

SERAFINSKY

SVET

4/1984

O B S A H :

František z Assisi : Pieseň brata slnka	2
Rudolf Dilong, františkán, básnik, národovec	3
Otec Anton: Tri udalosti z roku 1984....	4
Otec Karel kemuntuje O. Poláčka : Cyrilometodejský duch	6
Otec Anton: Levočská púť a sloboda človeka	8
Šaštín 1984	10
Niekoľko slov na zamyslenie	11
Otec Anton: Šesť rokov pontifikátu Jána Pavla II.	12
Na 19. novembra pripadol sviatok sv. Alžbety	14
Slová na zamyslenie	16-17
Rehoľné sestry a vzťah k Eucharistii	18
Príhovor k rehoľným sestrám	20
Misijná činnosť v živote rehoľných sestier	22
Rehoľná sestra v advente	24
Začína sa obdobie Adventu	26
Sedem prameňov viery a duchovného života	27
Slávnosť jasličiek ktorú František konal na Narodenie Pána	28
Blahoslavená Angela z Foligna	30
Mariánska výzva	35
Otec Andrej Pauliny: Očisťovanie pamäti	36
Očisťovanie nášho rozumu, 1.	39
dtto, 2.	42
Vôľa a jej očisťovanie	44
Ako pozitívne usmernovať našu vôľu?	46
Zasväcujúca modlitba k Bolestnej Panne Márii...	48
Úvaha o kresťanskej viere	49
Inštrukcia o niektorých aspektoch teológie oslobodenia	50
"Všetko čo Vatikán rozhodne, bude prijaté!"	52
Slová na zamyslenie	54
Niektoré myšlienky z Manifestu za právo na život....	55
Naša nádej	56
Nové represálie proti františkánom	57
Apoštolský list Svätého otca Jána Pavla II. Salvifici Doloris, o kresťanskom zmysle ľudského utrpenia - príloha.	

PIESEŇ BRATA SLNKA

Najvyšší,
všemohúci, dobrý Pane,
tebe buď chvála, sláva, česť
a všetko ďakovanie.
Leň tebe patria, lebo ty si Najvyšší
a nikto nie je hodný teba ani menovať.

Buď chválený, môj Pane,
všetkými svojimi tvormi,
najmä pánom bratom slnkom,
ktoré dennodenne nám zažíhaš,
a krásne je a žiari veľkým leskom :
v ňom obraz svojej vznešenosti máš.

Buď chválený, môj Pane,
sestrou našou lunou a hviezdami,
čo vznešene a jasne žiaria
v plnej kráse nad nami.

Buď chválený, môj Pane,
bratom naším vetrom, vzduchom,
oblakmi a každým počasím,
či mokro je, či sucho,
ktorým si udržuješ všetko tvorstvo.

Buď chválený, môj Pane,
sestrou voďou.
Tak užitočná je, pokorná a oudná,
a chráni nás od zvodov.

Buď chválený, môj Pane,
bratom ohňom,
ktorý nám svieti v tme,
a krásny je a veselý i bujarý a mocný.

Buď chválený, môj Pane,
našou matkou zemou,
čo živí nás a rodí
premnohé trávy, pestré kvety
a rozmanité plody.

Buď chválený, môj Pane,
všetkými, čo odpúšťajú druhým
z lásky k tebe,
a znášajú útrapy a protivenstvá
pre teba :
blahoslavení, ktorí trpia v pokoji,
lebo ty, Najvyšší, ich slávou odmeníš.

Buď chválený, môj Pane,
sestrou našou smrťou,
pred ktorou nikto neunikne :
beda tým, čo mrú v ťažkom hriechu :
blahoslavení, ktorí spočinú
v tvojej najsvätejšej vôli,
tým druhá smrť už neuškodí.

Vzdávajte vďaky, chváľte
a zvelebujte môjho Pána
a s veľkou pokorou mu
slúžte!

Amen.

Rudolf D I L O N G , františkán, básnik, národovec.

.. Mik nevie krajšie vyjadriť lásku k domovu, ako básnik. A ten náš slovenský o to viac, že má k rodnej hrudi tak nezvyčajne blízko. Za jeden deň prešiel peši cez celú Oravu, ale keby chcel prečítať všetky verše oravských básnikov, potreboval by na to aspoň mesiac!

Čo tiahlo k chudobnej Orave slovenských poetov?

Na túto otázku nám pomôže odpovedať báseň oravského básnika Rudolfa Dilonga, žijúceho v Amerike. Našli sme ju v malej knižôčke s titulom "Belasý blankýt", ktorú nám nedávno priniesla pošta. Rudolf Dilong v nej ospevuje rodnú Trstenú.

Tvoje kvety rastú okolo mňa.
Pre moje ústa zbieraš med.
Na celom svete si moja
pre svoju krásu.

V mestách, v New Yorku ani v Londýne,
nežijú v nádhere tvojej.
Do Paríža nevkróčila ešte krajšia.
Tu, na kraji sveta, na pár hodín cesty,
si večná.

Krásä sa volí - nemala si konkurentky.
Nevynikli iné.
Z vidieku si radosť.
Kráčaš za nami krajinami,
Tvoj úsmev je nám storočím lásky.

Rusalka slnečná si.
My, rodní bratia, sme z tvojho jazera víl.
Kde dýchaš, každý z nás žije.
Tak boli tu veľkí rodáci,
tak bol Furdäk v Amerike, tak Jarkola.
Boli z Trstenej.

Tak posielam domov svoje básne.
Ty vieš, všetci ich rozprávajú!
Je sladkosť tvojich úst.

Dilongove verše odrážajú celú škálu duševných záchvevov slovenského intelektuála v emigrácii a majú popri esteticknej hodnote aj dokumentárnu cenu ako prameň k poznaniu psychozy slovenského emigranta.

Rudolf Dilong je nielen vynikajúcim a vari najplodnejším slovenským básnikom, ale aj kňazom rehole františkánov. Nedávno sa dožil 79. rokov a oslávil 55-te výročie vysvätenia za kňaza. Krajanské noviny priniesli pri tejto príležitosti ukážky z jeho tvorby a zdravice čitateľov.

Básnik a kňaz, Rudolf Dilog, žije v kláštore slovenských františkánov svätej Rodiny v Pittsburgu. Napriek vysokému veku, aktívne rediguje krajanský časopis "LISTY SVĚTĚHO FRANTIŠKA".

SE, 10.11.84.

- o -

CHCEŠ MAŤ SKUTOČNÚ : RADOSŤ NA VIANOCE ?
OČISTI SVOJU DUŠU VO SVIATOSTI ZMIERENIA !

- o -

Otec Anton v relácii "Náboženstvo a dnešok" hovorí na tému ..

Tri udalosti z roku 1984 sa zapíšu do dejín Cirkvi na Slovensku:

- Cyrilometodský rok,
- púť do Levoče
- a púť do Šaštína.

Idie o udalosti, ktoré navzájom úzko súvisia. Cyrilometodský rok je nemysliteľný bez Levoče 1984, 1983, 1982 atď. a Šaštína 1984, 1983- ale i naopak.

Správne podotkol jeden z ordinárov v okružnom liste, že pre Cirkvi pokročiť znamená vrátiť sa. Kresťanstvo sa vždy obnovovalo návratom k počiatkom : k evanjeliu, k evanjelizácii. Človek neomladne myšlienkou na detstvo alebo mladosť, ani prispôbením sa prvému obdobiu svojho života. Ináč je to s Cirkvou: jej obnova, jej omladenie vždy pripomína prvé roky alebo desaťročia Cirkvi. Sotva ktorá krajina na svete je toho takým živým dôkazom, ako Slovensko!

Azda toto je dôvod, prečo sa Zbor ordinárov Slovenska na zasadnutí 15. mája 1984 v Bratislave rozhodol, že 5. júla 1984 začne Jubilejný rok svätého Metoda na pamiatku 1100-ho výročia jeho smrti. O jeho koordináciu sa má starať celoslovenská komisia pri Zbore ordinárov Slovenska, čo však nevyklučuje, aby každá diecéza vyvinula okrem celonárodného, i vlastný program. Takto budú mať kňazi i veriaci možnosť zhodnocovať dedičstvo otcov vo svetle vývoja nábožen-skosti a cirkevného ducha súčasnosti.

Spomenutý okružný list po úvodných poznámkach predstavuje niektoré aspekty náboženského života v diecéze, ktoré budú iste podobné v ostatných diecézach. Ordinár píše :

"Pri dennom kontakte s ľuďmi prichádzame ku konštatovaniu, ktoré môžeme nazvať všeobecným: naši ľudia majú vo všeobecnosti veľký záujem o náboženstvo a o život Cirkvi. V zlepšenej sociálnej situácii majú nielen viac času, ale aj zvýšená nároky po hodnotách. Kresťanstvo uspokojuje ich hlboké existenčné a životné otázky. Toto optimistické konštatovanie vychádza zo štatistiky, ktorá ukazuje, že počet obyvateľov je skoro súmerný s počtom pokrstených. I pri mnohokrakých prejavoch sekularizácie, má život nášho ľudu kresťanský ráz. Účasť ľudu na bohoslužbách je uspokojivá. Kostoly, vybudované v stredoveku a v minulých storočiach, často nepostačujú, lebo sa znásobil počet obyvateľov, zvlášť pri vytváraní mestských obcí a pri hlfnej migrácii obyvateľstva do miest.

Nedostatočnosť bohoslužobných priestorov si uvedomujeme pri jednorazových bohoslužbách, napr. trídium hepdomadae sanctae, kde nemožno ani aktivitou rozmnožiť počet bohoslužieb, ako napr. v nedeľu a sviatky. Pravda, treba pripomenúť, že účasť obyvateľov miest na bohoslužbách a ich pastorácia je v porovnaní s dedinami menej uspokojivá.

Obnovenou liturgiou, dozrievaním profilu veriacich a vytriedením účastníkov bohoslužieb, vzrástol počet ľudí na sviatočnom živote. Tlmočím miénku mojej generácie kňazov, ktorí zo skúsenosti vedia, že sviatočný život oproti minulosti narástol v rovine kvantitatívnej, i kvalitatívnej. Myslím najmä na dve sviatosti: pribudol počet sviatostných kajúcnikov, i komunikantov pri obetnej hostine.

Večerné bohoslužby a materiálna reč podstatne zvýšili počet ľudí na slávení Eucharistiie vo všedné dni. Tento sympatický fakt treba však posudzovať opatrne a triezvo: na denných bohoslužbách sa skoro pravidelne zúčastňujú tí istí veriaci. Lepšie by bolo, keby sa účastníci menili. Pestrosť účastníkov na denných bohoslužbách prináša do

~~Konkretne svätý Páteru torpéduje formalizmus a vytrvanosť, elimi-
nuje nebezpečné delenie farností na nábožných a vlažných. I keď vie-
me, akú veľkú úlohu má denné slávenie Eucharistie, predsa musíme
zdôrazniť závažnosť a prioritu slávenia nedelnej bohoslužby. Prípra-
vou kňaza, množstvom účinkujúcich a celkovým stvárnením musí nedelňá
bohoslužba vysoko presahovať slávenie Eucharistie cez týždeň."~~

Po tejto charakteristike cirkevno-náboženského života, ako sa
javí oku, vysloví ordinár obavy z budúcnosti :

"Perspektíva našich farností, závažný nedostatok kňazov nás však
nutí zamyslieť sa nad spôsobom, ako do budúcnosti riešiť náboženský
život, liturgickú činnosť a vôbec rozvoj kresťanského života. Situ-
ácia ukazuje, že v blízkej budúcnosti nebude dost kňazov, aby boho-
službami zabezpečili každodenný servis veriacich v dnešnom rozsahu."

Prvá časť listu končí veľmi realistickým zvážením náboženskosti
a či zbožnosti určitej časti veriacich. Liturgická reforma - podľa
ordinára - príliš podčiarkla dôležitosť liturgickej zbožnosti, ale
s touto obnovou nekráčala ruka v ruke aj obnova zbožnosti individu-
álnej a či zvnútornenie celého náboženského života, prípadne pesto-
vanie pobožností r o d i n n ý c h alebo s k u p i n o v ý c h .
To má vraj u jednotlivcov za následok oslabenie samostatnosti a po-
citu zodpovednosti za spoluveriacich a celú Cirkev. Veľmi jasne to
badať, keď sa ocitnú v novom prostredí, ako i v starobe a chorobe.
Ordinár potom doslova píše :

"Lebo tí ľudia, ktorí vedeli obetovať celú hodinu dňa kvôli sláveniu
Eucharistie, nevedia sa doma živo venovať päť minút opravdivej zbož-
nosti!"

Z uvedeného povstávajú dve konkrétne úlohy:
Prvá je moje odporúčanie nerozmnožovať vo všedné dni počet bohoslu-
žieb až do fyzického úmoru. Kvôli narušeniu strnulého rytmu, navr-
hujem jeden deň v týždni vo farnosti bez svätej omše, resp. raňajšiu
svätú omšu. Kňaz by sa v ten deň mohol viac venovať spolubratom, spo-
ločenským a rekreačným podujatiam. Veriacim by sa v tento deň zas
poskytol priestor k s p o l o č n e j r o d i n n e j m o d l i t -
b e .

Druhá úloha pozostáva v návratu k prvotnej katechéze: venovať pozor-
nosť harmonicky sa rozvíjajúcej špiritualite jednotlivca. Ona je si-
lou svojej rodiny i spoločenstva veriacich vo farnosti."

SE, 23. a 26.10.84

Miláno : V procese o blahoslavenie stigmatizovaného talianskeho
kapucína pátra Pia, bolo teraz uverejnené i svedectvo Jána Pavla II.

Svätý Otec poznal osobne pátra Pia v roku 1947. V roku 1962
sa nan obrátil písomne s prosbou o modlitbu za uzdravenie profes-
ky Wandy Poltawskej, ktorá patrila k úzkym spolupracovníkom vte-
dajšieho svätiaceho biskupa Wojtylu a ktorá ochorela na rakovinu
artanu.

Páter Pio sa po obdržaní listu modlil na tento úmysel. Po jede-
nástich dnoch obdržal druhý list biskupa Wojtylu, v ktorom mu ten-
to podával správu o náhlom uzdravení pani Poltawskej, ktorej cho-
robu lekári považovali za nevyliciteľnú.

Obidva listy Svätého Otca sú uverejnené v biografii "Padre Pio
l'uomo della speranza", ktorú napísal Renzo Alleghri.

SE, 30. a 31.10.84

CHCEŠ SA ANGAŽOVAŤ AKO KATOLÍK ?
PRISPIEVAJ DO SAMIZDATOVÝCH ČASOPISOV !
A CO TVOJA MODLITBA A LAICKÝ APOŠTOLÁT ?

Otec Anton v relácii "Náboženstvo a dnešok" hovorí na tému

Praktické pokyny k prevádzaniu bohoslužby slova a katechézy v rodinách.

15. mája 1984 zasadal v Bratislave Zbor ordinárov Slovenska. Od 5.7.1984 do 5.7.1984 vyhlásil rok pamiatky 1100. výročia sv. Metoda. Ide o akýsi druh národného jubilejného roku. Ordinári, klerus a angažovaní laici si od neho dlhujú náboženskú obnovu celého národa. Za týmto účelom sa ordinári dohodli na spoločnom programe. Okrem neho má každá jednotlivá diecéza vyvinúť vlastnú iniciatívu v tomto smere, zohľadniac miestne potreby.

Pred dvoma týždňami sme Vám čítali z okružného listu jedného ordinára. Samizdat, ktorý ho uverejnil, neuvádza o koho ide. V prvej časti listu bola reč o všeobecnej náboženskej a cirkevnej situácii na Slovensku, ako i o perspektívach do budúcnosti, ktorú ordinár vidí dosť kriticky, berúc do ohľadu najmä stále rastúci nedostatok kňazov.

Z tohto dôvodu odporúča okrem verejnej liturgickej zbožnosti aj z b ž n o s ť s ú k r o m n ů , r o d i n n ů a s k u p i n o - v ů , ktorá by v čase veľkého nedostatku kňazov mohla z časti nahradiť aj verejné bohoslužby. Pokladá za veľmi dôležité, aby veriaci opäť nadobudli zmysel pre s p o l o č n ů m o d l i t b u , predovšetkým v rodinách, kde sa niektorí členovia pre starobu alebo chorobu nemôžu zúčastňovať na bohoslužbách.

: Modlitba nemá byť bezmyšlienkovým opakovaním naučených slov, lež dialogom medzi Bohom a človekom, v ktorom človek musí vyhradiť väčší priestor tichu a Božiemu slovu.

Ordinár vypracoval model, podľa ktorého rodiny alebo menšie spoločnosti môžu súkromne sláviť bohoslužbu slova. Ide o model, ktorý možno modulovať podľa okolností a možností, ale ako uvidíte na jeho pevných častiach, vychádza z bohoslužby slova v Eucharistii. Predvídám námietku, že v každej rodine nemajú Písmo sväté, preto navrhujem, aby sme naučili veriacich vystrihovať z Katolíckych novín časť "Božie slovo" a menlivé časti, ktoré nech si odkladajú k používaniu pri rodinných pobožnostiach. Možno si ich vlepíť do zošita, zoradiť do rýchloviazáča a pod.

Model bohoslužby slova mimo svätej omše má osem základných prvkov:

1. úvodná pieseň,
2. úkon kajúcnosti- krátke spytovanie svedomia,
3. modlitba Cirkvi,
4. čítanie zo svätého Písma so žalmom,
5. výklad Písma alebo tiché zamyslenie,
6. spoločné modlitby,
7. modlitba Pána,
8. záverečná pieseň.

Jadrom tejto pobožnosti nech je čítanie svätého Písma. V rodine alebo v spoločnosti je vhodné jednotlivé úkony podeliť na všetkých členov. Ak sa berie evanjelium z predošlej nedele, vhodné je vo výklade zopakovať myšlienky kázne. Viac podporovať osobné zamyslenie a reflexie členov rodiny, ako čítanie z kníh. Piesne použiť z JKS /Jednotného katolíckeho spevníka/ alebo novšie: pomocou magnetofonových nahrávok. Často poveriť domácim vedením bohoslužby detí. Kvôli estetickému zážitku pripraviť stôl ozdobený sviecou, kvetinami, krížikom a pod.

Za modlitbu Cirkvi môžu poslúžiť rozličné modlitby, uvedené v JKS. Do spoločných modlitieb vkladaj všeobecné potreby ľudstva a Cirkvi, ale rovnako udalosti rodiny a jej členov.

Pri modlitbe Pána zdôrazniť, aby sa recitovala osobitne pomaly a vnímavo. Cirkevný rok ponúka veľa možností, ktorými môžeme preštepovať jednotlivé čiastky.

Aby sa tento model ujal a uviedol, nariaďujem, aby ho kňazi niekoľkokrát uviedli za spolupráce veriacich v kostole, napr. pri populárnejších bohoslužbách.

Ponúknite a preberte tento model pri náukách novomanželom a rodičom pri krste!

Ak si rodiny obohatia model vhodnými básňami a pod.; je to len vítane. Nech sa pri stvárnení prejaví iniciatíva a vynaliezavosť účastníkov!

Chcem vyjadriť presvedčenie, že takto formovaný jednotlivec bude silnou jednotkou rodiny i života Cirkvi vo farnosti; pripravený na služby, ktoré doteraz boli zverené kňazskému poslaniu.

V ďalšej časti okružného listu sa ordinár zaoberá prípravou na prijatie sviatosti, ktorá má dať nový impulz náboženskému životu. Ide predovšetkým o prípravu na sväté prijímanie a birmovku. V tejto súvislosti ordinár rozoberá otázku k a t e c h é z y - jej najvhodnejšieho praktizovania.

Makolko väčšina detí v mestách nie je prihlásená na vyučovanie náboženstva v škole, ťažisko katechézy sa prenáša do kostola. Na vidieku je situácia lepšia, ale nie všade rovnako. Ordinár uvádza ako východiskový bod na zlepšenie katechézy využitie možností, ktoré sa naskytujú pri príprave na prvé sväté prijímanie a birmovku:

Náboženská výchova mala by sa rozvrhnúť predovšetkým do dvoch vyššie spomínaných etáp. V prvej príprave by sa mali prebrať základné otázky náboženstva; aby sa dieťa s nimi oboznámilo, naučilo sa samostatne modliť a nadobudlo povedomie, že je Božím dieťaťom. Táto príprava by mala trvať aspoň dva roky.

V druhej etape sa nám rysuje veľká šanca, ktorá vo veľkej miere doteraz ležala úhorom. Zatiaľ žijeme v takej situácii, že prakticky každý mladý veriaci človek chce prijať sviatosť birmovania, t.zn., že mladí dospelávajúci veriaci sú ochotní absolúvovať prípravu. Je teda potrebné, aby sa táto príprava robila dôsledne. Mladý kresťan, ktorý sa birmovaním stáva aj dospelým kresťanom, má sa v tejto príprave zoznámiť s celým obsahom kresťanského učenia. Je veľkou výhodou, že dospelávajúca mládež vo všeobecnosti prejavuje dnes záujem o základné existenciálne otázky a že kresťanstvo im dokáže na ne plne odpovedať!

Táto príprava by sa nemala zhustiť len na 2-3 mesiace pred birmovkou, ale mala by trvať aspoň jeden rok. Mali by sa v nej prebrať nielen tradičné otázky o viere, o prikázaniach a o sviatostiach, ale aj základné svetónázorové otázky; aby sa tak mladý kresťan vedel zorientovať v duchovnom zmatku moderného sveta.

Potiaľto okružný list ordinára. Cítiť z neho nielen dušpastierskú horlivosť, ale aj citlivosť pre duchovné potreby veriacich. Uskutočnenie návrhov, ktoré predkladá, bude istotne znamenať náboženské prehlbenie a duchovnú obnovu národa. Jubilejný metodský rok by sa takto stal skutočnosťou!

SE, 6.11.84.

- o -

PREDVIANOČNÁ SVÄTÁ SPOVEĎ ŤA USCHOPŇUJE K OZAJSTNÉMU
RADOŠTNÉMU PREŽITIU TÝCHTO SVIATKOV !

Otec Karol komentuje prednášku otca Poláčka, SDB prednesenú na sympóziu o sv. Cyrilovi a Metodovi, ktorú poriadala česká Kresťanská akadémia v júni 1984 v Elwangen, na tému

C y r i l o m e t o d s k ý d u c h .

Otec Dr. Jaroslav Poláček, SDB, v úvode objasnil, že venuje svoju pozornosť predovšetkým jednému z najdôležitejších rysov cyrilometodského ducha, totiž úsiliu sv. Cyrila a Metoda o j e d n o t u .

Gréci chápali jednotu predovšetkým kozmicky - Vžiť sa do jednoty sveta, stvoreného jedným princípom - Božou múdrosťou. Na základe textov životopisov sv. Cyrila potom otec Poláček skúmal, ako bol sv. Cyril pre túto skutočnosť citlivý.

Seďemročný Konštantín mal sen, ktorý rozprával svojim rodičom: náčelník zhromaždil všetky dievčatá nášho mesta a povedal: vyber si z nich, ktorú chceš za ženu a pomocníčku. Ja som sa na všetky pozrel popozeral som sa a vyhlíadol som si jednu krajšiu ako všetky ostatné. Jej tvár žiarila a bola vo veľkom množstve ozdobená zlatými šperkami a perlami. Volala sa Sophia. Tú som si vyvolil.

Rodičia sa snažia chlapcovi vysvetliť, čo znamená Sophia. Je to Ježiš Kristus, vtelenú Múdrosť. Rodičia pochopili, že ide o duchovné, mystické zasúvenie. Malý Konštantín, uchvátený krásou vtelenej múdrosti, povedal rodičom: tú som si vyvolil! Bola to však ona, ktorá si prvá vyvolila jeho.

Volba vtelenej Múdrosti, láska k Sophii, je rozhodujúcou a ústrednou skutočnosťou v Konštantínovom živote. On si nevyvolil iba akúsi dielčiu myšlienku alebo nejakú zásadu zo svätého Písma. On si vyvolil živú osobu - Ježiša Krista. Tento si však už skôr vyvolil jeho.

Otec Poláček potom podľa životopisu rozpráva príhodu, ako mladý Konštantín prišiel o svojho obľúbeného loveckého sokola a ako bol pre túto skutočnosť zarmútený. Potom ale pochopil, že Boh nechcel, aby privykol na svetské veci - a zmenil svoj spôsob života. Otec Poláček pokračuje: Konštantín sa ocitol na rozcestí: zanechal márnosť a nebezpečenstvo svetských zábav a vyvolil si inú, lepšiu cestu. Životopisec o ňom píše: oddal sa štúdiu, sedával doma a učil sa spamäti knihy sv. Gregora Bohoslovca. Na stenách urobil znak kríža. Kríž mu hovoril o nekonečnej láske toho, ktorý si ho vyvolil, ktorého sa snažil čím ďalej tým viac milovať.

Konštantínovo štúdijné úsilie, - podobne ako slovanšské písomníctvo - začalo znakom kríža. Mladý Konštantín prejavoval vášnivú túžbu po poznaní. Jeho chťivosti po vedách, usmernenej modlitbami, sa dostalo ukojenia na škole carhradského dvora. Pre Konštantína bola filozofia poznaním, spojeným so skutkami. Aj my sa máme stať podobní Bohu, čo vlastne značí snažiť sa čo najviac podobat' dokonalému Božiemu obrazu, ktorým je Ježiš Kristus.

Tu sa nemyslí natáľko vonkajšie napodobovanie jeho života. To je niekedy skoro nemožné. Ide predovšetkým o j e d n o t u s O t c o m . Táto sa uskutočňuje cez Ježiša Krista v Duchu svätom. Deje sa tak l á s k o u .

Predpokladom dokonalšieho poznania Boha a zjednotenia s ním je č i s t o t a . Večná Múdrosť si vyvolila prečistú Pannu Máriu, aby sa do nej vtelila. Božia múdrosť, podľa slov Jána Pavla II., si vyhľadala čisté srdce Konštantína. Konštantín si vyvolil panictvo. Prvé predpoklady na to dostal v rodine. Uchvátil ho anjelský Gregor Nažiánsky, ktorého spisy čítal. Mladý, po múdrosti túžiaci Konštantín, si hlavne v priebehu svojich štúdií v Carihrade čím ďalej tým viac uvedomoval, že múdrosť získava iba vtedy, ak bude žiť čisto.

Čistota bez sebaovládania, odriekania a askézy nie je možná. Otec Poláček potom vysvetľuje, ako sa Konštantínov priaznivec ho snažil uviesť do najlepšej spoločnosti tým, že mu ponúkol vznešenú nevestu a významné postavenie. Ale Konštantínovo srdce nebolo pripútané k pokladom tohto sveta, ale naopak, túži po samote.

Ďalej hovorí: Po určitom čase v samote, Konštantín odišiel na Olym ku svojmu bratovi Metodovi, kde začal žiť a konať modlitby bez prestania. Konštantín miloval Ježiša Krista nie iba tým, že sa modlil, ale i tým, že túžil po tom, aby mohol r o z š í r i ť Jeho kráľovstvo.

Tak tomu bolo pri poslaní u Mohamedánov, Chazarov a na Veľkej Morave. Konštantínovo mystické zasnúbenie s Ježišom Kristom sa v priebehu apoštolátu prejavilo predovšetkým snahou o o d s t r á n e - n i e m o d l o s l u ž b y , hlavne u kresťanov.

Teraz prechádza otec Poláček ku sporom o slovanskú liturgiu. "Aby všetci boli jedno". Tieto Kristové slová používa Konštantín uprostred benátskej dišputy s trojjazyčníkmi. Nebolo snáď zavedenie slovanského jazyka do bohoslužby príčinou ďalšieho rozdelenia? Zhoduje sa Konštantínov postoj voči odporcom nového liturgického jazyka s jeho snahou o jednotu?

Pre Konštantína bol jazyk iba prostriedkom na dosiahnutie jednoty, v spojení s Bohom. Konštantínov postoj voči trojjazyčníkom vychádzal z presvedčenia, že sú heretikmi. Jemne im naznačuje, že podobne ako farižeji, i oni zobrali jednoduchým ľuďom kľúč k poznaniu a tým im znemožnili vstup do Božieho kráľovstva, že im vlastne znemožňujú zjednotenie s Bohom.

Na záver svojej prednášky sa otec Poláček zaoberá postojom oboch vierozvästov k rímskemu biskupovi. Boh Otec poslal Syna, aby uskutočnil na zemi podobnú jednotu; aká je v Najsvätejšej Trojici. Viditeľným stredobodom tejto jednoty bol Ježiš Kristus a po ňom Peter a jeho nástupcovia.

Otec Poláček uzatvára: solúnski bratia si boli vedomí tohto poslania rímskych biskupov. To isté platilo aj pre ich žiakov. Obaja bratia mali veľkú úctu k byzantskému cisárovi, ale neskôršie pre Metoda malo omnoho väčšiu hodnotu poslanie, ktoré dostal od pápeža. Charakteristickým rysom týchto dvoch byzantských misionárov bolo, že v čase, keď došlo k rozdeleniu medzi Východom a Západom, snažili sa z a c h o v a ť j e d n o t u C i r k v i .

Dnes sv. Cyril a Metod, nebeskí ochráncovia Európy, dokonale zjednotení s Kristom, môžu omnoho dokonalejšie uskutočňovať toto svoje veľké poslanie jednoty. Uskutočňujú ho hlavne prostredníctvom tých, ktorí sa s n a ž i a s n i m i s p o l u p r a c o v a ť ! Je to Duch, ktorý zjednocuje. Platí to predovšetkým o Duchu svätom, ovšem v určitom zmysle aj o duchu cyrilometodskom.

Cyril a Metod ako aj ich svätí žiaci, v dokonalom spojení s Kristom, sú v Kristovi a v Duchu svätom schopní toto poslanie uskutočniť. Záleží ovšem i na tých, ktorí s nimi majú spolupracovať !

SE, 27. a 30.11.84

- o -

S V Ä T Í C Y R I L A M E T O D , S P O L U P A T R Ó N I
E U R Ó P Y , O R O D U J T E Z A J E J Z J E D N O T E N I E !

Levočská púť a sloboda človeka.

Aj totohoročné veľké vzrušujúce dni v Levoči patria už minulosti. Mali by sme vlastne pridať k týmto prívlastkom "milostiplné", ale potom by sme už nemohli povedať, že to patrí minulosti.

Milosť, to je nadprirodzený dar, ktorý by sa dal najlepšie prirovnať na úrovni fyziologickej, telesnej k zdraviu, alebo presnejšie k tomu, čo človeka privádza a udržuje pri výbornom zdraví. Na psychickej úrovni by to bolo čosi také, ako životný elixír, ktorý dodáva človeku elán, rozbeh, optimizmus, chuť a radosť do života. A práve toto, prirodzene na úrovni ducha, prišli pútnici hľadať do Levoče na Mariánsku horu. Mladí, starší i starí. Všetci to potrebujú! To sú tie životné zásoby v tom najvlastnejšom zmysle slova.

Milosť, to je nadprirodzená energia, ktorej pôsobenie sa javí na všetkých úrovniach ľudského života. Ba viac: milosť, to je tvorivá životná sila, ktorá pôsobí podobne ako životné sily, ktoré vytvárajú a stvárnajú zárodok v živote matky, kým nedorastie v dokonalú ľudskú bytosť. Vytvára ho prirodzene v čase a pre čas a jeho jestvovanie je dočasné.

Tá iná životná sila, nazvaná milosťou - tento termín je skôr šifrou - vytvára a stvárnjuje človeka pre život mimočasový, nadčasový, večný. To je to, čo sväté Písmo - Biblia - nazýva jedine potrebné, vo filozofickej reči absolútne potrebné, to čo ostáva navždy.

Čo je na tom jedine potrebnom najvzácnejšie a najdôležitejšie - a to treba stále opakovať a zdôrazňovať - je skutočnosť, že vytvára a stvárnjuje človeka, aby bol schopný šťastnej budúcnosti mimo času, po skončení životnej púte na zemi. Súčasne však má toto jedine potrebné blahodarné účinky i na jestvovanie rýdzo pozemské. A to na všetkých úrovniach ľudskej osobnosti a v dôsledku toho i na spoločenský život.

Pútnici, ktorí sa vrátili alebo sa ešte vracajú z levočskej hory domov, obohatení týmto najvzácnejším ľudským darom - milosťou, t.j. nadprirodzeným darom Božím, ktorý pretvára a pozdvihuje ľudského ducha a naplnia celého človeka radosťou a pokojom, optimizmom a odvahou vziať na seba kríž, s ktorými je spojené vykonávanie každodenných povinností - prinášajú teda do svojho životného prostredia ten najvzácnejší prvok, aký si možno len predstaviť. Lebo človek sa môže zabíjať na čas i bez mnohých tzv. potrebných alebo nutných vecí, ale nemôže sa zabíjať bez toho, čo robí život človeka prijateľným, zmysluplným a pokojným. Kto to nemá, živorí, nežije.

Len mimochodom: milosti, tej nadprirodzenej energie sa dostáva všetkým ľuďom, kedykoľvek sa nezištné hlásia k pravde a vykonajú čo i len najmenší skutok lásky k blížnemu, nech by to už nazývali akokoľvek: humanizmom, ľudskosťou, altruizmom, vzájomnou pomocou, odkázanosťou jeden na druhého atď. To je zmysel slov Ježiša z Nazaretu "duch veje kam chce". Začuješ jeho šum, ale nevieš odkiaľ prichádza a kam ide.

Akosi som sa rozhovoril, milí priatelia, vážení poslucháči, ale napokon bolo to potrebné, aby vynikla bezhraničná absurdnosť podujatí strany a jej bezpečnostných orgánov na prekáženie keď už nie púte, lebo to je za daných okolností absolútne nemožné, tak aspoň toho, aby sa na nej zúčastnilo mnoho ľudí a nadovšetko im išlo o to, aby v y - l ú č i a z p ú t e m l á d e ž !

Je to neslýchané, aby po 36 rokoch socializmu desatisíce mladých ľudí takýmto spôsobom vydávali svedectvo o svojej viere! Hovorím nezmysel, absurdnosť. Každý zodpovedný štátnik na svete, ktorému skutočne ide o dobro národa na čele ktorého stojí, by sa úprimne tešil pri pohľade na zástupy ľudí mladých, ktorí sa ešte vedia oduševniť za ideály ducha mravnosti a spoločné dobro, skrátka za to, čo je predpokladom

~~spor~~ ~~ú~~ ~~č~~ ~~á~~ ~~č~~ ~~n~~ ~~o~~ ~~z~~ ~~l~~ ~~o~~ ~~č~~ ~~n~~ ~~a~~ ~~ú~~ ~~č~~ ~~o~~ ~~v~~ ~~n~~ ~~i~~ ~~i~~ ~~n~~ ~~d~~ ~~i~~ ~~v~~ ~~i~~ ~~d~~ ~~u~~ ~~á~~ ~~l~~ ~~n~~ ~~e~~ ~~j~~ ~~e~~ ~~a~~ ~~k~~ ~~o~~ ~~l~~ ~~e~~ ~~k~~ ~~t~~ ~~i~~ ~~v~~ ~~n~~ ~~e~~ ~~j~~ ~~i~~

Slovenské úrady však zorganizovali skutočnú ofenzívu voči všetkým týmto hodnotám, a to takým spôsobom, že sa to človeku priam protiví, ba -prepytujem - hnuší povedať:

- žiakov v širokom okolí Levoče prinútili lebo nútili prísť v sobotu a v nedeľu na školou organizované podujatia a ostatnú mládež lákali diskotékami, tancami, hudobnými súbormi a folklorným festivalom vo Východnej a podobne.
- Dospelých zasa nútili inými prostriedkami: povinnou účasťou na členských schôdzach JRD, štátnych majetkov, zväzu žien, ROH, atď.

Prirodzene, že majú organizácie, ako zväz mládeže, zväz žien, ba i ROH a iné právo usporiadať čokoľvek a v akomkoľvek čase a robiť dokonca i konkurenčné programy, nech by išlo hneď o púť do Levoče, Šaštína, prípadne i o nedeľnú omšu. To im nikto nemôže a nesmie brať za zlé. Nič nie je v spoločnosti vítanejšie, ako sloboda voliť si to alebo ono, ten alebo onen svetonázor, to alebo ono ideologické zameranie, vieru alebo neveru, náboženstvo alebo i ateizmus.

Chyba -ba viac, zločin na ľudskom duchu a jeho skutočnom rozvoji-začína, keď niekto odmenami alebo i trestami začne robiť nátlak na človeka - mladého človeka - deptať ho, korumpovať, ničiť jeho charakter, presnejšie klásť predpoklady, aby sa nikdy nestal charakterným človekom!

Ešte nevieme, koľko mladých a starších ľudí sa zúčastnilo v Levoči a aký priebeh mala púť. Ale jedno je isté: že by katolíci úradom nemali za zlé ani ich odpútavacie akcie, keby zachovali princíp **s l o b o d n e j k o n k u r e n c i e**! Len vtedy by vyniklo to, o čo každému rodičovi, vychovávateľovi, ba i sociálnemu pracovníkovi prípadne politikovi - prirodzene demokratickému politikovi - ide a vždy má ísť: aby deti, žiaci, jednotlivé spoločenské vrstvy - a vôbec občania - mali možnosť **s l o b o d n e s a r o z h o d n ú ť** pre to čo je a vždy musí ostať predmetom slobodnej voľby človeka, ak sa chce vyhnúť lámaniu chrbtových kostí, ničeniu ľudských duší a vychovávaní frustrovaných a korumpovaných občanov štátu prv, ako by boli plnoletí!

- o -

Na doplnenie slov otca Antona poznamenajme, že podľa údajov katolíckej cirkvi sa na levočskej púti zúčastnilo 100-120 tisíc veriacich!

SE, 9.7.84.

- o -

Svätý Otec Ján Pavol II. v nedeľu, 8. júla 1984 sa prihovoril k českým a slovenským katolíkom:

"Svätí bratia Cyril a Metod vykonali v 9. storočí obrovskú prácu evanjelizácie, spoločne s cirkvou v Konštantínopoli a v Ríme. Bratia v krvi, ale oveľa viac bratia vo viere, boli neúnavní hlásatelia slova Božieho, ktorí preložili do slovanského jazyka sv. Písmo a liturgické knihy. Z tohto dôvodu sa oprávnenne považujú za apoštolov slovanských národov a otcov ich kultúry. Cirkev na Východe i na Západe uznáva na veky s vďakou mnohostrannú evanjelizáciu týchto dvoch svätých bratov."

Sv. Otec sa tiež obrátil k Slovákom, účastníkom na levočskej púti a okrem iného povedal:

"Zverujem materskému Srdcu Najsvätejšej Panny, biskupom, kňazom, nábožným a verným tohto ušľachtilého národa, aby dostali silu, ktorá im navždy umožní dávať jasný dôkaz svojej kresťanskej viere, zdedenej od ich otcov." Po slovensky povedal:

BOH VÁS ŽEHNAJ A OCHRAŇUJ, DRAHÍ VERIACI V ČESKOSLOVENSKU!

SE, 9.7.84.

10.

Nemecká katolícka tlačová služba KNA uvrejnila 2. oktobra 1984 správu o púti k Sedembolestnej Panne Márii Patónke Slovenska do Šaštína, ktorá sa konala v sobotu a v nedeľu 15. a 16. septembra.

Zúčastnilo sa na nej asi 50 000 ľudí - viac ako polovica mladých. Podobne ako začiatkom júla v Levoči, aj v Šaštíne vyvinuli štátne orgány mimoriadnú iniciatívu na sťaženie podmienok pútnikom: rozličné obchádzky, blokovanie ulíc, odňatie vodičských preukazov niektorým šoférom autobusu za to, že priviezli ľudí na pútnicke miesto. Nešetrilo sa ani vyhrážkami a zastrášaním, hlavne mladých. Príslušníci Štátnej bezpečnosti fotografovali procesie, predovšetkým ich organizátorov, nosičov zástav a krížov...

KNA v tejto súvislosti podotýka, že účastníci šaštínskej púte budú musieť počítat s neprijemnými následkami.

Pút v Šaštíne prebiehala podobne ako júlová pút v Levoči. Už od soboty rána prichádzali do baziliky jednotlivci, skupiny i celé procesie. Po celý deň sa odbavovali bohoslužby. Noc strávili veriaci v modlitbe - v súkromnej i spoločnej - spevom a prijímaním sviatosti zmierenia. Iniciatívu pri večerných a nočných pobožnostiach prebrali vraj mladí. Prekvapili prítomných hĺbkou svojich meditácií pri krížovej ceste a modlitbe ruženca.

Šaštínska pút vyvrcholila v nedeľu 16. septembra mládežníckou omšou a pontifikálnymi bohoslužbami biskupa GÁBRIŠA, ktorého veriaci prijaľi nadšeným a dlhotrvajúcim potleskom! Asi 25 000 prítomných si pozorne vypočulo Gábrišovu kázeň o koreňoch mariánskej úcty u Slovákov.

Predstavil v nej jednotlivé zástavky od obdobia sv. Cyrila a Metoda, cez vpády Maďarov, Tatarov a Turkov, až po dnešnú komplikovanú situáciu. "Matko Božia nás chráni v búrkach dejín a bude nás vždy chrániť" - povedal biskup Gábriš. "To už nie je viera, ale istota". Vyjadril tiež túžbu slovenského národa zasvätiť sa Sedembolestnej a vyzval veriacich, aby sa naň pripravovali zasväcovaním sa v rodinách, farách, duchovných spoločenstvách a diecézach.

Najvhodnejšou príležitosťou pre zasvätenie celého národa bude rok 1985, jubilejný rok sv. Metoda!

Po omši sa konala tradičná adorácia, pri ktorej sa biskup Gábriš spolu s veriacimi modlil za jednotu na Slovensku a za premoženie národných chýb Slovákov. Po skončení adorácie zaznel v bazilike dlhotrvajúci potlesk!

Nemecká katolícka tlačová služba končí správu konštatovaním, že pút do Šaštína bola poznačená veľkou radosťou, nadšením a odhodlaním, ktoré sú "typické pre obnovujúcu sa cirkev na Slovensku!"

SE, 8. a 9. 10.84.

- o -

Rím: Svätý Otec Ján Pavol II. pri návšteve českého pápežského kolégia Nepomucenum v Ríme 8. septembra pri príležitosti 100. výročia jeho založenia vyjadril starosť o ťažkú situáciu cirkvi v Československu. "Je veľmi smutné, že väčšina diecéz vo Vašej vlasti nemá biskupa" - povedal pápež. Vyslovil ľútosť aj nad tým, že v Československu nejestvujú kláštory, že počet kandidátov na kňazstvo je tak silne ohrozený a že Morava, kde sa nachádza hrob sv. Metoda, stratila semináre v Olomouci a v Brne, odkiaľ vyšlo toľko horlivých kňazov. Dotkol sa v príhovore aj početných nebezpečenstiev, ktoré v minulosti postihli cirkev v Československu, pričom vyzdvihol osobnosť kard. Berana, ktorý za svoju vernosť národu musel podstúpiť utrpenie vo väzení a v koncentračných táboroch. SE, 8. a 9. 10.84

Dospelí sa často sťažujú na mládež, že je neposlušná, sebecká, deštruktívna. Zabúdajú, že to bola ~~steršia~~ generácia, ktorá mládež pripravovala - zle pripravila na život.

Kto odhlasoval zákony o rozvođe a o potrate? Kto zakázal v školách Boha a modlitbu?

Možno tie školy dajú dobré akademické vzdelanie, ale bez Boha nemôžu dať morálne zásady a charakterovo pokrivia mládež. Ak sú učitelia ateisti bez mravných zásad, dajú žiakom len to čo oni majú: ~~duše v n ú p r á z d n o t u~~. Ak potom deti nenájdu duševnú náplň ani v rodine - lebo rodinná jednotka bola tiež podkopaná - deti nenájdu oporu a usmernenie cez tie najvážnejšie formačné roky. Zlá orientácia - najmä ak je nanútená - ich neuspokojí a bez orientácie zostane duša prázdna.

Mladí ľudia v takom stave si nevedia rady. Hľadajú odpovede na tisíce otázok, ale nevedia na koho sa obrátiť. Mladí dnes - tak isto ako mladí v minulosti - hľadajú pravdu a spôsob života, ktorý je hodno žiť.

Príprava detí na život - aj na večný život - sa začína v r o - d i n e h n e d ť o d n a r o d e n i a . Ak rodičia sklamú deti pre akúkoľvek príčinu, nik nezaplní medzeru, ktorú zanechali. Bohužiaľ, veľa detí sa stane sirotami nielen keď im zomrú rodičia, ale aj keď sa rozpadne rodina. Sirotince, jasle, polepšovne sú plné nevinných obetí rozpadnutých rodín, obetí morality bez Boha!

Keď rodičia nechajú deti na opateru cudzích - či už na jednotlivcoch alebo na inštitúcie - kým chodia po zábavách a nakoniec sa rozídu, nedali deťom to najzákladnejšie: rodinný život, lásku, dobrý príklad! Nepoložili základy pre šťastnú budúcnosť detí, ktorým nezodpovedno dali život! Priniesli na svet a bezohľadne hodili do nešťastia ľudské bytosti, ktoré si nebudú vedieť dať rady so životnými problémami a zodpovednosťami.

Dieťa potrebuje aj otca, aj matku. Nevydatá alebo rozvedená matka - tak isto aj otec - netvorí rodinu ani nemôže dať dieťaťu správnu výchovu. Aký obraz mu zostane v pamäti, keď dorastie? Obraz lásky, úcty, poslušnosti? Alebo si bude pamätáť, že rodičia sa nikdy nemodlili, nešli do kostola, vadili sa - a nakoniec sa rozišli? Alebo aké spomienky majú tí, čo svojich rodičov nepoznajú? Alebo ak odišli z domu, aby unikli úderom druhého alebo tretieho uja, čo žil s matkou?

Čo tie deti čaká v živote ?

Dnešná spoločnosť uľahčuje rozbíjanie rodiny a tak odníma deťom prípravu na život. Zločin na nevinných deťoch bude potrestaný, lebo Boh je s t v u j e !

VR, 26.9.84-sl.

- o -

ZSSR : Agentúra KIPA z 21.9.84 priniesla správu, podľa ktorej výbory, ktoré majú na starosti šíriť ateizmus v združení komunistickej mládeže Komsomol, vraj neboli pozorné a chýbala im horlivosť - podľa denníka Moskovský komsomolec. Vraj mladé páry, ktoré sú členmi komsomolu, znovu veľmi často dávajú krstiť svoje deti - reportoval denník. Moskovský komsomolec sa domnieva, že zodpovední činitelia v sektore propagandy komsomolu sa majú postaviť s väčšou pozornosťou a horlivosťou proti účasti členov komunistickej mládeže na ceremóniach. Majú ich tiež odhovárať od toho, aby nosili náboženské symboly vo forme šperkov a skúmať tolerantné pocity, keď ide o náboženské zmýšľanie, dódal denník.

VR, 26.9.84-sl.

Slovo do týždňa od otca Antona na tému
Šesť rokov pontifikátu Jána Pavla II.

16. októbra 1984 uplynulo šesť rokov od večera, kedy niekoľko minút po bielom dyme z komína Sixtínskej kaplnky, senior kardinálov oznámil "urbi et orbi" senzáciu: novým pápežom sa stal krakovský arcibiskup, kardinál Karol Wojtyła, netalian, Poliak, Slovan, občan východného komunistického bloku.

A potom nasledovalo prekvapenie za prekvapením. Jánom Pavlom II. skutočne začala nová epocha štýlu pápežovania.

Nemám v úmysle v tejto krátkej relácii robiť dajakú bilanciu uplynulých šesť rokov ani vypočítavať charakteristiky jeho pontifikátu. Znelo by to priabstraktne. Radšej s Hansom Joachimom Fischerom z Frankfurter Allgemeine Zeitung poukážem na ústredné body programu jeho 24. zahraničnej cesty, trvajúcej aj s letom iba 72 hodín do Strednej Ameriky, lebo sa v nej konkrétne vynímajú niektoré základné charakteristiky tohto mimoriadneho pápeža.

Že po piatykrát navštevuje Strednú Ameriku, neslobodno v nijakom prípade pripísať cestovateľskej vášni alebo túžbe po náboženskej show. Latinská Amerika vo všeobecnosti a Stredná Amerika obzvlášť patrí dnes medzi najcitlivejšie oblasti svetovej politiky a katolíckej Cirkvi. To je dôvod starosti Jána Pavla II. o tieto krajiny. Neprináša len útechu večnej blaženosti - ako to radi opakujú jednoduchí alebo až naivní kritici Cirkvi z radov polovzdelancov. Tí boli vždy slepí pre nesmierne zásluhy kresťanstva o kultúru a civilizáciu, školstvo a zdravotníctvo, remeslá a umenie.

Čo prišiel Ján Pavol II. hlásať, je evanjelium čistého zrna, v hodnoty večné a časné tak zapadajú do seba, ako duša a telo. A kde nemôže zasiahnuť sám, posielá biskupov, ktorých menuje spomedzi kňazov, ktorí sa už dávno rozlúčili s feudálnymi náhľadmi etablovanej latinskoamerickej spoločnosti. Zmysel pre sociálne angažovanie sa však nevedie tohto pápeža k jednostrannosti mnohých latinskoamerickej teológov. Ako syn krajiny, ktorá už 35 rokov pociťuje jarmo komunizmu, vie s matematickou presnosťou, že nijaká ideológia človeka neoslobodí. Nepravodlivosť sa premože iba š pravodlivosťou a nie zmenou sociálnych štruktúr a ešte menej výmenou vládnnej garnitúry!

Ján Pavol II. ako niekdajší profesor filozofie, pridobre pozná zložitost' vzťahov medzi štátom a Cirkvou, politikou a náboženstvom, aby sa pevne, prípadne skostnatele orientoval na určitý politicko-ekonomický systém. Preto opakuje duchovným všetkých stupňov, aby svoje mravné poslanie nekompromitovali ani angažovaním sa v politiké dňa ani v módnych prúdoch a ešte menej v násilníckych organizáciách! A ak už treba urobiť dajaké rozhodnutie, tak sa musí urobiť hore, zo strany biskupov!

Svoje náhľady však v spomínanej oblasti Ján Pavol II. nena-nucuje autoriťatívne. Chce, aby veriaci boli presvedčení, že nevládne nad nimi Ťaleký Rím, ale že ich usmerňuje niekto spomedzi nich, ktorý pozná ich situáciu.

Jeho početné cesty mu umožnili spoznať prvý, druhý i tretí svet a mal možnosť viac ako ktokolvek iný zistiť, kde korenia všetky zlá našej doby. Latinskej Amerike neponúka ideológiu prvého sveta, onen praktický materializmus, ktorého výrazom je konzumná spoločnosť, degradujúceho človeka zameraného na večné hodnoty. Súčasne však

~~upozorňuje tretí svet na ideológiu sveta druhého, na marxizmus-leninizmus, s jeho neúmyselným a osudovým nepriateľstvom voči Bohu a človeku. Vie, že provokuje prvých, ale najmä druhých. Uvedomuje si však, že je jeho povinnosťou nazývať veci pravými menami.~~

Ján Pavol II. sa stotožňuje s Kongregáciou pre vieru a s jej Inštrukciou o niektorých aspektoch teologie oslobodzovania. Držať celé národy v otroctve a v podmienkach života nedôstojných človeka a súčasne to nazývať oslobodzovaním, je z a s l e p e n o s ť o u a h a n b o u n a š e j d o b y ! Narážka na východný blok je jasná.

Marxizmus a koniec odcudzovania sa sebe samému, komunizmus a oslobodzovanie človeka sa v y l u č u j ú, ako to dokazuje každodenná skúsenosť vo všetkých štátoch bez výnimky, ktoré ovládol tzv. reálny socializmus.

Spomenutá Inštrukcia vyvolala rozhorčenie komunistických diplomatov v Ríme. Jána Pavla II. to nevyviedlo z miery. Kto sa cíti dotknutý, nech sa usiluje o to, aby urobil bezpredmetnou túto výčitku!

Toto bol teda obsah a zmysel krátkej, ale nie nenamáhavej cesty do Strednej Ameriky. Pre všetkých mal Ján Pavol II. slovo, všetkým hovoril do svedomia: chudobným- aby sa aj oni pričínili na zlepšenie svojej situácie; bohatým- aby sa naučili deliť; vládcom- aby stáli v službách spoločného dobra; skrátka všetkým, ktorí prijímajú dajakú zodpovednosť, aby ju nezneužívali vo svoj prospech.

"Posolstvo bezmocného"- takto posmeškujú revolucionári a diktátori. Pre Jána Pavla II. však spravodlivosť nepadá z neba. Ani sa neodšúva do večnosti. A na adresu revolucionárov a diktátorov, adresne i neadresne hovorí, že s p r a v o d l i v o s ť s a n e v y b o j u j e n á s i l i m a t e r o r o m ! Sytým bláhobytníkom zas pripomína, že sa nedosiahne zákonmi ekonómie trhu. S p r a v o d l i v o s ť j e o v o c i m s e m e n a , k t o r é r a s t i e v s r d c i !

Koľko ciest bude ešte treba do prvého, druhého, tretieho sveta, aby ľudí o tom presvedčil a zasial ono semeno spravodlivosti, ktorá je základom pokoja ? SE, 22.10.84.

- o -

Frankfurt-Moskva: Ústredný tlačový orgán KSSZ "Právdá" vyzýva v článku, adresovanom predovšetkým mládeži, k zostrenému boju proti náboženskej tme. Ako najdôležitejšie zbrane v tomto ohľade odporúča d o s l e d ň ú a t e i s t i c k ú v ý c h o v u v š k o l á c h a m i m o n i c h a n g a ž o v a n é i d e o l o g i c k é ú s i l i e v t l a č i a i n ý c h m a s o v o k o m u n i k a č n ý c h p r o s t r i e d k o c h .

Sovietske úrady po prvýkrát priznávajú, že pozoruhodná časť sovietskeho obyvateľstva je ovplyvňovaná náboženstvom. K tomuto uzáveru sa vraj prišlo na základe sociologických štúdií. Doteraz sovietske ideologické centrá a ich orgány mlčali o rastúcom náboženskom cítení a angažovanosti obyvateľstva.

Podľa odhadu západných odborníkov, pravidelne navštevuje bohoslužby asi 80 miliónov obyvateľov ZSSR. Z toho 30 miliónov pravoslávnych, 30 miliónov mohamedánov a asi 20 miliónov protestantov, katolíkov a židov.

Pula: Proces proti trom chorvátskym katolíckym duchovným v Pule, obvineným z propagandy nepriateľskej štátu, sa skončil odsúdením farára Mariána MILOVANA a františkánskeho pátra Josipa STANKA z Kunca. Tretieho obžalovaného, mons. FRKINA, oslobodili. Štátna prokuratúra ich obvinila z vlastnenia a rozširovania chorvátskeho emigrantského časopisu "NOVA HRVATSKA", ktorý je vraj zástancom nastolenia nového spoločenského a politického poriadku v krajine. SE, 23-24.10.84

- o -

19. novembra pripadol sviatok sv. Alžbety.

Nemci ju pozdravujú názvom "Sláva Nemecka". Iné národy ju nazývajú buď svätou Alžbetou Durýnskou alebo Uhorskou, lebo bola dcérou uhorského kráľa Ondreja II. Ale podľa niektorých by sa mohla nazývať aj "Bratislavskou". V tomto meste sa totiž narodila, ako to uvádzajú encyklopédie a dejepisné knihy.

No či durýnska, uhorská alebo bratislavská, to nie je podstatné. Ide o dôležitú historickú osobnosť, ktorá je aj po 753 rokoch aktuálna! A to je dôvod, prečo jej otec Anton venuje dnešné "Slovo do týždňa".

- o -

Pred nejakým časom sa mi dostal do rúk životopis tejto svätice. Historicky dokázateľných vecí je dosť málo. Dajú sa povedať na niekoľkých stránkach. No tým viac legiend kolovalo a koluje okolo nej. Nás bude zaujímať iba to, čo sa dá historicky podložiť bez toho, prirodzene, žeby sme znehodnocovali význam legiend, týchto účinných podobenstiev kresťanského života.

Uhorský kráľ Ondrej II. a Durýnske knieža Herman sa dohodli na manželstve 10-ročného Ľudvika Durýnskeho a 4-ročnej Alžbety. Politika pritom hrala prím. Alžbeta mala na zámku Hermaņa dostať pod ostrážitým okom jeho ženy Zofie primeranú výchovu. Ťažko však povedať, pod koho vplyvom sa Alžbeta vyvíjala ináč, ako si to predstavovala jej budúca svokra. Budúca knažná sa k služobníctvu a k jednoduchým ľuďom správala ako k priateľom, ba surodencom a často vyprázdnila svoje vrecká a všetko dala chudobným a starým..

V istý deň sa Žofia obrátila na svojho syna Ľudvika s návrhom zrušiť jeho zasnutie s Alžbetou, lebo vraj nemá kniežacie spôsoby - pod zámienkou, že dostala primálne veno. 16-ročný Ľudvík odpovedal: Keby som s inou pannou vyženil takú haldu zlata, ako je tamtá hora, ani tak by som jej nedal prednosť pred Alžbetou!

Po štyroch rokoch si ju vzal za manželku. A napriek tomu, že veľmi presne poznal dobrotu srdca voči chudobným a vôbec všetkým poddaným, dal jej úplnú slobodu v konaní dobrých skutkov. Vedel, že nemocným posielala alebo sama nosila stravu, že osobitným spôsobom pomáhala chudobným rodičkám a opusteným deťom. Bola knažnou a matkou svojich poddaných. Keďže jej starostlivosť nemala hraníc, čoskoro jej nestačili peniaze. Preto začala predávať svoje drahé šaty a šperky. Na zámku sa malo užívať len to, čo sa dorobilo na dedičných majetkoch kniežactva.

Alžbeta sa zdráhala položiť niččo do úst alebo si niččo obliecť, čo sa získalo v pote národa - tak nazývala dane. Ako 16 ročná porodila syna. Sama ho niesla na krst, oblečená v jednoduchých šatách - a bosá. Po krste ho položila na oltár a dlho sa nad ním modlila.

V roku 1225 nastal v Durýnsku hlad. Jej manžel sa nachádzal vtedy v Taliansku, na dvore cisára Fridricha II. Krajinu spravovala v jeho neprítomnosti Alžbeta. Vyprázdnila sýpky, ba i kniežaciu pokladnu a keď sa dostavili následky hladu - choroby - otvárala nemocnice a sirotince. Sama navštevovala, opatrovala chorých a potešovala sirotu. Keď hlad dosiahol vrchol, Alžbeta siahla za klenotami a drahocnosťami zámku.

Len čo sa jej manžel vrátil z Talianska, privítal ho dvor so žalobami na knažnú. Ľudvík pokarhal dvoranov a pochválil Alžbetu za jej múdru a veľkodušnú vládu za jeho neprítomnosti.

Na veľkú bolesť Alžbety odišiel v roku 1227 na čele nemeckých križiakov do Talianska, kde sa mal pripojiť k cisárskemu vojsku. Vládu nad kniežactvom zveril do rúk mladšieho brata Henricha, ktorý mal byť súčasne aj ochráncom jeho ženy a detí. Alžbeta vtedy nosila pod srdcom už štvrté dieťa.

Po niekoľkých mesiacoch Ludvík podľahol moru a umrel 11. septembra 1227 v Otrande. Alžbeta mala vtedy 20 rokov. Podišla ku kolíske štvrtého dieťaťa a povzdychla si: "Dcéra moja, tvoj otec ťa nikdy nevidel a nikdy ťa neuvidí!"

Netrvalo dlho, a mladší bratia Ludvíka - Henrich a Konrád - vyhnali zo zámku svoju švagrinu a jej deti. Svokre Žofii sa nepodarilo pomôcť jej. Alžbeta vzala z kolísky najmenšiu dcéru a opustila komnatu. Na dvore ju čakali dve slúžky. Jedna mala na rukách druhú dcéru a druhá viedla za ruky štyorročného Hermana a trojročnú Zofiu. Schádzali zo zámku cestou, ktorou nosievala jedlo nemocným a milodary chudobným.

Obyvatelia Eisenachu, mesta, ktorého Alžbeta bola veľkou dobroditelkou, sa na ňu dívali z okien, ale ani jedna dvere sa neotvorili, aby ju pritulili - zo strachu pred novým kniežatom, ktorý sa pohrozil trestom každému, kto by sa opovážil knažnú prijať do svojho domu.

Hladná a premrznutá prišla do istého hostinca. Majiteľ jej dal prenocovať v maštali. Tam strávila prvú noc, odporúčajúc sa do milosti Toho, ktorý sa narodil v maštali. Aj na Alžbete sa ukázala pravdivosť zásady, že ten, kto má získať všetko, musí všetko stratiť!

Jej svokra Žofia upozornila tajne biskupa Eckberta na osud Alžbety. Biskup - jej strýc - poslal pre ňu voz a prehovárал ju, aby sa vydala. Veď mala sotva 20 rokov, bola kráľovskou dcérou a mimoriadne pôvabná. Alžbeta však odpovedala, že smrťou svojho manžela umrela pre svet a jeho rozkoše. Sľubila Bohu a manželovi, že sa v prípade ovdovenia nikdy viac nevydá. Nechcela však, aby jej deti mali podiel na osude chudobnej ženy, preto sa pomocou strýka a jeho priateľov postarala o výchovu, zodpovedajúcu ich stavu: Herman a jedna dcérka sa takto dostali na dvor brabantského kniežata a druhé dve dali na výchovu do kláštora.

Sama sa usadila v istom domci pri kláštore v Marburgu, žijúc podľa ideálov sv. Františka z Assisi, ktorý jej na znak obdivu poslal do daru svoj plášť. Alžbeta vzala na seba odev františkánok, živila sa prácou vlastných rúk a všetky svoje sily venovala službe chudobných a chorých.

Podľa legendy mala v tom čase videnie, že má ísť do Eisenachu, kde bude vraj Kristus znova ukrižovaný. Alžbeta pochopila zmysel videnia, objaviac v núdzných podobu Ježiša Krista.

V Marburgu založila nemocnicu, podobne ako v Eisenachu. Odovzdala ju do správy františkánom a pracovala v nej ako ošetrovatelka a slúžka, prinášala chorým stravu a lieky a posilnovala ich v ťažkom kríži.

Správu o tvrdom postupe nezákonného durýnskeho kniežata Henricha voči právoplatnej knažnej Alžbete sa dostala do uší jej otca, uhorského kráľa Ondreja II., ktorý ihneď vyslal poslov, aby ju priviezli na jeho dvor. Alžbeta ich poslala späť s odkazom, že si vyvolila dobrovoľnú chudobu a že je omnoho šťastnejšia, ako on na kráľovskom dvore. Netrvalo však dlho a v roku 1231 umiera ako 24-ročná.

Osobnosť Alžbety Durýnskej je stále aktuálna. Príťažlivou je najmä pre mladých ľudí, ktorí v nej vidia revolucionárku v tom najvznesenejšom zmysle slova - a to v čase, kedy stavovský model spoločnosti bol najprirodzenejšou základnou zmyslána ľudí.

Nechýbajú však ani takí, ktorí ju - podobne ako volakedy obyvatelia zámku Wartburg - pokladajú za blázna. Ale bol by možný sociálny pokrok bez takýchto "bláznov" ?

S v e t n e p r e m e n í r e v o l ú c i a s o s v o j o u n e n á v i s t ō u , a l e i b a s v ä t c i s v o j o u n e k o m p r o m i s n o u l á s k o u !

Pre drvivú väčšinu veriacich i neveriacich je Alžbeta - podobne ako matka Tereza - nepohodlným vzorom, nemou výčitkou pre ich priemernosť!

Matka Tereza dostala za svoju hrdinskosť Nobelovu cenu, Alžbetu už štyri roky po jej smrti pápež Gregor IX. vyhlásil za svätú!

Sv. Alžbeta je aj patrónkou tretieho rádu sv. Františka.
SE, 19.11.84.

- o -

Slová na zamyslenie..

Prežívame posledné dni liturgického roku. Naša Cirkev nás povzbudzuje pozrieť sa kritickým pohľadom na uplynulý rok a pýtať sa seba samých, aké ovocie sme v ňom priniesli. Blíži sa totiž čas žatvy, účtovania a príchodu večného Sudcu. Kritériom našej odpovedi je láska a jej prejavy v každodennom živote. Všetko ostatné bude menej dôležité. Ale aj láska musí byť pravá, nefalšovaná, lebo jestvuje aj sebecká láska. Praktizuje ju človek, ktorý síce robí dobro pre druhých, ale jedným okom sa vždy díva na tých, z ktorých by mohol niečo vyťažiť pre seba.

Sv. Pavlovi ďakujeme za krásne slová Pána Ježiša, ktoré - napodivne sú zaznačené v Evanjeliách a preto sa volajú "nenapísaný výrok v Evanjeliách". Sv. Pavol ho iste poznal z ústneho podania. Keď sa lúčil s veriacimi v Miléte, povedal im dojímavé slová: Od nikoho som nič nevzal: ani striebra, ani zlata, ani oblek. Sami viete, že čo som potreboval ja a moji spoločníci, obstarávali tieto moje ruky. Vo všetkom som vám ukázal, že s takouto pracovitosťou sa vám treba ujímať slabších a pamätať na slová Pána Ježiša, ktorý povedal: Blaženejšie je radšej dávať ako dostávať!

Tento podivný výrok Pána Ježiša nemôže pochopiť svetácky človek. Pochopili ho však všetci svätí, ktorí sa stali svätými práve preto, že ho praktizovali v živote. Každý človek je od prírody sebecký. Vidieť to už na malom dieťati: všetko čo vidí, priťahuje rúčkami k sebe a ak mu to vezmeme, začne plakať a zlosť sa. A dospelí ľudia ešte nerozumejšie postupujú v živote. Akosi všetci sme presvedčení, že človek je tým šťastnejší, čím má viac vecí, peňazí a majetku, čím viac prijíma a dostáva.

Pán Ježiš nám však hovorí, že je viac šťastný a blaženejší v dávajú ako v dostávaní. To je jeden z paradoxov kresťanstva. Je priam neuvěřiteľný, ale pravdivý. Jeho pravdivosť bude potvrdená na poslednom súde. Tam každý bude súdený podľa toho, či v živote viac dával, alebo dostával. "Čo ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov alebo sestier, povie večný Sudca - mne ste to urobili."

Tieto slová večného Sudcu nás naplňujú veľkou útechou, ale aj bážňou. Naplňujú nás útechou, lebo si živo uvedomujeme, že každý deň a takmer na každom kroku máme príležitosť robiť dobro ľuďom, pomáhať im dobrým slovom, dobrou radou, hmotnou podporou, dobrým príkladom, alebo aspoň úsmevom na tvári. Ale nás naplňa aj bážňou, lebo najviac s prehrešujeme proti láske! Akým smerom sa doteraz uberal náš život? Či sme viac dávali ako dostávali?

VR, 21.11.84-sl.

Slová na zamyslenie .

V nedeľu 18.11.84 sa čítajú omšové texty, podľa ktorých si môžeme urobiť spytovanie svedomia pre dôkladnú celoživotnú spoveď. Pripomí-
na sa nám vernosť, oddanosť, zodpovednosť.

Prvé čítanie akoby bolo o našich mamkách a babičkách. Aj tie mali väčšiu cenu ako perly a manžel si ich vysoko cenil. Ich každodenný život bol plný práce, od svitu do mrku mali čo robiť. Boli pozhnaním pre muža, pre deti, aj pre blížnych, čoboli v núdzi. V ich čase a v ich kultúre to boli veľmi pochvalyhoďné osoby.

Dnes sa inak žijú, ženy našich čias majú iné zamestnanie. Bohužiaľ, toto nové usporiadanie sociálneho života je často na škodu mužovi, deťom, blížnym a najmä žene samej. Dnešná práca ženy nie je bezprostredne pre rodiča, lebo berie ženu z rodinného kruhu. Jej prítomnosť doma je viac výnimkou ako pravidlom. Práca je často monotónna, únavná, ide na nervy. Na nervy idú aj deti, aj muž. Často to praskne a rodina sa rozpadne. Morálka dnešnej spoločnosti je laxná, lebo sú z nej vylúčené Božie príkazy. Nie div, že veľa ľudí - mužov i žien - neberie vážne manželskú vernosť, nerozlučiteľnosť. Zmysel pre zodpovednosť oslabil, zavládla akási všeobecná sebeckosť. Jednotlivci sa bijú o to, aby oni osobne mali prednosť, výhody - a nie zodpovednosť za druhých.

Pri svätej omši sa modlíme: Vyznávam všemohúcemu Bohu, i vám bratia a sestry, že som veľa zhrešil myšlienkami, slovami, skutkami a zanedbávaním dobrého... Tu by sa malo začať spytovanie svedomia.

Zhrešil som zanedbávaním dobrého! To je obrovské pole, ktoré sme možno nechali ležať úhorom už dlhé roky. Máme povinnosti svojho stavu, životné zodpovednosti.

Ako sme napríklad zachovávali svoje sľuby : manželské, kňazské, reholné, krstné sľuby? Akí kresťania sme? Možno sme zanedbali svätú omšu, spoveď, kresťanskú výchovu detí, rodičov blížnych. Zamyslime sa nad tým, aké dary sme dostali od Boha, ktoré iní ľudia nedostali: zdravé telo, bystrý rozum, dobrých rodičov, náboženskú a školskú výchovu, zamestnanie, rodinu. Milióny ľudí dnes zomiera, lebo neboli tak štedro obdarení!

Ako sme gazdžovali doteraz? Lebo príde čas vynučtovania! Tak, ako je napísané v evanjeliu: dostali sme talenty. Čo sme s nimi urobili? Niektorí berú svoje zodpovednosti nalahkô. Pár dlho neprichodí, nuž lenošia. Tá veta, že som veľa zhrešil zanedbávaním dobrého, nám môže na konci života spôsobiť veľké úzkosti, lebo každý z nás má robiť dobre - podľa svojich síl. Nezáleží na čase a hodine, kedy príde deň zučtovania, kedy sa dostavíme pred Boží súd. Vážne je to, že sa ta dostavíme!

VR, 14.11.84-sl.

- o -

Švajčiarsko : KIPA a iné spravodajské služby prinášajú správu, že 18-členný výbor Spojených národov pre ľudské práva v Ženeve rokoval o sovietskom dokumente, v ktorom ZSSR znova potvrdzuje právo sovietskych občanov na slobodu svedomia a praktizovania náboženstva. Špecialisti výboru však kritizovali rozdiel medzi papierovou a ožajstnou skutočnosťou v otázke náboženskej slobody. Štátne zásahy možno všade pozorovať. Náboženské spoločenstvá musia byť registrované a cirkev má zakázané vyučovať deti náboženstvu. Veľmi často sovietska prax nie je v súlade s medzinárodnými stanovami dohody pre občianske a politické práva, ktoré okrem iných 80-tich štátov podpísal aj ZSSR!

VR, 14.11.84-sl.

Reholné sestry a vzťah k Eucharistii.

Minule sme hovorili o význame modlitby v reholnom živote. Tento rozhovor je nutné dokončiť úvahou o najsv. Eucharistii, ktorá je stredobodom reholného života.

Svätá Terézia z Avily, učiteľka Cirkvi, sa veľmi usilovala o reformu karmelitánok. Cestovala po Španielsku a zakladala nové kláštory v obnovenom duchu. Pri zakladaní nového kláštora sa snažila v prvom rade zariadiť kaplnku, postaviť oltár, aby sa mohla v dome sláviť svätá omša. Len potom - a hneď potom - ako sa slávila v dome prvá svätá omša a uložili Najsvätejšiu Sviatosť do tabernákula, pokladala kláštor za založený. Až potom prišli na rad ostatné práce na zariadenie domu. Svätej reformátorky a učiteľky išlo o to, aby od samého začiatku stredobodom komunity bol sviatosťný Ježiš! A len tak je to správne.

II. vatikánsky koncil učí, že by nebolo možné budovať kresťanské spoločenstvo, keby nemalo svoje korene a svoj stredobod v slávení Najsvätejšej Eucharistie. Tu má mať teda svoj začiatok každá výchovná snaha o ducha pospolitosti. Lebo, ako na inom mieste hovorí koncil, prevelebná Sviatosť vhodne naznačuje a podivuhodne uskutočňuje jednotu Božieho ľudu.

Toto platí o kresťanskom spoločenstve vo všeobecnosti. Na tým viac to platí o reholnom spoločenstve, ktoré má byť vzorovým obrazom života Cirkvi. Nie je možné vytvoriť úprimné reholné spoločenstvo, ak v ňom nemá Eucharistia centrálnu postavu!

Preto je v novom Kódexe cirkevného práva kánon 608, ktorý hovorí, že každá komunita nech má aspoň kaplnku, v ktorej by sa slávila svätá omša a uchovávala Eucharistia, aby bola naozaj stredobodom komunity.

Tu sa kladie prvá otázka:

Je snaha o obnovu reholného života vo vašej komunite preniknutá presvedčením, že Eucharistia je srdcom komunity?

Bývate pod tou istou strechou so sviatosťným Kristom. Pokladáte to za šťastie, ktoré mnohí iní nemajú? A snažíte sa, aby s vami bývajúcí Ježiš bol milovaným spoločníkom v každom vašom počínaní?

Povedať: bývam pod tou istou strechou so sviatosťným Kristom - to nemá byť len nejaká citová útecha. To je veľká skutočnosť, čo zaväzuje. Veľká skutočnosť, čo blahodarne pôsobí na celý váš život, aby mal čoraz posvätnější ráz.

V knihe Genesis čítame, že v pozemskom raji Boh dal vyrásť zo zeme stromu života. Mal svojim ovocím udržiavať ľudí stále pri živote. Vo vašej komunite máte Najsvätejšiu Sviatosť - Krista, strom života, ktorý vás má živiť pre večný život a má byť - ako hovorí koncil v Obnove reholného života - výdatným prameňom na udržiavanie duchovného života. Je teda plne odôvodnená a vôbec nie zastaraná požiadavka v novom Kódexe cirkevného práva, podľa ktorej reholné osoby majú urobiť všetko možné, aby sa každým dňom zúčastňovali na eucharistickej obete, prijali najsvätejšie Kristovo Telo a klaňali sa Pánovi, prítomnému v Eucharistii.

Nejde tu o nejaký suchý predpis vonkajších úkonov. Je tu snaha Cirkvi priviesť reholné osoby k prameňu ich zasvätenia. V konštitúcii O Cirkvi koncil hovorí, že Cirkev prijíma sluby tých čo ich skladajú, udeľuje im duchovné požehnanie, spájajúc ich obetovanie s eucharistickou obetou.

79,
Ako sa reholné sľuby skladajú v rámci slávenia svätej omše, tak sa majú v jej rámci každodenne žiť. Keď sa dennodenne zúčastňujete na Kristovej obete, ktorý sa dokonale obetoval nebeskému Otcovi, je to pre vás príležitosť, výzva a pomoc, aby ste sa vedeli každý deň čoraz lepšie obetovať Bohu spolu s Kristovým obetovaním sa.

Každý deň prijímate najsvätejšie Telo Krista, ktorý sa veľkodušne dáva všetkým. Keď On nerobí rozdiel, ani vy nesmiete robiť rozdiel medzi sebou! Tak vaše reholné spoločenstvo bude čoraz jednotnejšie v Kristovi!

Každý deň adorujete Krista v Eucharistii. To značí, že sa omša pre vás neskončila požehnaním, že veríte v Kristovu prítomnosť a vraciate sa k Nemu, aby ste lepšie žili to zjednotenie s Ním, ktoré sa uskutočňuje v eucharistickom prijímaní.

Pavol VI. v encyklike "Mysterium Fidei" hovorí, že reholné osoby sú osobitným spôsobom určené na a d o r á c i u Najsvätejšej Svätosti, okolo ktorej majú vytvárať akoby veriec- a to na základe reholných sľubov.

Napokon ešte jedna poznámka:

Je známe, že kaplnky reholných sestier sú veľmi čisté a vzorne ozdobené. Výborne! Treba si uctiť aj vonkajším spôsobom sviatosťnú prítomnosť Krista medzi nami. Jestvuje však aj iná prítomnosť Krista medzi nami. Aj tá si zasluhuje pozornosť - a v nej by ste mali byť tiež vzorom. Je to prítomnosť Krista medzi osobami, ktoré sú zhromaždené v Jeho mene. "Kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi", hovorí Pán Ježiš.

Vy ste zhromaždené v Kristovom mene. Nie dve alebo tri, ale desať, dvadsať, ba i viac v jednom dome. Nezabúdajte na túto Ježišovu prítomnosť medzi vami! Ako udržujete kaplnku vždy čistú, tak sa usilujte udržať čistý, bez hriechu, váš spoločný život, aby bol Kristus uctený medzi vami!

Ako viete nazbierať kvety a vkusne ich upraviť okolo svätostánku, v ktorom sa uchováva sviatosťný Kristus, tak sa usilujte robiť "kveti" sebazaprenia, ktoré je vždy potrebné medzi osobami rozličnej povahy, čo musia žiť spolu, aby ste týmito kvetmi sebazaprenia prejavili lásku k Ježišovi, ktorého chcete mať medzi sebou. On dodrží sľub, ak budete aj za cenu sebazaprenia zhromaždené v Jeho mene! Čím viac týchto kvetov prinesiete na oltár komunitného života, tým zjajnejšia bude Ježišova prítomnosť medzi vami!

A tak Eucharistia, slávená na oltári v kaplnke, sa preniesie na oltár vášho celodenného a každodenného života. Uvidíte, koľko duchovnej radosti budete mať z toho, o koľko viac tepla bude vo vašej komunite, o koľko viac svetla, dobrého príkladu bude v Cirkvi a vo svete!

VR, 31.8.84-sl.

- o - o - o -

Óstrov v Malých Antilách v Karibskom mori, ktorý dosiahol nezávislosť, sa rozhodol nadviazať vzájomné diplomatický styky so Svätou Stolicou na úrovni apoštolskej nunciatúry a veľvyslanectva.

V sobotu 1.9.1984 Ján Pavol II. sa bude modliť večernú modlitbu posvätného ruženca. Prenáša sa každú prvú sobotu o 20,30 hod. na obvyklých vlnových dĺžkach Vatikánskeho rozhlasu!

Poobede 2.9.1984 - v nedeľu - Svätý Otec vykoná pastoračnú návštevu v Alatrii, v stredotaliánskej oblasti Coccharia. Pred katedrálou ho privíta taliansky minister zahraničia Andreotti spolu s inými verejnými predstaviteľmi. Svätý Otec navštívi kláštor benediktínok, bude slúžiť svätú omšu a prihovorí sa k zhromaždeným veriaci. Alatria je veľmi staré mesto, ktorého dejiny siahajú až do 9. storočia pred Kr.

VR, 1.9.84-č.

Príhovor k rehoľným sestram

Drahé rehoľné sestry!

25. septembra sa otvorili brány bratislavského seminára. Naši bohoslovci začali nový rok duchovnej a vedeckej prípravy na kňazstvo. Toho roku ich bude v prvom ročníku 58.

Naši bohoslovci sa vrátili do seminára. Nenechajme ich samých. Nech nájdú vo Vás -rehoľníčkach toľko duchovných sestier, koľko Vás všetkých je. Napodobňujte sv. Teréziu z Lisieux. V októbri 1895 dostala od matky predstavenej za duchovného brata boslovca Morrisa Belliera. Mala sa oň duchovne starať. A 30. mája nasledujúceho roku dostala na starosť druhého duchovného brata, Adolfa Ruanda, ktorý bol o dva mesiace nato vysvätený za kňaza-misionára.

Svätá Terézia takto o tom píše: "duchovne som sa spojila s apoštolmi, ktorých mi dal Ježiš za bratov. Všetko čo patrí mne, patrí každému z nich. Pustila som sa do diela a snažila som sa z d v o j n á s o b i ť s v o j u h o r l i v o s ť! Teda brala to veľmi vážne. Svojmu duchovnému bratovi, bohoslovcovi Bellierovi napísala: "Vy nemôžete byť polovičatým svätým. Musíte byť svätým úplne, alebo ním nebudete vôbec!"

Drahé sestry,

Vy nemáte od svojich predstavených poverenie byť duchovnými sestrami našich bohoslovcov, ale nimi môžete byť - a to na ich veľký duchovný úžitok. Obetujte sa za našich bohoslovcov, aby každý deň čoraz vernejšie spolupracovali s Božou milosťou. Duch Svätý, ktorý usmernil ich kroky do seminára, nech z nich urobí hodných služobníkov oltára, i odvážnych a pokorných hlásateľov evanjelia.

Obetujte sa a modlite sa aj za jednotlivých profesorov a predstavených seminára, aby boli verní smerniciam Svätého Otca, jednotní s biskupmi, láskaví s kňazmi! Takto si vyprosíme od Pána Boha milosť, že bratislavský seminár bude čoraz lepším nástrojom Prozreteľnosti, ktorá iste chce dať veriacemu ľudu dobrých pastierov. Majte k semináru a bohoslovcom takýto kresťanský a vierou preniknutý postoj a rozširujte ho okolo seba!

Iste, bolo by ľahšie kritizovať ľudí a ustanovizne, ale len postoj viery, ktorý privádza k modlitbe a obetiam - a to nie je vždy ľahké a pohodlné - je pozitívny, konštruktívny a osožný.

Drahé sestry, buďte akoby na stráži, aby sa ani jeden bohoslovec cestou nestraťil, aby sa každý z nich dokonale očistil, vnútorne obrátil, posvätil a posilnil v čistom úmysle stať sa dobrým Kristovým kňazom a ničím iným!

Keď bol Ján Pavol II. v Nairobi, povedal sestram karmelitánkam: "V niektorých krajoch Afriky sú kláštory kontemplatívnych sestier postavené blízko hlavných seminárov". Tento fakt veľa hovorí. Tí, čo vidia nutnosť starať sa o kňazské povolania, vyznávajú, že sú presvedčení, že len Božia milosť, pokorne vyhľadávaná v y t r v a l o u m o d l i t b o u môže zaručiť horlivosť kňazov!

"Mám teda k Vám pri tejto príležitosti osobitnú prosbu"- povedal im Svätý Otec. "Zaradte vo svojich modlitbách na prvé miesto tento úmysel: aby Pán poslal robotníkov na svoju žetvu, aby požehnal Cirkvi mnoho dobrých, veľkodušných a zaangažovaných kňazov, aby kňazi dávali príklad autentickému svätosti a starostlivosti o duše. Toto bude najlepšia záruka pre život Cirkvi a šírenie viery!" Toto povedal Svätý Otec karmelitánkam v Afrike. A myslím, že toto by povedal aj Vám. Veď v roku 1982, keď prijal na audienciu slovenských a českých biskupov, povedal :

"~~Mažka situácia~~, čo sa vytvorila v duchovnej správe si žiada, aby sa ~~ne~~ prestajne konali v každej farnosti a v každom spoločenstve modlitby! Treba prosit Pána žatvy, aby povolal na kňazstvo mnoho veľkodušných mladíkov a dal im možnosť nasledovať Pánovo volanie bez prekážok!" Toto je vôľa Svätého Otca a mala by sa uskutočňovať v každej farnosti a v každej komunite.

Pripojte sa k stovkám chorých na Slovensku, čo sa modlia a obetujú na tieto úmysly!

Aj slovenské reholné sestry v zahraničí sa organizujú na spoločné adorácie za kňazov v prvé štvrtky a v prvé soboty mesiaca! Sú to tzv. kňazské štvrtky a kňazské soboty.

Aj medzi Vami sa to už robí, nie však ešte všade. Teda spojte sa v modlitbe! My sa musíme ešte viac modliť ako kresťania iných národov, pretože slovenskí kandidáti, hoci majú vôľu i potrebné vlastnosti, nie všetci sú prijatí do seminára.

Svätý Otec pri spomínanej príležitosti povedal slovenským a českým biskupom: "Chcem vyjadriť svoju najúprimnejšiu solidaritu s tými mladíkmi, ktorí s toľkou vierou a veľkodušnosťou nasledujú Božie volanie a často musia trpezlivo očakávať chvíľu, keď budú môcť uskutočniť svoj kňazský ideál".

Spolu so Svätým Otcom aj Vy ste solidarne s tými, čo neboli prijatí do seminára a čakajú. Modlite sa, aby Duch Svätý zmenil zmýšľanie tých, čo kladú nespravodlivé administratívne prekážky mladíkom, ktorí by sa chceli stať kňazmi.

A ešte jeden príklad na povzbudenie pre Vás:

Sestra Mária Leoníja Paradise, ktorú pred dvoma týždňami Svätý Otec vyhlásil za blahoslavenú v Kanade, založila novú reholnú spoločnosť Malých sestier svätej Rodiny a svojim duchovným dcéram predložila ako poslanie pracovať v seminároch a kňazských domovoch. Robila to z úcty k Najsvätejšej Eucharistii a z úcty ku kňazom, služobníkom Eucharistie. "Nebála sa", povedal v homílii pri jej blahorečení Svätý Otec, "nebála sa rôznych ručných prác, s obetami, spojenými s touto prácou, ale prinesenými s láskou, zakúsila aj hlbokú radosť a pokoj."

Drahé sestry, zoberte si každá z Vás kus zodpovednosti za našich bohoslovcov, kňazov a za náš seminár. Robte to s láskou sv. Vincenta z Pauly, ktorý sa veľmi pričiňoval o posvätenie kňazov. Jeho sviatok práve dnes slávime. Preto osobitne pozdravujeme všetky sestry Vincentky vo vlasti!

Robte to s vierou svätej Terézie z Lisieux a veľkodušnosťou blahoslavenej Márie Leoníje. Buďte ako tie ženy, o ktorých hovorí evanjelium, že sprevádzali Pána Ježiša a poslúhovali mu zo svojho majetku. Poslúhajte Kristovi, ktorý dnes vo svojich kňazoch chce pôsobiť medzi našim ľudom. Poslúhajte Pánu Ježišovi so svojím majetkom, s tým čo máte: teda s modlitbou a obetami! Ako blahoslavená Mária Leoníja, aj vy nájdete hlbokú radosť a pokoj a veľmi poslážite cirkvi na Slovensku!

VR, 27.9.1984-sl.

- o -

San Salvador: V meste El Salvador sa stal veľmi populárny TV program, ktorý zorganizovala reholná sestra Trinidad Rias Ruedas. Bola nespokojná s hrstkou detí, ktoré učila náboženstvo a ktoré často neprišli do školy. Pripravila preto 15-minútové pregramy pre TV. Sú veľmi živé, lebo má plno mladých hercov a herečky-školských detí z farnosti, kde učí. Program sledujú nielen deti, ale aj dospelí, lebo na programe, ktorý sa nazýva "mama katechétky" sestra každú deň denne doplna vzdelanie všetkých a tak zlepšuje ich ľudské a kresťanské kvality.

VR, 31.10.84-sl.

Misijsná činnosť v živote reholných sestier .

Drahé reholné sestry, slávilí sme misijsnú nedeľu. Misijsná nedeľa je významný deň pre katolícku Cirkev. V ten deň si veriaci pripomínajú veľké duchovné bohatstvo, ktorého sa im dostalo pre zásluhy Kristovho umučenia a zmŕtvychvstania. Uvedomujú si, že tieto bohatstvá sú určené všetkým ľuďom všetkých končín a všetkých čias. Je teda vecou spravodlivosti a lásky, aby sme sa pričisťovali o to, žeby sa tieto bohatstvá dostali ku každému.

P o v i n n o s ť spolupracovať na misijsnom diele Cirkvi májú všetci veriaci. Osobitným spôsobom zavazuje reholné osoby. II. vatikánsky koncil v konštitúcii "O Cirkvi" hovorí :

"Keďže evanjeliové rady spájajú svojich nasledovníkov osobitným spôsobom s Cirkvou a jej tajomstvom, aj ich duchovný život sa má zasvätiť dobru celej Cirkvi".

Z toho vyplýva povinnosť pracovať podľa svojich síl a podľa povahy vlastného povolania, modlitbou alebo tvorivou prácou, na upevňovaní a prehĺbovaní Božieho kráľovstva v dušiach a na jeho šírení všade na svete.

V koncilovom dekréte "O obnove reholného života" čítame :

"Nech teda reholníci, verní svojmu poslaniu, zanechajú všetko pre Krista a starajú sa o jeho veci. Preto je potrebné, aby členovia každého inštitútu, hľadajúc nadovšetko a jedine Boha, spájali kontempláciu s apoštolskou láskou, ktorou sa usilujú spolupracovať na diele vykúpenia a rozširovať Božie kráľovstvo".

Koncil od Vás právom žiada **m i s i j n ú s p o l u p r á c u**, pretože základné prvky Vášho reholného zasvätenia sú výbornou živnou pôdou misionárskej horlivosti.

V prvom rade je to Váš spoločný **k o m u n i t n ý ž i v o t**. Má v sebe misionársku silu. Pohanovia rímskeho impéria obdivovali prvých kresťanov pre ich nové medziľudské vzťahy: "Pozrite, ako sa milujú!" Život kresťanského spoločenstva, preniknutý láskou, bol pre pohanov presvedčivou kázňou. Kresťania im svojím životom ukázali, že vedie vytvoriť jednu rodinu. Reholné sestry svojím komunitným životom majú vytvoriť vzorový obraz Cirkvi, konkrétny príklad vykúpeného ľudstva. Obetami, potrebnými na to, aby mohli ponúknuť svetu tento ideál i obraz Cirkvi, môžu účinne pomáhať misionárom, ktorí sa snažia zhromažďovať ľudí zo všetkých národov do jednej Kristovej Cirkvi.

Aj Vaše **r e h o l n é s l u b y** môžu byť živnou pôdou pre misijsnú spoluprácu. Reholná **č i s t o t a**, ktorú slubujete, Vás zaväzuje dať sa výlučne Bohu a z lásky k Bohu venovať sa všetkým ľuďom - nie vyhradené jednej osobe v manželskom zväzku. Reholná čistota je zdrojom univerzálnej lásky. Touto láskou dosahujete Boha, ktorého chcete čo najväčšmi osláviť a dosahujete ňou všetkých ľudí, ktorých by ste chceli vidieť stvárnených podľa vzoru vteleného večného Slova. Ak vidíte čistotu len ako uzamknutie sa do seba, aby ste nezhršli, mohli by ste pritom zostať veľkými egoistami. Ak vidíte čistotu ako zdroj tejto univerzálnej lásky, stanete sa misijsne veľmi horliví! Vaše srdce bude otvorené duchovným potrebám celého sveta!

Reholná **C h u d o b a**, ktorú slubujete, verí v Božie bohatstvo. Od Boha pochádza každý dar. Od Neho všetko očakávate, od Neho m o d l i t b o u všetko vyprosujete. Pán Ježiš sa stal chudobným, aby nás obohatil. Reholná osoba skladá sľub chudoby, aby pokračovala v chudobe Ježiša Krista. Chce žiť chudobne, aby podľa príkladu Krista Pána duchovne obohatovala ostatných. Chudobný Kristus nás chcel oslobodiť od duchovnej biedy. My, biedni, od Neho sme dostali milosť za

~~milosťou. Aj Vy sa máte snažiť oslobodiť svojou chudobou i seba od duchovnej biedy. Najbiednejší v duchovnom zmysle sú ľudia, ktorí nepoznajú Boha alebo ho popierajú. Všetky zrieknutia, potrebné na to, aby ste žili reholnú chudobu, prinášajte ako obeť za tých najbiednejších, aby spoznali a uznali, že Boh je ich Pán, aby sa obohatili Božími darmi.~~

Aj reholná poslulosť je misionársky plodná. Cirkev sa zrodila z Kristovej poslušnosti: On bol poslušný až na smrť, a to na smrť na kríži. Svojou poslušnosťou odčinil Adamovu neposlušnosť a voviedol nás do rodiny Božích detí. Teda Cirkev sa zrodila z Kristovej poslušnosti a bude žiť a bude sa vzťahovať zase len v poslušnosti!

Žiť poslušne v štruktúre Cirkvi znamená žiť v duchovnej dišpozícii, v akej Kristus vykonal svoje spasiteľské dielo. Značí to pokračovať v Kristovej poslušnosti a ňou spasiteľne pôsobiť v prospech bratov a sestier.

Drahé reholné sestry, Váš komunitný život, stvárňovaný tromi reholnými sľubmi, je ideálnym ovzduším pre misijnú spoluprácu. Snažte sa prejavovať svoju misijnú horlivosť podľa okolností, do ktorých Vás Božia Prozretelosť postavila, aby ste žili Kristovo tajomstvo.

Niektoré Vaše spolusestry priamo pracujú v misiách:

- dve slovenské misionárky sú v Zaire,
- jedna v Austrálii,
- jedna v Tajsku,
- jedna v Gabone,
- jedna v Hornej Volte,
- dve v Indii,
- dve v Argentíne,
- tri v Brazílii,
- deväť v Peru.

Mohlo by aj viac Sloveniek pracovať v misiách keby sa im nekládli do cesty nespravodlivé administratívne prekážky! Snažte sa teda žiť svoju misionársku horlivosť na svojich miestach, podľa príkladu sv. Terézie z Lisieux: nikdy nevyšla z karmelitánskeho kláštora - a predsa si vyslúžila titul "patronka misií". Žite misionársky svoju čistotu, usilujte sa zasiahnúť svojou láskou všetkých neveriacich! Misionársky žite svoju chudobu. Snažte sa svojimi obetami prítiahnuť bohaté Božie dary na duchovne biednych neveriacich! Poslušnosťou, ktorá môže niekedy byť veľmi bolestná, sa obetujete za všetkých, aby všetci poslúchali Boha!

Istý pustovník slávieval svätú omšu sám v svojej cele, ale s misionárskym zápalom. Na oltári mal malú zemeguľu. Každý deň ju otáčal iným smerom, aby videl všetky časti z eglise, za ktoré sa chcel apoštolsky modliť..

Hovorí Vám niečo tento príklad ?

VR, 25.10.84-sl.

V A T I K Á N S K Y R O Z H L Á S vysiela denne

po česky o 19,30 hod.

po slovensky o 19,45 hod. na KV 6190, 7250 a 9645 kHz-49,41 a 31 m
a na SV 1530 kHz- 196 metrov.

Večerné vysielenie je vždy opakované na druhý deň ráno

po česky o 5,15 hod.

po slovensky o 5,30 hod. na KV 6185 a 9645 kHz- 49 a 31 metrov
a na SV 1530 kHz- 196 metrov.

Reholná sestra v Advente .

Drahé reholné sestry!

28. novembra bol sviatok sv. Kataríny Labouré, reholnej sestry, ktorej sa zjavila Nepoškvrnená Panna Mária. Z príležitosti tohto sviatku ~~posielame~~ pozývame všetky sestry Vincentky, ktoré si práve dnes pripomínajú aj 35. výročie založenia Spoločnosti.

Teda Nepoškvrnená Panna sa zjavila reholnej sestre svätého života, aby prostredníctvom tejto sestry preukázala svetu veľké duchovné dobrodenia. Panna Mária si zvolila túto cestu. Môžeme povedať, že aj dnes všetky reholné sestry by sa mali stretať s Nepoškvrnenou, učiť sa od nej svätosti, aby mohli preukazovať svetu duchovné dobrodenie.

Rakúsky profesor dejín hudby, Wilhelm ~~Ambróz~~, povedal; Keby som bol vychovávateľom, postaral by som sa, aby mladí ľudia pobudli denne pred obrazom Nepoškvrnenej a obdivovali jej anjelskú krásu...

Oveľa oprávnenejšie by sme mohli povedať tieto slová o reholných sestrách. Mali by sa každý deň zastaviť pred obrazom Nepoškvrnenej, zahľadieť sa na ňu duchovným zrakom a napodobňovať ju, pretože v nej Duch svätý vykreslil ideálny vzor, ako má vyzerat' pravá, Bohu zasvätená osoba.

Dnes sme začali novú prípravu na sviatok Nepoškvrnenej. Všetky reholné sestry, či už slávnostne alebo menej slávnostne, či spoločne alebo jednotlivo, mali by si vykonať túto novú modlitbu na dôkaz, že sa zaujímajú o svätosť a že chcú, aby v ich prípade mala mariánsky ráz, že sa chcú zúčastniť na Máriinom poslaní vo svete.

V nedeľu 2.12.1984 začneme nový liturgický rok. Zastavme sa chvíľočku a pouvažujme, ako sme prežili liturgický rok, ktorý sa v tieto dni skončil. Slávili sme v ňom všetky Kristove tajomstvá. Týmito tajomstvami nás chcel Kristus obohatiť. Nás, ktorí žijeme v roku 1984. Aké bolo naše putovanie s Kristom? Tých 365 dní, strávených s Kristom, to nie je maličkosť! Spoznali sme hlbšie Krista, stali sme sa mu podobnejšími?

Obráťme však svoju pozornosť na nový liturgický rok. Na prahu tohto nového roku nájdeme Pannu Máriu. Keď sa ona zjavila na javiskú dejín, to bol znak, že Pán Ježiš-Spasiteľ, je blízko. Jej zverme našu adventnú prípravu! Ona najlepšie poznala Ježiša, žila pre Ježiša, ona naučí aj nás žiť s Ježišom, ktorý prichádza, aby žil s nami. Keď porodila svetu Krista, vliala bezmocnému ľudstvu novú nádej, novú životnú silu. Panna Mária nebola stále obkolesená anjeli, ktorí by ju ustavične potešovali mimoriadnymi zjavmi, ale bola ponorená do normálnych denných povinností, ktoré ochotne vykonávala, lebo chcela, aby Pánu Ježišovi vo chvíľach jeho pozemského života nič nechýbalo.

Podľa jej vzoru chceme žiť naše adventné dni uprostred svojich každodenných prác a tak intenzívne sláviť tajomstvo prichádzajúceho Krista a osvojiť si milosť tohto tajomstva. Tu Vám chcem pripomenúť pozoruhodné slová Svätého otca, ktoré povedal benediktínskym opátom 27. septembra 1984: "Váš život s Kristom by sa mal správnejšie volat' Kristov život... s Vami!"

Neide tu o nejakú slovnú hračku. Svätý otec chcel zdôrazniť, že Kristus sa dáva nám, nie my jemu. Jeho je iniciatíva, on chce žiť s nami. Preto sa stal človekom. Kristus chce žiť so mnou - to je úžasný vianočný dar! Ak ho prijmem, budem môcť povedať so svätým Pavlom: "Nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus".

Krištuš žije s nami a máme ho stretávať všade, vo všetkom. On klope na naše dvere a čaká, že mu otvoríme. Stane sa, že on klope

a my mu neotvárame, lebo nie sme doma. Nie sme doma vtedy, keď nás pochytí nespokojnosť a dáme sa ušáť fantázií, koľko ľudských skutkov by sme urobili, keby sme boli na inom mieste. Nie sme doma, keď nekonnáme to, čo od nás žiada Božia vôľa, ktorá sa nám prejavuje v každodenných povinnostiach. Nie sme doma, pre Ježiša, keď konáme svoje povinnosti s nevoľou, pretože v takej dispozícii Božie volanie nemožno počuť a tak mu neotvoríme, čiže mu nedovlíme aby vošiel a žil s nami.

Vo všetkých týchto prípadoch neprijímame milosť prichádzajúceho Krista. A taký reholný život by bol stratovým, ba bol by veľkým omylom!

Urobme si teda predsavzatie na celý liturgický rok, najmä na Advent: chceme byť stále "doma" - u Krista, aby sme mu hneď otvorili, keď zaklope!

Drahé reholné sestry, chcem veľmi silno poďakovať tieto slová: byť doma pre prichádzajúceho Krista. Ste doma, keď milujete to miesto, na ktoré Vás Pán postavil. Ste doma, keď milujete tú prácu, ktorú Vám Pán určil. Ste doma, keď milujete tie spolusestry, medzi ktoré Vás Pán priviedol!

V takomto duchovnom rozpoložení budete pripravené otvoriť Pánovi hneď ako zaklope. On vojde a bude s Vami stolovať. Ako jeho pokrmom bola Otcova vôľa, tak sa stane Otcova vôľa aj Vaším pokrmom a Váš život nebude živorením, lebo Kristus bude žiť s Vami. Nevytlačíte ho na okraj svojej existencie; bude stredobodom Vášho života. Budete ako Mária a budete dobrodením pre svet.

A ešte jeden návrh:

Talianský jezuita Aldo Aluffi kázal duchovné cvičenia reholným sestram. Hneď na začiatku prišla k nemu staršia reholná sestra a povedala mu medzi iným túto vetu: "Pán Boh nás zhromaždil spolu, aby sme Jeho našli". On je s Vami, ale ste ho azda vždy nezbadali alebo ste si ho málo všimali. Objavenie tejto pravdy pokladajte za osobitnú milosť prichádzajúceho Krista, ktorú Vám ponúka v tomto advente, ktorú Vám pripravil pre tohoročné Vianoce. Otvorte oči viery a vidte v láskavosti, ktorú urobíte spolusestre, láskavosť, ktorou otvárate klôpajúcemu Pánu Ježišovi. V osobe každej Vašej spolusestry Vám Pán jasne naznačuje, kde, kedy a ako ho máte milovať. Teda vo Vašom spoločenstve sa usilujte spoznať prichádzajúceho Pána Ježiša a slúžte mu!

Okrem toho nech sa každá z Vás zamyslí:-

Nie sú to práve tohoročné Vianoce, kedy Pán chce, aby som ho svojim príkladným životom viac a viditeľnejšie ukázala svojim spolusestrám, svojim bližným?

V advente slávime tajomstvo prichádzajúceho Krista, jeho očakávame, jemu otvárame srdce dokorán, jeho chceme prijať do svojho života, lebo on prišiel, aby žil s nami. Keď sa mal narodiť v Betleheme, nebolo preň miesta v normálnych domoch. Vo Vašom normálnom, každodennom živote nájde miesto? Budete doma pre Krista?

Nech Pán Ježiš úplne naplní Váš život, aby ste ho mohli s láskou Panny Márie lepšie ukázať svetu!

VR, 29.11.84-sl.

- o -

PRI SPYTOVANÍ SVEDOMIA ZA UPLYNULÝ LITURGICKÝ ROK MYSLÍM I NA TO, ČI BOLO MOJE VYDÁVANIE SVEDECTVA A POSVÁCOVANIE SA V ŽIVOTE. TAKÉ, ŽE PRITIAHLO DO KOMUNITY NOVÉ SESTRY?

Začína sa obdobie Adventu,

prípravy na príchod Božieho Syna, Ježiša Krista. Ako má táto naša príprava vyzerat? Čo má byť jej náplňou?

K týmto otázkam nám môže veľa napovedať udalosť, ktorá sa odohrala v Nazarete pred takmer dvetisíc rokmi. Nikto o nej nevedel, okrem Panny Márie - a preda táto udalosť znamenala počiatok toho nového, ktoré tak mimoriadnym spôsobom pretvorilo, pretvára a bude pretvárať duchovnú a materiálnu tvár sveta.

Význam tejto udalosti môžeme porovnať snád s okamihom, kedy sa na Zemi v procese stvorenia pred miliardami rokov, po prvýkrát objavil život, prvá živá buňka. Tvorili ju miliardy molekúl, atómov a ich častíc, akých bolo v celej neživej prírode, v celom existujúcom vesmíre nepredstaviteľné množstvo. Ono však pre novú kvalitu vesmíru - pre život - nebolo rozhodujúce. Dôležité bolo iba to relatívne malé - a popri mohutnosti vesmíru celkom nepozorovateľné a zanedbateľné - množstvo molekúl, ktoré boli obsiahnuté v prvej živšej buňke. Táto bola základom, prototypom celej živej prírody: rastlín i živočíchov a podľa evolucionistických koncepcií i základom pre materiu, ktorú Stvoriteľ pozdvihol na duchovnú úroveň, učiniac z nej človeka, podobného na Jeho obraz.

V duchovnom svete prvou takouto živou buňkou, ktorá priniesla novú duchovnú kvalitu vo vývoji ľudstva a človeka, bola u d a l o s ť z v e s t o v a n i a P a n n e M á r i i . To, že si ju Boh zvolil za matku svojho Syna a Máriine slová: "Hľa, som služobnica Pánova, nech sa mi stane podľa Tvojho Slova"; z ľudského hľadiska, z pohľadu veľkého pohanského sveta rímskej ríše, táto udalosť znamenala nič. Popri všetkých veľkých a význačných udalostiach tých čias bola úplne zanedbateľná.

A preda zvestovanie znamenalo počiatok realizácie našej spásy, okamih telesného počatia nášho Vykupiteľa a Pána, začiatok novej epochy, týkajúcej sa každého človeka. Epochy, v ktorej každý z nás je volaný k spolupráci na realizácii Božieho kráľovstva už tu na zemi, i k jeho plnému prežívaniu po smrti vo večnosti!

Udalosť zvestovania sa v Nazarete neodohrala náhodou. Na jej vzniku sa podieľali i Máriine obdivuhodné vlastnosti: čistota srdca, pokora a otvorenosť k spolupráci s Božou vôľou. Sú to vlastnosti, ktoré sú charakteristické pre tú novú kvalitu života, ktorá sa začala Máriiným "staň sa!". To znamená, že ak svoju vieru, tú novú kvalitu života berieme vážne, potom čistota srdca, pokora a otvorenosť k spolupráci s Božou vôľou by mali byť charakteristické pre náš život, tak ako boli súčasťou života Márie!

Každodenný život nám prináša stále nové svedectvá kresťanského postoja a konania ľudí v obrane svojej viery, ktoré vzbudzujú obdiv. To, čo obdivujeme u týchto ľudí, má však svoj prameň vnútri a zrodilo sa v tichu rozjímania a modlitby. V tom je odkaz udalosti zvestovania aj pre nás, pre našu adventnú prípravu na sviatok Narodenia Pána, lebo narodenie Ježiša, Božieho Syna, to nebola iba historická udalosť za čias panovania cisára Augusta. Ona sa opakuje vždy a všade, kde sú vytvorené podmienky, ako v čase zvestovania v Nazarete: Ticho a skrytosť, čistota srdca, pokora a otvorenosť k spolupráci s Božou vôľou.

Čo najsrdčejšie pozdravujeme Vás, naši drahí trpiaci, ktorí ste v myšlienkách s nami, ktorí prinášate obete i za nás. Vás, naši drahí bratia a sestry v Kristovi, ktorí tvoríte rodinu Nepoškrvanej a budete Božie kráľovstvo.

Prajeme Vám, aby nastávajúce adventné obdobie Vás skrze Máriu, našu Matku, priviedlo k hlbšiemu spojeniu s jej Synom! VR, 27.11.84-sl

Sedem prameňov viery a duchovného života

Prvým prameňom, ktorý by nikdy nemal vyschnúť, je Písmo sväté. Nestačí sa s ním zoznamovať cez úryvky nedelnej liturgie. Písmo sväté je určené nám všetkým, aby sme si utvrdzovali našu vieru a lepšie chápali Pána Ježiša a jeho Cirkev.

Druhým dôležitým prameňom je r o z h o v o r . Rozpráva sa o všetkom možnom, iba o duchovných veciach nie. Mnohým je viera vedľajšou záležitosťou, akýmsi tabu. Dôležitým prvkom modlitby je nielen rozprávanie, ale i počúvanie.

Tretím zdrojom je p r í r o d a . Jej krása nás nechá voľne dýchať, upozorňuje nás na budúcnosť, ktorá nás čaká pri Bohu. Robí nám dobre, ale necháva nás dôjsť i do krajnosti, na hranice ľudských síl. Je to obraz pre stretnutie s Bohom. Oživuje a súčasne utláča, pretože máme strach pred veľkou neznámou - smrťou - z ktorej nás môže dostať iba Boh.

Dôležitým prameňom viery je i l i t e r a t ú t a . Koľko autorov sa chcelo priblížiť k Božej pravde? Spomeňme si iba na diela cirkevných otcov alebo moderných básnikov. Sú to skúsenosti viery jednotlivých autorov, ktoré obohacujú i náš duchovný život, približujú nás k Bohu. Škoda, že tak málo pijeme z tohto prameňa viery.

Piatym prameňom je u m e n i e . Viera má do činenia so všetkými smyslami. Neveríme iba ušami, ktorými počujeme iba Božie slovo. Rovnako veríme i očami. Samotný Pán Ježiš používal často obrazný spôsob ako pomôcku pre vysvetlenie svojej nauky.

Šiestym prameňom je naša m o d l i t b a . Ak sa prestane medzi dvoma partnermi hovoriť, ich vzťah zomiera. Rovnako tak to platí o vzťahu k Bohu. Istotne, Boh samotný sa môže o nás postarať, ale on nerobí nič proti našej slobodnej vôli. Ježiš nás nabáda, aby sme sa modlili i v súkromí, aby naše skutky boli ovocím modlitby.

Siedmy, najhlbší prameň viery je E u c h a r i s t i a . V nej dostávame samotného Ježiša. On nás nenechal napospas svetu. Ježiš k nám prichádza v eucharistickom spoločenstve a súčasne nás nabáda, aby sme sa i my premenili v chlieb pre druhých - aby sme neboli egoistickí, ale d á v a l i , neboli fanatici - ale ľudia v e r i a c i .

Ktorý prameň mi začína byť sympatický?

Odpovedz si sám podľa tohto zrkadla viery! VR, 10.11.84-č.

- o -

Praha: Matka Tereza z Kalkuty priletela na trojdňovú návštevu do ČSSR na pozvanie kard. Tomáška, ktorý ju privítal v piatok 9.11.84 na letisku v Prahe. V priebehu svojho pobytu v ČSSR navštívi Brno a Bratislavu. Odtiaľto v nedeľu pôjde do Viedne. Ide údajne o návštevu iba kardinala Tomáška, preto štátne oznamovacie prostriedky o nej mlčia - oznamuje tlačová agentúra Associated Press. VR, 10.11.84-č.

Filipíny: Kardinal James Sin, arcibiskup z Manily na Filipínach, sa vrátil z rodinnej návštevy v Číne. Okrem príbuzných stretol aj tzv. zástupcov vlasteneckej cirkvi. Prehlásil, že stretnutia boli veľmi priateľské a že je vidieť úprimné želanie, aby prišlo k väčšiemu spoločnému porozumeniu a aby sa v budúcnosti udržiavali ďalšie styky..... Všetkých prosil o modlitby. V Šanghaji navštívil svätú Pannu Máriu a potvrdil, že čínsky ľud si veľmi uctieva Matku Božiu a jej Syna Ježiša Krista. Nakoniec prosil, aby sa všetci modlili: "Aby všetci jedno boli", kým sa táto modlitba nestane aj žiadosťou kresťanských bratov a sestier vo veľkej krajine, ktorá sa dnes volá Čína. VR, 10.11.84-sl.

Slávnosť jasličiek, ktorú František konal na Narodenie Pána.

84. Jeho najvyšším úsilím, najvznešenejším prianím a hlavným životným pravidlom bolo: vo všetkom a za všetkých okolností zachovávať sväté evanjelium. So všetkou starostlivosťou a horlivosťou, s celou túžbou svojho ducha a s celým zápalom svojho srdca sa snažil dokonale nasledovať učenie nášho Pána Ježiša Krista a chodiť v jeho šľapajách. Stálym rozjímaním si pripomínal jeho slová a bystrými úvahami rozmyšľal o jeho skutkoch. Hlavné pokora jeho Vtelenia a láska, ktorú preukázal vo svojom utrpení, zámestnávali svätcovho ducha natoľko, že iba nerád myslel na niečo iné.

Preto musím pripomenúť a úctivo popísať tú slávnosť, ktorú konal tri roky pred svojou slávnou smrťou pri dedinke, ktorej názov bol Greccio, na deň Narodenia nášho Pána Ježiša Krista. V tej krajine žil muž dobrej povesti a ešte lepšieho života, menom Ján. František ho zvlášť obluboval, pretože napriek veľmi dobrej povesti a vážnosti, ktorú tam mal, pohrdal šlachetnosťou tela a snažil sa o šlachetnosť duše. Toho si - ako točasto robieval - zeval blážený František ku sebe. Bolo to asi štrnásť dní pred Narodením Pána. A povedal mu: "Ak chceš, aby sme blížiacu sa slávnosť Vianoc oslavovali pri Grecciu, poponáhľaj sa a so starostlivosťou zaobstaraj, čo ti poviem. Chcel by som totiž osláviť pamiatku toho Dieťata, ktoré sa narodilo v Betleheme a chcel by som, pokiaľ je to možné, svojimi očami vidieť prehorkú núdzu, ktorú už ako dieťa muselo znášať, ako ležalo v jasliach, pri ktorých stál vol a osol, i ako ležalo na sene". Keď to dobrý a oddaný muž počul, urýchlene na určenom mieste pripravil všetko, ako mu svätec prikázal.

85. Deň radosti sa približoval, nadišiel čas jasot. Z rôznych domkov prišli bratia, muži a ženy z okolia, ako len mohli, pripravili sviečky a fakle, aby osvietili tú noc, ktorá ožiarila jasnou hviezdou všetky dni a roky.

Nakoniec prišiel svätec, všetko našiel pripravené, videl to a radoval sa. Postavili jäsle, priniesli seno a priviedli i voľa a osliatko. Je uctená jednoduchosť, povýšená chudoba, zvelebená pokora a z Greccia sa stáva nový Betlehem. Noc je jasná ako deň a ľudia i zvieratá sa cítia byť blažení. Ľudia sa sem schádzajú a naplňuje ich z obnovenej tajomnej udalosti nová radosť. Les zneje piesňami a od skál sa odráža jasot. Bratia spievajú, prinášajú tak Bohu potrebnú chválu, a celá noc jasá čistou radosťou. Boží svätec stojí pri jasličkách, plače od bolesti a zároveň je preniknutý svätou zbožnosťou a podivnou radosťou. Pri jasliach sa slávi slávnostná svätá omša - kňaz pocíti netušenú útechu.

86. Svätec si oblieka diakonské rúcho - bol totiž diakonom - a ľubozvučným hlasom spieva evanjelium. Jeho hlas, jeho silný hlas, jeho nežný hlas, jeho jasný hlas, jeho ľubozvučný hlas pozýva všetkých k najvyššej chvále. Potom káže zhromaždenému ľudu o narodení chudobného Kráľa a blahorečí mestečku Betlehemu. Často, keď chce vysloviť meno "Ježiš", hovorí plný prevelikej lásky, "betlehemske Dieťatko". A keď vyslovuje slovo "Betlehem", zneje to ako mekanie jahniatka. Viac ako slovami pretekajú jeho ústa láskou. Keď vyslovil meno "betlehemske Dieťatko", alebo "Ježiš", oblizoval pery jazykom, ako keby chcel ešte názornejšie ukázať sladkosť tohto mena. Ukázala sa tam štedrosť a veľkomyselnosť Všemohúceho. Jeden zbožný muž mal podivuhodné videnie. Uzrel v jasličkách neživého chlapčeka, videl, ako k nemu pristúpuje svätec Boží a dieťa budí, akoby z hlbokého spánku. A nebolo nevýstižné toto zjavenie; veď Ježiš bol v mnohých srdciach zabudnutý. Božou milosťou ho v ich srdciach svätý služobník František zobudil, a znova priviedol do ich vedomia.

Keď sa slavnosť skončila, všetci odchádzali domov s blažnou
radostou.

87. Seno, ktoré v jasličkách ležalo, ľudia schovávali, aby skrze
tohto Pána, ktorý takými rôznymi spôsobmi preukazuje svoje milosr-
denstvo, uzdravil ich kone a iné zvieratá. A skutočne sa stalo, že
v tej krajine sa uzdravili zvieratá, sužované rôznymi chorobami,
keď dostali kúsok tohto sena. Ba i ženy, ktoré trpeli ťažkými a dlho
trvajúcimi pôrodnými bolesťami, šťastlivo porodili, keď na ne bolo
položené trochu tohto sena. Tiež mnohí pútnici oboch pohlaví
ktorí sem prišli, dosiahli tu vytúžené uzdravenie z rôznych chorôb.

Neskoršie bolo miesto, kde jasličky stáli, posvätené ako chrám
na česť svätého Františka, aby tam, kde kedysi žrali zvieratá z
jasličiek seno, mohli v budúcom období na spásu tela a duše požívať
ľudia Telo Pána Ježiša Krista, Baránka bez poškvry, ktorý v prevel-
kej a nevýslovnej láske sám seba obetoval, a ktorý s Otcom i Duchom
svätým žije a kraluje ako večne preslávný Boh po všetky veky vekov.

Amen. Aleluja, aleluja.

Tomáš z Celana: První životopis a podivuhodní činy svätého Františka
z Assisi, XXX. kapitola, 1. kniha.
Prevzaté z: Františkánské prameny I., Velehrad-Křestánská akademie,
Řím, 1982, str. 140-142.

- o -

Modlitba na deň mena sv. Františka, 4. októbra.

Svätý František, nasledovník trojiceho Špasiteľa v pokore, chu-
dobe a čistote! Všetky muky, ktoré Baránok Boží znašal na Kalvá-
rii, pretrpel si vo svojom srdci; preto ťa Pán Ježiš na hore Alver-
no označil znakmi svojich rán.

K tebe sa utiekame, zakladateľ troch reholí. Vypros nám ľútosť
nad Kristovým utrpením, aby sme ho skrze smrteľný hriech nanovo
nekrižovali. Pod tvojou ochranou a tvojim príkladom chceme nasle-
dovať Božieho Syna v poslušnosti, tichosti a mŕtvení.

Oroduj za nás, svätý František, teraz a zvlášť v hodine smrti.
Tvoja smrť bola blahoslavená. Kristus ťa prijal do svojej slávy,
kiež aj nás prijme skrze tvoje zásluhy do neba. Túžime byť rozlú-
čení s týmto svetom, aby sme mohli kralovať s Kristom. Pros za
obrátenie a spasenie všetkých hriešnikov. Amen.

Na úmysel Svätého Otca: 6 Otčenášov, 6 Zdravasov, 6 Sláva a
Verím v Boha.

Plnomocné odpustky na sviatok sv. Františka alebo v deň oktavý
pod obvyklými podmienkami. Lev XIII. dna 11. júna 1883.

- o -

Modlitba k sv. Františkovi na každý deň v mesiaci októbri.

Svätý František, láskyplný Serafín, vypros nám u Boha dokonalú
lásku, aby sme jedine Jeho milovali nadovšetko a bližného ako
seba samého. Pod Tvojou ochranou chceme splniť, k čomu nás napo-
mína sv. Pavol apoštol: "Odvrhnite od seba skutky temnosti a pri-
odejte sa ruchom svetla. Ako vo dne účinníve choďte nie v zvače
a hneve, nie v nemiernosti a opilstve, nie v smilstve a nestyda-
tosti, ale priodiati ruchom Kristovým". Vypros nám, svätý Fran-
tišek, aby sme podľa Tvojho príkladu nasledovali Pána nášho Ježi-
ša Krista. Amen.

- o -

Z diela Jána Chrzaszca, Porciunkula. Poučenie a modlitby.
Serafínsky svet, Kremnica, 1944.

- o -

/4 4. januára 1309 /

~~Túto svätú mystickú osobnosť tajomstva najsv. Trojice a umučenia Ježiša Krista možno plným právom zaradiť medzi eucharistických svätých, a to nielen preto, že počas svätého prijímania a po ňom zažívala mystické videnia a útechy, ale aj preto, že by mohla byť patrónkou tých, čo boli tak nešťastní, že sväté prijímanie prijali nehodne, v stave ťažkého hriechu.~~

Angela sa narodila v roku 1248 vo Foligne pri Assisi ako dieťa šľachtických rodičov. Pre jej nevšednú telesnú krásu a pre jej pôvabné vystupovanie bola zavčasu obľetovaná. Ešte celkom mladučka sa vydala za majetného muža. Jej manželstvo bolo požehnané viacerými deťmi. Ona však nebola vzornou matkou rodiny. Oddávala sa prehnanejmu parádeniu a telesným rozkošiam. Ani sa nenazdala a jedného dňa, ako 37 ročná pochytil ju náhle odpor proti dovtedajšiemu ľahkomyselnému spôsobu života a zachytila volanie Božej milosti k obráteniu a pokániu.

Spomienka na viaceré nehodné prijímania ju veľmi sužovala. Vo svojej autobiografii sa priznáva: "Začala som sa síce za svoje hriechy hanbiť, stud mi však bránil vykonať si dôkladnú svätú spoveď. Tak sa stalo, že som častejšie išla na sväté prijímanie bez toho, aby som sa vyspovedala a tak som prijala Telu Pánovu v stave ťažkého hriechu. Preto ma muky môjho svedomia dňom i nocou znepokojovali. Jedného dňa som poprosila blahej pamäti Františka, aby mi dal pohľadať nejakého skúseného spovedníka, ktorý by správne pochopil stav mojej duše a ktorému by som sa mohla úprimne zo všetkého vyspovedať." /1/

Už na druhý deň našla tohto spovedného otca. Bol ním jej vzdialený príbuzný, františkán P. Arnold z Foligna. U neho si vykomala dobrú generálnu /celoživotnú/ spoveď. Bolo to roku 1285. Tento knaz bol odteraz jej duchovným vodcom a aj tajomníkom pri napísaní jej autobiografických poznámok ako aj jej videní a zjavení, ktorých sa jej dostalo.

Angela začala teda konať veľmi prísne pokánie za svoje spáchané hriechy. Boh si ju však čoskoro vzal do prísnej školy utrpenia, keďže jej odňal smrťou najprv manžela a potom postupne všetky deti.

Kajúcnica posvätila svoj vdovský stav sľubom čistoty a chudoby. Svoj veľký majetok určila na podporu chudobných a chorých a v roku 1201 požiadala o prijatie do tretieho rádu sv. Františka.

Odteraz rástla Angela túžbou páčiť sa jedine ukrižovanému Spasiteľovi. Jeho utrpenie si vzala za trvalý predmet rozjímania. Boh ju navštívil nielen mnohými mystickými milosťami, ale aj veľkými duševnými a telesnými mukami. Zlý duch však útočil na ňu pochybnosťami o správnosti jej terajšieho spôsobu života a strašnými pokúšeniami proti sľúbenej čistote srdca. Ale ona zakaždým našla dost silu, aby vydržala v modlitbe, v skutkoch činnej lásky k blízkym, k chudobným a nemocným a predovšetkým vo sv. prijímaní.

Tak mohol jej duchovný vodca P. Arnold doslovne prehlásiť: "Jedného dňa som jej /Angele/ podal sv. prijímanie; keďže už bola navyknutá pri každom sv. prijímaní dostať nové milosti, opýtal som sa jej, či je s tým práve prijatým svätým prijímaním spokojná. Odpovedala mi, že by každý deň prijímala, keby to bolo možné. Potom pripomenula, že pri tomto svätom prijímaní sa jej dostalo zvláštnej božej útechy; že spoznala a sa dozvedela, že sväté prijímanie dušu očisťuje a posväcuje, posilňuje a poskytuje jej oporu. Tento stvoraký účinok svätého prijímania pocítila práve pri tomto svätom

prijímaní viac ako inokeďy./2/

Blahoslavená Angela mávala vždy počas svätej omše, zvlášť na premenenie, počas svätého prijímania a bezprostredne po nom útechyplné videnia a zjavenia.

P. Arnold píše takto: "Raz som slúžil sv. omšu. Pri svätom premenení sa jej duša zaplnila nesmiernou radosťou a vtedy povedala: To je Ukrižovaný. Moja duša ho zazrela pri tomto slove, ktoré som počula a hneď moja duša upadla do extázy, ale len nakrátko, okamžite sa dialo vo mne niečo tajuplného. Duša sa vzniesla nad samú seba a bola vtiahnutá do božstva; a akýsi hlas mi povedal: "Tu je všetka radosť anjelov, tu je slasť svätých, tu je celá tvoja blaženosť!" Tieto slová boli omnoho krajšie ako tie, čo si teraz napísala, takže ich sotva viem rozpoznať od tých, čo si bola povedala." /S.153/154/

"Jedného dňa mi boli počas svätej omše zjavené slová, ktoré si už presne nepamätám, ktorých zmysel však bol tento: "Blahoslavení nie sú, čo moje Písma /Evanjeliá/ čítajú, ale tí čo ich premienajú v čin a život." Potom povedala, že Písmo Sväté je súhrnným splnením života Kristovho a že to pochopila." /S.154/

Raz, keď v kostole sv. Františka z Assisi celeburoval P. Apico svätú omšu a ja som sa s ňou /Angelou/ zhováral, oznámila mi veľké, neslýchané veci, ktoré jej boli zjavené počas obety sv. omše....: "Moja duša bola pozdvihnutá do tak veľkej blaženosti, akú som ešte dosiaľ nezakúsila... Videla som, ako Boh zostupuje do Sviatosti Oltárnej a videla som to v takej forme, ako som ani predtým ani potom nevidela. Ukázal sa mi akým spôsobom prichádza Kristus so svojím sprievodom a ja som sa mohla radovať z Krista a z jeho sprievodu; bola to pre mňa nezvyčajná vec, pretože sa ináč teším len z Krista, bolo to pre mňa nevýslovné prekvapenie vidieť, že sa moja radosť upierala len na Krista a na jeho sprievod a že som sa tešila z oboch. A vysvetlilo sa mi, že tento jeho sprievod sú Tróny. Ja som však nevedela, čo slovo "Tróny" má znamenať. Videla som, že ich je celý zástup, početný nebeský zbor. Keby som nebola vedela, že Boh robí všetko s mierou, bola by som si myslela, že tento Kristov sprievod je bez počtu, teda nespočítateľný. A bolo mi povedané toto Božie slovo: "Sú duše, do ktorých prichádzam, ale trpím; a potom: V mnohých mestách niet takých duší, v ktorých by som sa chcel zdržať, ako je tvoja duša, v ktorej odpočívam." /S.154/155/

Keď raz bola Angela na konventuálnej sv. omši, počula Božie slová, ktoré sa tu nemajú opakovať. A len čo došiel celebrujúci knaz k svätému prijímaniu, počula, ako jej Pán toto povedal: "Je veľa takých, čo ma lámu a čo mi znovu vytlačajú krv z boku!" Rozumela a pochopila, že toto slovo bolo povedané o tej Hostii, ktorú sa knaz práve chystal rozlomiť. Vtedy ju napadla táto myšlienka a svoju modlitbu upravila takto: "Urob, aby tento knaz nebol taký!" a Boh jej odpovedal: "On nebude naveky taký." Vtedy ona povedala: "Zatiaľ čo sa moja duša nesmierne radovala a sa nachádzala v lone najsvätejšej Trojice, tu som pochopila, že On je na každom mieste a že zaplna celý vesmír. Vtedy bola duša preniknutá obdivom, dívala sa na svätostánok ako začarovaná a celá blažená zvolala: "Prečo sa tak teším, keď sa dívam na teba v tomto svätostánku? A prečo nepocitujem rovnakú radosť všade, veď predsa si na každom mieste?" Teraz mi povedal temné slová, na ktoré sa už celkom nepamätám, ale aj toto: "Ja som tu zajatcom - v tejto cele - na základe slov, ktoré prostredníctvom knaza nechávam vysloviť a na základe jedinečného zázraku". /S.152-153/

Jednej noci prekonávala Angela krízu, zdalo sa, že musí zomrieť. Na druhú ráno prišla s veľkým vypätím síl do chrámu malých bratov, kde som slúžil svätú omšu a podal som jej sväté prijímanie. Po svätom prijímaní, prv ako opustila kostol, spýtal som sa jej trochu

~~nástojčivo, či jej Pán preukázal nejakú milosť.~~ Odpovedala mi: "Pred svätým prijímaním, keď som prichádzala k oltáru, začula som slová: "Milá moja, v tebe je všetko dobré, si na ceste prijať toho, ktorý je najvyšším dobrom! V tom okamihu - tak sa mi zdalo - zazre- la som všemohúceho Boha". Pýtal som sa jej, či vidí niečo konkrétne, čo má nejakú určitú formu /podobu/. A ona mi povedala: "Nevidela som nič také, čo má fyzickú podobu." Ale ja som ďalej naliehal, ona však dodala: "Videla som takú plnosť krásy, v ktorej som zbadala Všemohúceho. Vízia prišla nečakane, naraz, lebo som vôbec na to ne- myslela, ba naopak, chystala som sa rozjímať, modliť sa a vyznať Bohu svoje hriechy. Zvlášť som ho prosila, aby toto sv. prijímanie, na ktoré som sa práve chystala, nebolo mi na zatratenie, ale aby mi získalo milosrdenstvo. Tu som teda zrazu porozumela, to slovo, ktoré som ti spomenula. Teraz som však začala nad tým v sebe uva- žovať: "Keď sa Najvyššie Dábro nachádza už v tebe, ako je to možné, že si predsa ešte len na ceste, aby si ho prijala? Hneď nato som začula vo svojom vnútri hlas, ktorý mi povedal: "Jedno nevytvára druhé!" Keď som v chôre pristúpila k svätému prijímaniu, počula som slová: "V tejto chvíli je Syn Boží ako človek a Boh na oltári a sprevádza ho celý zástup anjelov!" A keďže som veľmi silno túži- la, aby som ho videla obkľúčeného jeho anjelmi - tak ako mi to bo- lo povedané - práve v tejto chvíli sa mi zjavila celá plnosť a krása Božia, Aj vtedy, keď som sa blížila k oltáru, zazrela som Boha na tento spôsob. V tom okamihu mi bolo povedané: "Takto budeš pred ním stáť v živote večnom." A ešte pridala, že ju On nazval "milou" a že ju často takto volá." /S.121-122/

Jeden poučný článok blahoslavenej Angely z Foligna, ktorá už za svojho života dostala titul "Magistra theologorum, učiteľka teoló- gov" pojednáva o tom, "Ako Ježiš vymyslel svätú Eucharistiu, aby mohol byť stále s nami." Ona to rozvádza takto /S.234-244/: "Je potrebné, aby sa duša pokúšala vniknúť do najtajnejšieho vnútra Bohočloveka, žeby objavila ten plán Lásky, ktorý on uskutočnil v eucharistickej obete. Duša musí hľadiť na nevýslovnú lásku Bo- hočloveka, aby mohla pochopiť, ako len mohol vymyslieť prostriedok, ktorý by mu umožnil vždy a celkom zostať s nami. Preto nechcel túto obetu ustanoviť len ako pamiatku na jeho smrť, ktorá znamená pre nás spásu, ale aj ako prostriedok, aby mohol vždy a celkom zostať s nami... Tu musíme ísť veľmi ďaleko, aby sme pochopili, že tá lás- ka, ktorú má voči nám Bohočlovek, je nevysvetliteľná, je úplne a celkom prekypujúca láska, ktorá ho poháňala, aby sa nám daroval celkom a navždy. Potom však musíme zároveň brať do úvahy aj tú neo- písateľnú bolesť, ktorú pre nás pretrpel. Musíme zájsť tak ďaleko, aby sme poznali ako on vtedy, keď sa chystal pre nás vytrpieť pre- bolestnú smrť, vzal na seba trpké muky, v ktorých išiel zakúsiť najkrajnejšiu opustenosť. Myslím, že by sa tí, čo idú sláviť svä- tú omšu a chystajú sa na obetnú hostinu, mali hlboko nad tým za- mysliť. Duša by nemala priskoro zanechať toto uvažovanie, ale mu- sí pri ňom zotrvať, pretože ten pohľad, ktorým sa Bohočlovek za- hľadel na ľudí, bol tak plný dobroty, že je priam nemožné nevidieť túto nevysloviteľnú lásku, ktorá ho pobáda, aby sa nám v tejto svä- tej obete celkom a úplne obetoval...

O jednej extáze blahoslavenej Angely počas svätého prijímania, rozprávala s povednému otcovi P. Arnoldovi toto: "Začiat, čo som bola /na svätej omši/ v kostole a nastal okamih, keď si ľudia pri pozdvižení Kristovho tela kľaknú, boli mi povedané tieto slová /od preb- lahoslavenej Panny Márie/: "Moja milá dcéra, ktorá si môj- mu Synovi tak drahá - a hovorila to s takou pokorou a jemnou prí- vetivosťou - dcéra moja, ktorá si tak milá môjmu Synovi i mne, môj Syn prišiel teraz k tebe a ty si prijala jeho požehnanie a ona má porozumieť, že jej Syn /Ježiš Kristus/ v tejto chvíli zostúpil na oltár; ako keby mi bola oznámila nejakú novotu, tak príjemnú, že

sa to nedá ani opísať a že by to nikto, ako sa nazdávam, opísať nemohol. Potom som sa divila, ako som mohla zostať na nohách, keď som vychutnala celú túto blaženosť. Ďalej mi povedala: "Teraz, keď si už dostala požehnanie môjho Syna, je správne aj keď ja prídem k tebe a dám ti moje požehnanie. Tak ako si prijala požehnanie Syna, tak máš prijať aj požehnanie Matky. Prijmi teda moje požehnanie a buď požehnaná od Syna i odo mňa! Usiluj sa o to, aby si ma celkom milovala, lebo aj teba budeme mať veľmi radi a dostaneš sa k neko-
nečnej Bytosti." Teraz však moja duša oplývala takou radosťou, akú som ešte nezažila. A sotva zazneli ku mne tieto slová, tu /celebru-
júci/ knaz pozdvihol telo Pánovo, ja som však padla na kolena a kla-
nala sa mu. Teraz blaženosť vrcholila. Predtým, keď mi boli tieto slová povedané, nebola som schopná pokľaknúť, ako to robili ostatní; ja som ostala stáť." P. Arnold potom píše, že sa blahoslavenej An-
gely spýtal, či pobaďala na Kristovom tele niečo mimoriadneho ako pri iných príležitostiach; poprela to, povedala však, že opravdu pocítila Krista vo svojej duši. Tu sa jej opýtal: "Ako vieš, že to bol opravdu Kristus? Nato odpovedala: "Lebo nič nedokáže zo všetkých strán naplniť dušu takým žeravým ohnom, ako to robí Kristus, keď je v duši prítomný s takou slasťou: Neni to obvyklý ohen, aký vidávame horieť, ale je to ohen najsladšej lásky. Sama o sebe nemám nijakých pochybností, ak tento ohen v duši horí, lebo duša jasne poznáva, že to len Boh takto a nie inak môže robiť. Potom sa údy uvoľňujú od seba a ja si želim, aby to takto ostalo, lebo vo všetkých údoch cítim potom neopísateľnú slasť, v ktorej by som chcela naveky zo-
trvať. A údy vrzgajú, keď sa jeden od druhého uvoľňujú. To sa deje počas pozdvihovania tela Kristovho; tu sa moje ruky celkom uvoľnia a roztvoria sa." /S.82/ Raz som sa opýtal Angely - píše P. Arnoldo - ako je to možné, že sa Kristovo telo súčasne nachádza na všetkých oltároch na zemi? Odpovedala mi, že jej Boh toto povedal: "Táto vec sa uskutočňuje Božou všemohúcnosťou, ktorú, ako hovorí Písmo, na zemi nikdy nemožno úplne pochopiť. Tí, čo čítajú Sväté Písmo, niečo pochopia, avšak tie duše, čo majú cit pre Božiu vec, pochopia z to-
ho viacej. Ale ani jedni, ani druhí to v tomto živote dokonale ne-
pochopia; príde však deň, keď to pochopíte!" /S.93-94/

Po jednej vízii, v ktorej blahoslavená Angela videla Krista, opýtal sa jej P. Arnold, čo vlastne videla z Kristovho tela; na mo-
je naliehanie odpovedala takto: "Tu a tam vidím Hostiu tak, ako sa mi to raz prihodilo, keď som videla krk či hrdlo Kristovo zaliate takou krásou, že prevyšovala žiaru slnka a zdalo sa mi, že to musí pochádzať od Boha. Na základe tejto krásy chápem s plnou istotou, že tu bezpochyby vidím Boha... Dostalo sa mi milosti vičieť takú veľkú krásu, že verím, že do konca svojho života nebudem môcť stra-
tiť radosť z rozjímania o tejto vízii... V Hostii vidno takú krásu, čo je žiarivejšia a väčšia ako krása slnka. Na dušu však zaľahli potom muky, pretože to, čo som videla, nemôžem slovami vyjadriť." /S.66-67/

"Okrem toho mi povedala, že z času na čas vidí Hostiu v rozlič-
nej podobe, že potom vidí v Hostii dve žiariace oči a tie sú tak otvorené, že sa zdá, že v Hostie ostáva len okraj voľný. Raz sa mi však tieto oči ukázali aj v Hostii, ale v malom priestore osten-
zória. A boli také krásne a pôvabné, že dokiaľ budem žiť, nebudem vedieť na ne zabudnúť, tak ako sa mi to prihodilo s Kristovým hrd-
lom." /S.67/

"Inokedy, ako mi oznámila, videla v Hostii podobu dieťaťa, Je-
žiša, ale javil sa veľký a kráľovský, ako taký, čo má v sebe au-
toritu. A zdalo sa, akoby mal v ruke niečo ako odznak svojej moci a sedel na trone. Nemôžem však povedať, čo to vlastne držal v ruke. Toto všetko som videla svojimi telesnými očami, rovnako ako vidím

Hostiu. V tom okamihu som si neklakla ako ostatní. Ani som si nie istá, či som sa ponáhľala k oltáru a či som pre sladkosť tej vízie zostala na svojom mieste ako pribitá. Bolo mi veľmi ľúto, že knaz prichytro položil Hostiu zase na oltár. Ježiš bol tiež taký krásny, blahosklonný a zdal sa byť ako 12 ročný chlapec. Ja som bola z toho zjavenia taká šťastná, že na túto blaženosť nezabudnem na veky. Dostalo sa mi takej istoty, že v tom ani len najmenej nemôžem zapochybovať... Mala som takú radosť, že som ani nepovedala, aby ma ochraňoval, alebo žeby som bola povedala niečo dobrého alebo zlého. Moja radosť pozostávala celkom, úplne v tom, že som hľadela na túto neoceniteľnú krásu." /S.67-68/

Na začiatku jej smrteľnej choroby - bolo to v septembri roku 1308, na sviatok svätých anjelov - povedala mi Angela z Foligna nasledovné: "Keď som si v tento deň tak túžobne žiadala, aby som mohla prijímať, ale nebolo tu nijakého knaza, ktorý by mi bol mohol podať telo Kristovo, začala som byť veľmi smutná. V tomto bôli a v tejto túžbe začala som uvažovať o sviatku svätých anjelov, zvlášť o ich zvláštnej úlohe velebiť Boha. Naraz mi bola duša vytržená a zjavil sa nespočítateľný zástup anjelov, tí ma priviedli k jednému oltáru a povedali: "Toto je oltár anjelov!" Na tomto oltári ukázali mojej duši Toho, ktorý je predmetom oslavy všetkých anjelov a povedali: "V nom, čo je na oltári, je plnosť obety akú hľadáš!" A k tomu povedali: "Len sa priprav, aby si mohla prijať Toho, ktorý sa s tebou zasnúbil prsteňom svojej lásky! Spojenie síce už bolo nadviazané, ale on to chce teraz obnoviť!" Duša tieto veci opravdu zažila a mnoho iného, ešte dôkladnejšie, ako sa to dá slovami vyjadriť..." /S.299/

/1/ cf S.Aliquó, L'esperienza di Dio Amore /Roma, 1972, 32-33/

/2/ cf S.Aliquó, c.m. 153

Článok prevzatý z diela Ferdinanda Holböcka: Sviatosť oltárna a svätí, Christiana-Verlag Stein am Rhein /Schweiz/, 1979 .

- o -

Zasväcujúca modlitba :

Ježišu Kriste, tvoje evanjelium a kríž nám hlásajú, že si Vykupiteľ človeka. Vieme, že v kríži je spása a záchrana sveta. Preto sa Ti zasväcujeme v znamení kríža. Obetujeme Ti svoje radosti a nádeje, sklamanie a obavy. Prejav svoju moc a prídi!

Napln svojou milosťou srdcia mládeže a rodín, starých, chorých a trpiacich ľudí. Nauč nás žiť a konať podľa Tvojho príkazu lásky.

Sme národom apoštolov Cyrila a Metoda. Pomáhaj nám zachovať a zveladiť dedičstvo viery. Ježišu Kriste, zasväcujeme sa Ti pre dobro Cirkvi a sveta, v blízkosti a pod ochranou Tvojej a našej Matky Márie. Amen.

- o -

Modlitba k svätému Františkovi za svetských františkánov .

Svätý František, zakladateľ Tretieho rádu, Tvojej ochrane porúčam všetkých jej členov. Pomôž nám, členom Tretieho rádu, vytrvať až do smrti v zachovávaní príkazov Božích a cirkevných. Nech svojou modlitbou a prácou, pokánim a trpezlivosťou, pôstom a dobrými skutkami pripravujeme si cestu do večného života. Amen.

Ján Chrzaszcz: Porciunkula, poučenie a modlitby. Seraf. svet, Kremnica, 1944.

- o -

Mariánska výzva.

Včerajší sviatok Panny Márie Kráľovnej neba a zeme bol hlavným podnetom, aby sme vás oboznámili s mariánskou prílohou obežníka pražskej diecézy. Má nadpis "Veľká výzva k obráteniu-pokániu".

Obráťte sa a verte evanjeliu!

Touto výzvou začal náš Spasiteľ Ježiš Kristus svoje verejné pôsobenie. Túto výzvu nielenže opakoval pri rôznych príležitostiach, ale tiež ju zdôrazňoval varovaním: Ak sa však neobrátite, všetci zahyniete!

Túto výzvu i v našich časoch Cirkev znovu a znovu opakuje a bude tak robiť až do posledných chvíľ existencie našej planéty-Zeme. V posledných časoch to bolo zvlášť výrazné, v priebehu Svätého roku opätovnou výzvou "Zmierť sa s Bohom, zmierť sa so sebou, zmierť sa s ľuďmi!"

Túto výzvu znova a znova pripomína i naša nebeská Matka, Panna Mária, pri všetkých svojich zjaveniach. Spomeňme si aspoň na jej zjaveniach v Lurdoch. Pri jednom zjavení sa jej Bernadetta opýtala: "Čo si praješ, milá Pani?" A tu počula odpoveď so všetkou vážnosťou: "Pokánie, pokánie, pokánie!"

V poslednej dobe sa hodne hovorí o tom, ako sa Panna Mária od 24. júna 1981 zjavuje v Južoslávii v nevelkej dedinke menom Medugorje, neďaleko mesta Mostaru v Hercegovine, neďaleko Jadrana. Pokiaľ ide o vieryhodnosť týchto zjavení, zvláštna biskupská komisia za tým účelom určená sa doposiaľ nevyjadrila. Je to obvyklý postup v takých prípadoch. Všetko sa musí kriticky vyšetriť a až potom sa k tomu vydá cirkevné prehlásenie. Preto dala táto komisia pokyn, aby sa zatiaľ spoločné púte neorganizovali. Pokiaľ ide o súkromné návštevy, tie sú povolené. Počet týchto návštevníkov stále vzrastá a to i z oblastí veľmi vzdialených. Je dobrým znakom, že dedinka Medugorje i okolie prežilo veľké duchovné prebudenie a náboženský život je na postupe.

Duchovný vodca štyroch dievčat a dvoch chlapcov, ktorí prežívajú tieto zjavenia Panny Márie, františkán otec Tomislav VLAŠIĆ, sa k týmto udalostiam vyjadruje veľmi kladne. Okrem iného o týchto zjaveniach vyhlásil:

Naša Pani oznámila svoje hlavné posolstvo: m i e r . Naša Pani niekoľkokrát povedala omilosteným, že svet žije vo veľkom napätí a nemôže byť zachránený, ak to takto pôjde ďalej! Svet musí nájsť pokoj, ak sa chce zachrániť! Mier však nemôže nájsť bez Boha. Mier nájde iba v Bohu, pretože naša Pani žiada obrátenie. Čoskoro nato, ako naša Pani oznámila posolstvo mieru, objavil sa v noci na oblohe nadpis M I E R.

Mnoho veriacich to videlo, rovnako aj miestny farár. Naša Pani žiada obrátenie, aby bol dosiahnutý mier v Bohu. Toto jej volanie po konverzii je naliehavé, hlavne neskoršie. Odkaz bol oznámený jednému z omilostených nasledujúcimi slovami:

Povedz všetkým mojim synom a dcéram, povedz celému svetu, čo najskôr, že si prajem ich obrátenie! Jediné čo odkazujem svetu je: obráťte sa a neodkladajte! Budem prosiť svojho Syna, aby svet netrestal, ale aby svet bol zachránený. Netušíte, ani nemôžete tušiť, čo Boh chce poslať na svet. Obráťte sa! Zrieknite sa všetkého, buďte pripravení na všetko, lebo toto všetko je časťou obrátenia! Niekoľko dní predtým opakovala naša Pani volanie po konverzii slovami: "Povedzte svetu, aby nečakal! Musí sa obrátiť. Až príde Boh, nebude žartovať! Hovorím vám, že musíte brať moje posolstvo vážne!"

Otec Andrej Pauliny v relácii "Všetci sme povolaní k dokonalosti kresťanského života" hovorí na tému

O č i s t o v a n i e p a m ä t i .

Usmerňovanie a očisťovanie ľudskej fantázie ~~to bolo minulá téma.~~ Dnes si osvetlíme ďalší vnútorný zmysel - a to našu p a m ä t . Povie-
me si o jej očisťovaní.

- Najprv bude hádam vhodné, keď nám opíšete a definujete tento druhý vnútorný zmysel.

Pamäť je organický vnútorný zmysel so sídlom v mozgu. Je to schopnosť zachovať v našom vnútri spomienky na prežité deje, situácie, okolnosti. Okrem toho pamäť je schopnosť, ktorá vie tieto spomienky oživiť, vyvolať a uvedomiť si ako prežité a minulé. Rozlišujeme ju od fantázie tým, že zachováva a oživuje celé zážitky a situácie, ktoré sa odohrali v našej minulosti a nielen jednotlivé obrazy, ako to robí fantázia.

Pamäť je veľmi dôležitá schopnosť. Pomáha veľmi účinne ľudskému rozumu pri jeho činnosti. Bez pamäti by sa náš intelekt podobal predierkovej nádobe, ktorý by zostal vždy prázdny, hoci by sa doň nalievali vždy nové a nové poznatky a údaje.

Pre určité formy ľudského poznania a vzdelávania - ako napríklad poznanie cudzích rečí, štúdium histórie a prírodných vied - je nevyhnutne potrebné vlastniť dobrú pamäť. A sú šťastní ľudia, ktorí majú - ako sa hovorí - čerstvú pamäť. Keď v starobe začne zvyčajne človek pamäť strácať, azda až vtedy si uvedomí, ako dôležitá bola preň v živote táto schopnosť.

- Spomenuli ste, že aj tento náš druhý vnútorný zmysel potrebuje očisťovanie a ovládanie. Pre akú príčinu?

Keďže pamäť je schopnosť, ktorá zachováva rozličné životné skúsenosti - príjemné i nepríjemné, dobré i zlé, užitočné i neužitočné, pozitívne i negatívne - je potrebné podrobiť ju neustálemu očisťovaniu. V ľudskom živote sa prihodí mnohé situácie a mnohé skutky, ktorých zapamätanie si istotne nepozdvihne ľudskú dušu, ba naopak ju len ubíja. Smutné spomienky na naše hriechne pády, na škandály, na nemravné podujatia, na nerozumné rozhodnutia, ďalej smutné udalosti zo súkromného a verejného života, nepovšimnutia a nevďak blízkych, urážky, nepochopenia, krivdy - to všetko je škodlivé pre náš duchovný život. Takéto spomienky nám zakalujú život, oberajú nás o vnútorný pokoj a sústredenie a sú otvorenou jazvou v našej existencii, ktorá neustále páli. Preto sa treba týchto spomienok zbaviť, treba od nich očistiť našu pamäť. Podržme si všetko to, čo môže povzbudiť náš duchovný život, ale zbavme sa všetkého, čo ho môže ubíjať, znechucovať, lámať. V takomto zmysle treba chápať očisťovanie našej pamäti.

- Tu sa vynára ďalšia otázka: ako očisťovať túto ľudskú schopnosť, aby nezapudzovala náš duchovný život?

V prvom rade treba odstrániť a vyhostiť z našej pamäti spomienky na osobné hriechne skutky i spomienky na hriechy iných. Inými slovami: nevracať sa v spomienkach na zašlé hriechne zážitky. Len čo sa nám začnú v pamäti vybavovať takéto spomienky, treba ich účinne zatlačiť do pozadia tým, že si pomyslíme na nekonečnú Božiu dobrotu a na nekonečnú lásku Božieho Syna, ktorý nám vo sviatosti pokánia pre našu ľútosť hriechy odpustil. Je veľmi dôležité zahnať ihneď aj pochybnosti, či nám hriechy ozaj boli odpustené. Ak sme pristúpili k sviatosti s vierou a úprimne sa vyznali a olutovali naše hriechy, nemáme nijaký dôvod pochybovať o ich odpustení. Odpúšťajúca láska Božia je väčšia ako naše malicherné ľudské výpočty!

Odporúča sa všetkým tým, čo chcú viesť dokonalejšiu kresťanskú život, aby sa snažili zo svojej pamäti vymazať aj spomienky na neúčinné veci. Ďalej je nevyhnutné odvádzať našu pamäť od nebezpečných spomienok, ktoré by mohli popudit naše zmysly, našu žiadostivosť alebo vyvolať v nás zlosť. Napr. spomienka na urážky, ktoré sa nám dostali, mohli by nás ľahko zviest' k tomu, aby sme na osobu, čo nám urážky zapríčinila, zanevreli, mali k nej chladný, ba nepriateľský vzťah. Je dôležité zabudnúť na urážky a vyhostiť zo srdca každú nevráživosť. Treba vedieť odpustiť dokonale a navždy!

Ako smutne znejú v ústach nejedného kresťana takéto slová: áno, áno, ja mu odpustím, ale na jeho urážky nikdy nezabudnem. Veľmi správne poznamenáva istý duchovný spisovateľ: Ten, kto nevie zabudnúť na urážku, nevie ju vyhostiť zo svojej pamäti, veľmi ťažko o ňom povedať, že kráča cestou svätosti.

- Kresťanskej asketike sa dakedy vytýka, že prikazuje len to, čomu sa treba vyhýbať. Málokedy vraj odporúča veci pozitívne, to, čo treba robiť?

- V našom prípade - hovoriac o pamäti - budú istotne aj spomienky, ktoré treba zachovávať, oživovať, podnecovať?

Celkom správne ste poznamenali, že v kresťanskej asketike treba vyzdvihnúť aj to, čo máme pozitívne robiť. Keď ide o pamäť, treba pripomenúť, že určité spomienky máme oživovať a udržiavať. Ide v prvom rade o spomienky na veľké Božie milosti, ktoré sme prijali. Konkrétne nemali by sme zabúdať na náš k r s t, na sviatosť, v ktorej sme sa stali Božími deťmi. Na našu b i r m o v k u, na naše prvé s v ä t é p r i j í m a n i e, na dobre vykonané sväté spovede, na sviatosťné manželstvo atď. Kňazi a reholné osoby by nemali nikdy vymazať zo svojej pamäti spomienky na kňazskú vysviacku, prvú svätú omšu, spomienky na svoje reholné zasvätenie. Treba si - skrátka - spomínať na všetko krásne a milé, čo sme v živote zažili. Tieto spomienky nás určite pohnú ďakovať neustále nebeskému Otcovi, Ježišovi Kristovi a Duchu Svätému za tieto veľké dary a milosti. Vďačnosť Bohu nás potom ľahšie pohne, aby sme zodpovedali Božím milostiam a žili naše kresťanské povolanie vytrvalo.

No nemáme pamätať len na tieto slávnostné udalosti. Musíme vo svojej pamäti zaregistrovať aj všetky tie jednoduché udalosti, v ktorých sme pocítili teplú ruku Božiu spočinúť nad naším životom. Popri spomienkach na Božie dobrodenia máme uchovávať spomienky na dobrodenia, ktorých sa nám dostalo od druhých - od našich blízkých. Deti by nemali nikdy zabudnúť na lásku svojich rodičov a príbuzných. Veriaci by nemali nikdy vyhostiť z pamäti spomienky na duchovné dobrodenia, ktoré im preukázali kňazi a duchovné osoby. Študenti by nemali zabudnúť na námahu a lásku svojich vychovávateľov - a vôbec jedným slovom: nemali by sme tak ľahko zabudnúť dobro, ktoré nám preukázal náš blízky, náš príbuzný, náš priateľ, náš dobrodinec. Mali by sme si veľmi často uvedomiť, že vďačnosť je tou najkrajšou odpoveďou na dobrodenie a lásku Krista.

- Iste úloha pamäti sa nevyčarpá len vo veciach, ktoré ste spomenuli? Kresťan by mal mať vždy na mysli - teda mal by sa často rozpomätať na Božie pravdy, na svoj večný cieľ?

Celkom správne! Starozákonná kniha Kazateľ to veľmi pekne vyjadrila: Pri všetkých svojich činoch pamätaj na svoj koniec, na svoj cieľ a táto spomienka ťa uchráni i od hriechu.

Veľmi správne podotkol sv. Augustín, že pamäť človeka je Božia stopa a medzi pamäťou a večnosťou je veľmi úzky vzťah. Ja by som ten vzťah videl najmä v tom, že keď človek zabudne na Boha, malo by to byť rozpomätanie sa na večnú blaženosť, čo by ho mohlo priviesť znova k Bohu. Teda nádej na večnú blaženosť, na večný život by mala uzdraviť

tie ľudskej pamäti, čo zabudli na Boha.

Svätý Ján z Kríža píše: Ako ľudský rozum musí byť stále očisťovaný pohybom sa vo viere, ako vôľa musí byť očisťovaná neustálym napredovaním v láske, tak musí byť naša pamäť - ktorá často zabúda na Boha - očisťovaná nádejou na večný život.

Cirkev nám prichádza v tomto na pomoc. Slávenie cirkevného roku - to každoročné opakovanie histórie spásy a nielen jej opakovanie, ale ich sprítomňovanie, to každodenné slávenie Eucharistie a sprítomňovanie Ježišovej spásy vo sviatostiach, neustále výzvy Cirkvi svätej k bedlivosti - to je vlastne povzbudzovanie k nádeji. A čo viac, živenie našej nádeje pomocou rozpomätávania sa na večnú blaženosť, dosiahnutie večného života v Bohu.

Ľeda aká je úloha našej pamäti?

Pamäť môže byť základnou našej večnej nádeje alebo len biedneho živorenia. Závisí od nás, čím ju naplníme a ako ju usmerníme!

- o -

VR, 22.6.84-sl.

Vatikán : Svätý Otec prijal na osobitnej audiencii v tento piatok, 22.6.84, predstavených, profesorov a bohoslovcov talianskeho oblastineho seminára.... V predslove, po pozdrave prítomných a po spomienke na svoje pastoračné návštevy v ich kraji, Ján Pavol II. sústredil pozornosť na povznesenie duchovných povolání, hlavne pokiaľ ide o povolanie na kňazstvo.

Povedal, že jedným z prvoradých cieľov II. vatikánskeho koncilu bolo prehĺbenie poslania kňazov v modernom svete. Svätý Otec kládol veľký dôraz predovšetkým na formáciu čestných a svätých kňazov. Povzbudiac predstavených a bohoslovcov, aby sa snažili byť verní večnému Božiemu slovu, ďalej povedal, že seminár má mať vyučujúcich kultúrne dobre pripravených a duchovne horlivých, ktorí si hlboko uvedomujú svoju veľkú zodpovednosť a sú schopní povzniesť celkovú výchovu seminaristov. Vyučujúci sa majú snažiť vzbudiť v bohoslovcoch túžbu po vede a vernosť učeniu Cirkvi so zbožným životom a láskavú službu k blíznym. Zdôrazniac nadprirodzený charakter kňazstva, vyzdvihol potrebu modlitby a prinášania obetí v odovzdanosti do Božej vôle.

Na záver povzbudil bohoslovcov, aby sa vždy snažili dívať na bratov milosrdným pohľadom Ježiša Krista.

Polsko: Pri príležitosti liturgickej slávnosti Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi, poľský primas kard. Jozef Glemp slúžil vo Varšave pred kostolom sv. Anny slávnostnú svätú omšu, spojenú s eucharistickou procesiou.

V homílii kard. Glemp spomenul druhú návštevu Jána Pavla II. v Poľsku v júni 1983, zdôrazniac skutočnosť, že aj tie radostné dni boli zároveň týždňom dialógu a opravdivej lásky, ktoré napriek všetkému sú dejinným dedičstvom poľského národa. My ideme napred dialógom, uvedomujúc si, že iba takýmto spôsobom môžeme dosiahnuť tie hodnoty, ktoré poľský národ žije a na ktoré má právo.

Kard. Glemp, prerušovaný viackrát potleskom desatisícov veriacich, kritizoval ateizmus, vyzdvihnutý na povinný systém a zdôraznil, že ateizmus má za cieľ podrobiť občanov moci. Vládna ideológia v Poľsku predstavuje iba menšinu občanov! Okrem toho kardinál povedal, že i napriek rozdeleniu Poľiaci sú jeden národ a chcú budovať jednu vlasť, ktorá berie do úvahy všetky hodnoty.

VR, 22.6.84-sl.

~~V relácii "Všetci sme povolaní k plnosti kresťanského života",~~
otec Andrej Paulíny, SDB, hovorí na tému

Očistovanie nášho rozumu .

- Hoci sa nemôžeme naširoko rozpisovať o našom rozume, predsa bude azda vhodné povedať to najzákladnejšie o ľudskom rozume podľa kresťanskej náuky.

Podľa kresťanskej filozofie ľudský rozum alebo ľudský intelekt je duchovná, od zmyslov podstatne odlišná a mimo zmyslov existujúca vi-
tálna a činnosť vyvíjajúca schopnosť, ktorá sa prejavuje chápaním,
tvorbou pojmov, súdov a úsudkov. Rozumie vlastne len človekovi a ním
sa podstatne rozlišuje od všetkého stvorenstva - od zvierat.

Kresťanská filozofia učí, že rozum je čosi duchovné a teda nemožno
rozum pokladať iba za vysoko štruktúrovanú hmotu, ako to tvrdia ma-
terialisti. Identifikovať rozum s mozgom je jednoducho nevedecké.
Myslenie a chápanie je zložitá rozumová činnosť, ktorou poznávajúci
človek preniká až k samotnej podstate vecí a uvedomuje si seba samé-
ho a u vecí ako bytosti, ako bytie.

Ďalšou činnosťou rozumu je tvoriť univerzálne pojmy. Zrakom - ako
zmyslom - poznávame len tento strom, túto jablňu, túto jedľu, kým
rozumom si vieme utvoriť pojem stromu - teda čosi všeobecné, čo zahr-
ňuje všetky stromy na svete: minulé, prítomné i budúce.

Ďalšími funkciami rozumovej činnosti je uvedomenie si vlastnej
totožnosti a existencie, vlastného "ja". Vyvrcholením rozumovej
činnosti je tvorba súdov, t.j. myšlienkové, ale potom aj slovné vy-
slovenie výroku o zhodnosti alebo rozpornosti dvoch ideí.

Ďalej rozum vie usudzovať, čiže vyvodzovať nový súd z dvoch pred-
chádzajúcich známych súdov. Tvorba súdu a úsudku je znak dokonalosti
rozumu, pretože je to prejav poznania, ktoré prevyšuje všetky skú-
senostné zmyslové možnosti.

Rozum môže spoznať aj pravdy náboženské a môže ich aj dokázať.
Sú to tzv. rozumové pravdy viery. Také sú: jestvuje osobný a od sve-
ta odlišný Boh, Stvoriteľ sveta; človek má duchovnú, nesmrtnú dušu;
slobodnú vôľu; medzi skutkami mravne dobrými a zlými je podstatný
rozdiel.

- Z toho, čo ste len nakrátko povedali vysvitá, že rozum je schop-
nosť veľmi dokonalá, vznešená. Prečo táto dokonalá schopnosť potre-
buje očistovanie?

Boh nás stvoril rozumovými bytosťami, aby sme ho poznali, jemu
slúžili a tak dosiahli svoj životný cieľ, totiž spojenie s Ním vo
večnej blaženosti. Rozum ako vysoká duchovná schopnosť mal by sa
podriaďovať Bohu. Dedičný hriech a naše osobné hriechy spôsobujú však,
že človek svojou rozumovou činnosťou sa zdráha podriaďovať Bohu. Teda
aj naša rozumová činnosť môže odporovať Bohu. Preto je potrebné ju
očisťovať od všetkých tých sklonov, ktoré ju vedú preč od Boha.

Prvým takýmto sklonom je **n e v e d o m o s ť** chápaná nie v tom
zmysle, že neviem dajakú vec, ale skôr nevedomosť **z á k l a d n ý c h**
n á b o ť e n s k ý c h a m r a v n ý c h p r á v d. Aby sme
niečo mohli robiť, musíme to poznať. Aby sme mohli žiť po nábožensky,
musíme poznať kresťanské zjavené pravdy.

- Je už úlohou rodičov oboznámať svoje deti - povedal by som - od
kolísky s náboženskými pravdami. Tieto pravdy, ktoré zahrňujeme pod
spoločné meno katechizmus, by mali deti a mládež prehlbovať vo výuke
náboženstva. Žiaľbohu, toto je vo vašej situácii sťažené ateistic-
kou propagandou a natískaním materialistickej ideológie. Preto treba
využiť každú príležitosť, napr. kázne v kostole, čítanie náboženských

kníh, rozhovory o večných pravdách, aby sme sa poučili o Bohu a o jeho Božom pláne voči celému svetu a voči každému z nás.

Niekedy to vypadá veľmi smutne, keď kresťanský chlapec a dievča mali toľko času, aby sa naučili mnohé veci, dakedy aj veľmi podradné, ale nesnažia sa osvojiť si pravdy, ktoré majú pre nich väčší význam. A to platí aj o dospelých, ktorí si dakedy mýlne myslia, že sa už všetko naučili, keď sa pripravovali napr. na prvé sväté prijímanie.

Náboženské pravdy treba neustále prehľbovať, aby sa nestalo, že sa staneme akoby obrami v poznaní pozemských vecí a trpaslíkmi v poznaní náboženských právd!

Ďalším sklonom, ktorý by nás mohol zviest, je z v e d a v o s ť . Nemyslíme na tú zdravú, rozumovú zvedavosť, ktorá je základom učenia a výskumu, ale na tú nemoresnú zvedavosť v š e t k o v i d i e ť, aj veci nepotrebné a dakedy aj nebezpečné, škodlivé. Kto neusmerňuje svoju zvedavosť, číta čo mu príde pod ruku a tratí čas, ktorý by mal venovať iným veciam. Zvedavý chce vidieť všetky filmové a TV programy bez toho, žeby si vedel vybrať iba tie programy, ktoré sú mu osožné a vhodné. Človek vedený zvedavosťou chce vedieť všetko aj o svojich bližných, preto - ako sa hovorí - strká nos aj tam kde netreba a neraz sa stáva rozsievateľom ohováraní, kritik a z toho vyplývajúcich hnevov, nepokoja a sváru.

Treba pripomenúť, že celkom zvláštny druh zvedavosti je predvídať budúcnosť. Dakedy sa to robí aj spôsobmi nedovolenými, ako je špiritizmus, mágia-veci, ktoré nie sú dovolené kresťanovi.

- Sú aj dajaké iné sklony, od ktorých sa má veriaci neustále očisťovať?

Áno, a to veľmi nebezpečný sklon: k r č o v i t é p r i d r ž a n i e s a s v o j h o ú s u d k u . Tento sklon je jasným prejavom pýchy a môže sa povedať, že takmer nikto nie je od neho oslobodený. Pravda je, že každý z nás je povinný hájiť pravdu, ale na druhej strane si treba uvedomiť, že nemusí mať absolútnu pravdu. Aké je to trápne vidieť niekoho tvrdiť dačo, čo sám spoznal že je nepravdivé, ale preto že to povedal on, bude sa o to hádať až do krvi-ako sa povie. Takýto postoj môže priviesť aj učeních ľudí do smiešnych situácií. Takíto ľudia nie sú schopní dialógu a stávajú sa nesympatickými. A čo je najhoršie, každý berie potom ich slová s veľkou rezervou. Žiaľ, títo mudrlanti sa vo svojej namyšlenosti neštítia utvoriť si aj svoje pravdy na náboženskom poli a narobia veľa zlého v živote cirkvi. Historia nás učí, že takmer všetci heretici a tzv. reformátori boli ľudia, ktorí sa krčovite pridržali svojho úsudku.

Treba preto pripustiť si mienky druhých, treba s láskou vypočuť každého. Treba si smelo a úprimne povedať to, čo si o tej-ktorej veci myslím, ale nikdy si nesmiem myslieť, že iba ja mám plnú pravdu. Dakedy sa treba cvičiť v trpezlivosti, poníženosti a treba sa pre dobro duše a pre záchranu pokoja zriecť aj svojej mienky.

Správne poznamenal istý duchovný vodca, že pravda bez lásky je okyptená pravda.

A ešte jednu vec by som chcel pripomenúť: niekto by si mohol myslieť, že vie iba to čo sa naučil a že pozná len to čo vyčítal z kníh. Kresťan si musí uvedomiť, že na ľudský rozum, ktorý je akýmsi odbleskom Božej múdrosti, môže vplývať aj sám Boh priamo svojím svetlom. Nie je teda treba zabúdať na tento zdroj poznania a treba často prosiť Ducha Svätého, Ducha pravdy, aby nás On naučil plnej pravde! Modlitba, dôverný rozhovor s Bohom, môžu byť veľmi vhodnou príležitosťou zdokonaľovať náš intelekt. To dosiahneme vtedy, keď

s pokorou otvoríme naše srdcia Bohu.

Je pozoruhodné v živote terajšieho Svätého Otca Jána Pavla II., že on ako krakovský biskup a kardinál mal svoju pracovňu oddelenú od kaplnky posunovacou stenou a túto stenu odsúval, aby mohol študovať v prítomnosti eucharistického Spasiteľa, lebo dobre vedel, že jedine Kristus povedal: Ja som pravda, cesta a život.
VR, 29.6.84-sl.

L'Ossevatore Romano z 3.7.1984 prináša na prvej strane telegram Svätého Otca kardinálovi Tomáškovi:

"Pri radostnej príležitosti Vašich 85-tich narodenín je mi zvlášť milé Vám zaslať srdečné blahoželanie a uistenie, že na Vás a na Vašu pastierskú službu denne pamätám v modlitbách. V tejto sviatočný deň Vám udeľujem zvláštne apoštolské požehnanie, ktoré rád dával i kňazom a celému spoločenstvu veriacich, ktoré sa s radosťou zhromažďuje okolo svojho pastiera."

Ján Pavol II.

Rím: V utorok dopoludnia, dňa 3.7.1984, zomrel v Ríme páter Jozef Olšr zo Spoločnosti Ježišovej, profesor cirkevných dejín na Pápežskom orientálnom inštitúte v Ríme.

Zádušná svätá omša a pohrebné obrady sa budú konať vo štvrtok 7.7.1984 o 9,00 hod. dopoludnia v chráme sv. Antona pri pápežskom kolégiu Russicum.

Páter Jozef Olšr sa narodil 9. januára 1913 na Hanej, vstúpil do polskej provincie Spoločnosti Ježišovej 13. septembra 1929 a na kňaza bol vysvätený 17. mája 1939. Už donedávna prednášal cirkevné dejiny na Pápežskom orientálnom ústave v Ríme.

Vatikán: V týchto dňoch vyšla nová kniha, obsahujúca všetky dokumenty, týajúce sa procesu s Galileo Galileim. Bola vydaná z podnetu Pápežskej akadémie vied a tajného vatikánskeho archívu. Jej autormi sú P. Sergej Pagano, prof. Anton Luccani - oba spisovatelia vatikánskeho archívu.

Dielo obsahuje kritické vydanie ákt toľko diskutovaného procesu, na základe pôvodných dokumentov, zachovaných v tajnom vatikánskom archíve.
VR, 3.7.84-č.

Bonn: Michael Platini, futbalová hviezda francúzskeho národného mužstva, odpovedal na otázku reportéra, či je futbalovým bohom, takto: "Boha a futbal nemožno porovnávať. Napíšte radšej, že hrám tak trochu brazílsky". Platini je katolík.

Paríž: Vo francúzsku sa pripravuje film a TV séria o živote Matky Terezy. Nahrúvanie sa má začať v roku 1985 v júli, v Kalkate. Hlavnú úlohu pravdepodobne stvárni Debora Kerová. Režisér La Pierre zbieral dva roky dokumentárny materiál o práci matky Terézie a jej misionárskú lásku.

Na biennále 1982 v Benátkach mal premiéru taliansky film "La Vocce" - "Hlas", ktorý sa zaoberal predovšetkým ťažkou mladosťou matky Terézie v Albánsku.

Švédsko: V minulých dňoch sa po prvýkrát konal v tejto krajine Kongres katolíkov. Zúčastnilo sa na ňom vyše 700 veriacich. Kongres sa niesol v znamení motto "Kráčať po vode". ŠE, 3. a 4.7.84.

V relácii "všetci sme povolaní k plnosti kresťanskeho života", otec Andrej Paulíny hovorí na tému

Očisťovanie nášho rozumu, 2. časť.

Človek očisťuje svoju rozumovú schopnosť tým, že bojuje proti náboženskej nevedomosti, ďalej tým, že usmerňuje svoju zvedavosť a chráni sa krčovitého pridržiavania svojho úsudku.

Takéto očisťovanie nášho rozumu je skôr negatívne. Totiž, treba sa niečomu vyhnúť. Aby bola naša rozumová činnosť svieža, potrebuje aj pozitívne očisťovanie nášho intelektu.

Pri pozitívnom očisťovaní ide v podstate o tento základný problém: má sa človek nechať viesť iba svojím rozumom alebo má usmerňovať svoj život predovšetkým vierou? Je to veľmi dôležitá a aktuálna otázka - a preto jej venujeme čas.

Veriacim sa veľmi často vytýka, že nechávajú stranou svoj rozum a dávajú sa viesť idealistickou vierou, ktorá sa vraj protiví vedeckému svetonázoru. Našu analýzu začneme krátkym pohľadom na dejiny:

V dejinách ľudstva povstali viacerí učitelia a filozofi, ktorí tvrdili, že rozum - po latinsky sa rozum povie ratio - je jediný zdroj poznania a rozumová schopnosť má absolútne prvenstvo v osvojovaní si pravdy. Takýchto filozofov nazývame racionalisti a ich filozofický smer racionalizmus. Racionalisti tvrdia, že ľudský rozum má absolútnu, výlučnú a sebačinnú schopnosť rozumovými silami pochopiť všetky pravdy. Takýmto spôsobom racionalisti presadzujú dôsledné popieranie vzťahu medzi prirodzeným a nadprirodzeným poriadkom, pretože pre nich nadprirodzené veci, ktoré rozum nevie vysvetliť, jednoducho neexistujú. S tým súvisí, že racionalisti uvedomene a zámerne upriamujú pozornosť človeka na seba samého ako na autonómnu, v istom zmysle nezávislú, absolútnu a determinujúcu podstatu. Hovorí, že človek si jednoducho sám sebe najvyšším pánom, nijaký Boh neexistuje, Boh je len akýmsi výmyslom, smrťou človeka všetko zaniká a neexistuje nijaký posmrtný život. Racionalisti popierajú každé náboženstvo a najmä náboženstvo, ktoré má svoj pôvod a opodstatnenie v nadprirodzenom Božom zjavení. Pre nich je rozum všetko, rozumom sa dá vysvetliť všetko. Čo sa rozumom nedá vysvetliť, je klam a prelud a to treba odvrhnúť ako idealistickú nadstavbu.

- Z toho čo ste povedali vyplýva, že ateizmus, neverectvo, má vlastne svoj koreň a svoj pôvod v racionalizme?

Celkom tak. Filozofický a praktický materializmus neprijíma nijakú koncepciu absolútna. Popiera Boha a nadprirodzený svet. Všetko, čo je na svete skutočné a čo tvorí tento svet, vysvetľuje len čisto prirodzenými princípmi.

Na jednej strane máme teda racionalistov a k nim sa hlásiacich ateistov, kým na druhej strane máme veriacich ľudí. Keby sme chceli definovať alebo opísať veriaceho človeka hovorili by sme, že je to osoba, ktorá verí. To znamená, že pripisuje rozumu veľkú dôležitosť, ale na druhej strane je mienky, že rozum nie je jediný a absolútny zdroj poznania. Niektoré danosti prevyšujú našu rozumovú schopnosť a preto si musíme poslužiť vierou.

• Ktoré sú to tie danosti, ktoré rozum nevie dokonale vysvetliť?

Zoberme si napríklad pojem Boha. Lepšie povedané: poznanie Boha a poznanie nadprirodzeného života. Nech to nikoho neprekvapí, ale my poznáme na tomto svete Boha aj naším rozumom. Sv. Pavol to výstižne povedal: "Poznávame Boha akoby v zrkadle". V poriadku, ktorý vládne vo svete, z krásy ktorá nás obklopuje, my môžeme naším rozumom prísť k uzáveru, že musí existovať dajaká bytosť, ktorá toľko všetko stvorila a usporiadala. Musí existovať Boh ako prameň a pôvodca vesmíru. Toto je tzv. rozumová cesta k Bohu, o ktorej múdro

písal sv. Tomáš Akvinský. Ale aký je Boh sám v sebe, prečo nás stvo-
til, aké sú Božie vlastnosti- na to ľudský rozum nemôže prísť. Je
pravda, že my spoznáme Boha taký aký je len v blaženom videní, na
druhom svete - a to bude prameňom nášho nekonečného šťastia.

Boh sa zmiloval nad nami, dal sa nám spoznať, zjavil sa nám -
a to vrcholne vo svojom Synovi Ježišovi Kristovi. Celú činnosť a
spôsobu, ako sa nám dal Boh spoznať, nazývame zjavením. Ale aj vo
zjavení ostávajú mnohé pravdy pre náš rozum ešte nejasné a akoby za-
hmlené, preto sme odkázaní na našu vieru. Sám Ježiš Kristus ako
základ nášho spojenia s Ním a s nebeským Otcom položil vieru. Veriť
znamená prijať celou našou osobnosťou, všetkými svojimi silami
pravdy a danosti, aj keď náš rozum tieto pravdy dokonale nechápe.
Veriť znamená spoliehať sa na Božie slovo. Iba takáto viera je spo-
jivom medzi naším rozumom a Bohom. Viera nie je popretím nášho ro-
zumu, ale je pripustenie, že rozum na všetko nestačí a preto sa
oddáme Bohu bez výhrady a naplno.

- Pred človeka sme postavili novú skutočnosť- vieru-a ňou sa dáva-
me predovšetkým viesť v našom živote. Čo je však hlavnou charakte-
ristikou viery?

Veriť znamená prilnúť celou bytosťou k Bohu, úplne sa mu oddať,
zveriť mu celý život a nechať sa Ním viesť, hoci tohto Boha nemôžem
svojím rozumom, svojou experienciou priamo poznať. Veriť, to zname-
ná povedať Bohu: rozumom ťa nateraz nemôžem naplno spoznať, naplno
pochopiť. Vidím ťa len matne, neisto. No ty si plnosť šťastia a ži-
vota, preto sa Ti bezvýhradne oddávam. Celý svoj život vkladám do
Teba a nie do môjho rozumu. Vo svojom živote sa chcem riadiť vierou,
všetko som postavil na viere.

- Ako odpovedá Boh na tento môj postoj?

Keď sa človek začne s vierou približovať k Bohu a využíva všet-
ky prostriedky, ktoré mu poskytuje Cirkev- sviatosti, modlitby, -
začne lepšie chápať Božie veci. Tu treba tiež dôrazne pripomenúť,
že i sám Boh nám dáva vieru ako svoj dar, len mu treba otvoriť na-
še srdce, ale tiež náš rozum. A o tento dar treba prosiť nebeského
Otca slovami, ktoré nám poradil sám Ježiš Kristus: Bože, rozmnož
našu vieru! Teda toto väčšie ocenenie našej viery ako samotného
nášho rozumu- to je to pozitívne očisťovanie našich rozumových
schopností!

A toto môže robiť každý z nás. Neraz sa čudujeme, že jednoduchá
ženička, ktorá nemá veľké náboženské vedomosti, predsa má veľkú,
priam oslnujúcu vieru. Odkiaľ jej prišla táto viera?

Keď Boh vidí, že niekto nekladie prekážky jeho pôsobeniu v duši
človeka, On ho priamo osvecuje svojou milosťou. Taký veriaci sa čo-
raz viac a viac utvrdzuje v láske Božej, stále viac a viac sa ne-
cháva viesť vierou vo svojom počínaní, stále viac miluje Boha a
celý jeho život dostáva radostnú istotu, že Boh ho miluje a chce
mu len dobre.... Toto sa nazýva rásť vo viere, očisťovanie našej
viery. Tej viery, ktorá nevyraďuje a nepotláča ľudský rozum, ale
ho umocňuje, lebo takto veriaci človek lepšie vidí a lepšie chápe
prítomnosť Boha vo svojom živote.

Zakončíme myšlienkou Charlesa de Foucaulda, ktorú som našiel
v knižke, ktorú pred nedávnom vydal Slovenský ústav sv. Cyrila a
Metoda v Ríme:

... svätosť spočíva vo viere. Žime z viery. Nechajme bokom všetko
mudrovanie, lebo pred Pánom je ono hlúposťou. Usporiadajme svoj
život bezprestania sa vzdelávajme vo vede viery a spásy.

V relácii "Všetci sme povolaní k plnosti kresťanského života"
otec Andrej Pauliny, SDB, hovorí na tému

Vôľa a jej očisťovanie.

V minulom vysielaní sme dokončili stať o očisťovaní nášho rozumu. Povedali sme, že našu rozumovú schopnosť musíme usmerňovať aj pozitívne tak, že dáme v našom živote prevládnúť viere aj nad svojou rozumovou činnosťou. Povedali sme, že rozumom sa nedá všetko vysvetliť v našom živote. Musíme prijať s otvoreným srdcom zjavenie Božie v dejinách sveta a odpovedať na túto iniciatívu s vierou, čiže s úplným a bezpodmienečným odovzdaním sa láskavému Bohu.

Dnes sa zastávame nad našou vôľou. Čo je vôľa?

Filozofi definujú vôľu ako schopnosť, ktorou vyhľadávame dobro, ktoré nám rozum predstaví ako dobro pre nás. Vôľu nazývame aj rozumovou žiadostivosťou - na rozdiel od zmyslovej žiadostivosti.

Zmyslová žiadostivosť nás ženie zaobstarať si to dobro, ktoré zmysly zacítia ako dobro pre nás, ako napríklad, keď čuch, chuť a zrak zacítia, že kus vyprášaného mäsa je dobrá, chutná vec, ktorej sa treba zmocniť. To je zmyslová žiadostivosť, ktorú majú aj zvieratá, kým rozumová žiadostivosť je napr. túžba prečítať si da- jakú zaujímavú knihu o ktorej som počul. Túto rozumovú žiadostivosť majú len ľudia.

Predmetom vôle je dobro, ktoré jej rozum predstavil ako dobro. Špecifický akt vôle, čiže to, v čom sa vôľa prejavuje, je túžba. Ba viac: je láska. Láska chápaná v tom zmysle, že človek túži sa spojiť s tým dobrom, ktoré mu rozum naznačil. Vôľou ho chce urobiť svojim, chce sa ho zmocniť. Teda každá voľba, každé hnutie, každé vyvolenie si veci, osoby alebo situácie pochádza vlastne z lásky, z túžby spojiť sa s vecou, osobou alebo situáciou.

Vôľa môže túžiť po veciach zmyslových i duchovných, prirodzených i nadprirodzených. Túžba alebo láska po veciach a osobách môže dosiahnuť rozličný stupeň a rozličné odtienky. Vôľa sa môže prejavovať ako sila podmaniť si túženú vec, získať ju naplno, získať si naplno to dobro, ktoré nám rozum predstavil. Keď chceme za každú cenu uspokojiť vlastné "ja", vlastné ego, vtedy hovoríme o egoistickej žiadostivosti po veciach i po osobách. Sem patrí aj zmyselná žiadostivosť.

Dakedy však môžeme milovať dobro ako také, môžeme milovať dobro samo v sebe bez toho, že by sme sa ho chceli zmocniť. Vtedy hovoríme o láskavej blahosklonnosti voči dobru. Uspokojíme sa tým, že dobro existuje bez toho, že by sme sa chceli s tým dobrom spojiť. A existuje aj vôľa, túžba obšťastniť dobrom druhých - a to celkom nezištne, nezaujate. Vtedy hovoríme o priateľskej láske. Takouto priateľskou láskou - samozrejme umocnenou a očistenou - môžeme milovať aj Pána Boha.

- Myslím, že táto vysoká duchovná schopnosť bola tiež porušená hriechom a preto je potrebné ju očisťovať?

Áno, aj naša vôľa bola porušená hriechom a preto sa kloní - povedali by sme - skoro samočinne k zlému. Egoistická žiadostivosť je v nás veľmi silná, priam strhujúca a keď ju neumrtvujeme, strhuje nás dolu. Okrem toho hriechom sa zatemnil aj náš rozum a naša vôľa sa neraz nájde v slepej uličke: rozhoduje sa zmätenie, bez toho, že by jasne videla čo je našim ozajstným dobrom. Zmyslová žiadostivosť je nástojčivá, dravá a potláča do úzadia žiadostivosť rozumovú. Inými slovami, človek je pokúšaný nechať sa viesť viac svojimi zmyslami ako svojím rozumom.

Preto je potrebné urobiť určitý poriadok v týchto našich schopnostiach a harmonicky ich zladit', ako ony boli zladené pred hriechom.

- V čom to podstatne spočíva?

S vonkajšími vecami prichádzame do styku pomocou našich zmyslov. Tieto zmyslové vjemy by mali prejsť vnútornými zmyslami - o ktorých sme hovorili - fantáziou a pamäťou a vyústiť v rozum, ktorý vydá svoj úsudok. Tento úsudok rozum postúpi vôli, ktorá sa rozhodne. Toto by mal byť poriadok.

Dakedy sa však stáva, že sa preskočí tento postup a zmysly priamo ponúkajú vnemy vôli, ktorá koná často - povedali by sme - nerozumne. Treba pripustiť, že človek je mimoriadne naviazaný na veci tohto sveta. Táto naviazanosť ide až tak ďaleko, že mnohí ľudia pri voľbe mať alebo byť, dávajú prednosť mať mnoho vecí, vlastniť mnoho vecí. Inými slovami, takíto ľudia obetujú celý svoj život v zhonbe po mnohých veciach a málo sa starajú, aby boli opravdivými ľuďmi a opravdivými kresťanmi.

Ježiš Kristus, najpravdivejší učiteľ nás napomína, aby sme nezhrmažďovali poklady na tomto svete, ktoré sú vystavené tol'kým nebezpečenstvám: zlodeji, pomínutelnosť vecí, podliehajúcce skaze, smrť - ale aby sme sa s t á r a l i b y t' č o r a z d ô s l e d n e j š í m i B o ž í m i d e t' m i, ktoré vkladajú všetku svoju dôveru v nebeského Otca.

Ako pravdivo znejú slová Ježiša Krista: "Čo ti osoží, keby si získal veci celého sveta, ale by si utrpel škodu na svojej duši." Inými slovami: keby si sa nestal dedičom neba.

- Z toho všetkého, čo ste doteraz povedali, vyplýva, že si máme vedieť správne voľiť, že máme našu vôľu podnecovať aby si volila to, čo má večnú hodnotu?

Celkom správne! Pozemské veci nemajú večnú hodnotu a preto ich nesmieme preceňovať. Postaviť pozemské veci a aj osoby na ich prvé miesto, to je úlohou našej životnej voľby, ktorá vychádza z vôle. Duchovní vodcovia po príklade Ježiša Krista vždy radili veriacim, ktorí chceli žiť dokonalý kresťanský život, aby mali vôľu a srdce odpútané od pozemských vecí.

Zaiste zneje táto výzva veľmi čudne modernému človeku a bude ju pokladať za stredoveký prežitok. Rozumejme sa: C i r k e v n í k o m u n e p r i k a z u j e n e n á v i d i e t' p o z e m s k é v e c i. Mnohé veci sú potrebné pre náš pozemský život a nemožno sa nijako bez nich zaobísť. Tieto z á k l a d n é a k ž i v o t u n e v y h n u t n é v e c i m u s í m e v y h l a d á v a ť a m u s í m e s i i c h z a o b s t a r á v a ť. N e s m i e m e s a v š a k n e c h a ť n a v i a z a t' n a b o h a t s t v o a n a p o z e m s k é v e c i t a k, ž e z n i c h u r o b í m e c i e l' n á s h o ž i v o t a. T o n i k d y n i e! M á m e s a u č i ť z r i e k a ť s a a j n e p o t r e b n ý c h, v y b e r a n ý c h a l u x u s n ý c h v e c í, k t o r é p o d n e c u j ú p o t o m l e n n á s u m á r n i v o s ť a p ý c h u.

Materialistická konzumná spoločnosť nás priamo núti, aby sme sa obkľúčili množstvom vecí, aby sme do nich vložili svoje šťastie. Ináč vraj nebudeme moderní, nebudeme na výške. A propaganda - najmä tu v západnom svete - nás priamo ohlušuje a presviedča, že ak nebudeme užívať ten alebo onen druh zubnej pasty, nebudeme mať milý úsmev na perách; ak si v reštaurácii neobjednáme určitý druh koňaku, nebudeme vraj na výške. A tak jedna vec ťahá druhú, jeden záujem ťahá druhý záujem, jedna starosť ťahá druhú starosť - a naraz sa nájdeme opantaní mnohými zbytočnými potrebami a ani sa nenazdáme a staneme sa otrokmi auta, chaty, poslednej

módy, kožušiny, alebo len prozaicky: dobrého jedla, pitia a pod.

Pán Ježiš to výrazne naznačil keď povedal: "Kde je tvoj poklad, tam je aj tvoje srdce." My veriaci ľudia mali by sme mať stále pred očami výrok Ježiša Krista: "Nedajte sa mýliť, nemôžete slúžiť dvom pánom- Bohu a bohatstvu".

Charles de Foucauld napísal:

"Nehľadajme nasýtenie vo veciach tohto sveta, ani v materiálnych hodnotách, ani v hodnotách zmyslami vnímateľných, v nijakom tvore ani v ničom čo nie je Boh. Čím viac vyprázdňime svoje vnútro a zbavíme sa všetkého čo nie je Boh, tým viac môžeme byť naplnení Bohom. Podľa miery našej prázdnoty od všetkého čo nie je Boh, dá sa nám On úplne, celkom nás naplní a zjednotí sa dokonale s nami, vstúpi do našej duše a bude v nej prebývať." A pridáva :

"Zhromažďovanie pozemských statkov je sotva zlučiteľné so sústreďenosťou, pokorou, duchovnou slobodou a pokojom. Byť oslobodeným od každej nepotrebnéj veci, to je potrebné, ak chcem byť Ježišovými učeníkmi!"

VR, 13.7.84-sl.

- o -

Ako pozitívne usmerňovať našu vôľu ?

- K čomu treba viesť našu vôľu, aby sme dosiahli cieľ života?

Kresťanská morálka a kresťanská asketika nazýva pozitívne usmerňovanie našej vôle podriaďovanie sa Božej vôli. Má tri stupne :

- prvý stupeň sa volá krstné podriaďenie sa Božej vôli a mohli by sme ho charakterizovať týmito slovami: Nuž, ty si Pán Boh a rozkazuješ a ja sa preto podriaďujem tvojím rozkazom; .

- druhý stupeň pozostáva v uvedomelom, láskavom a aktívnom podriaďení sa Bohu a jeho svätej vôli. Na jeho označenie by sme mohli použiť tieto slová: Pane Bože, viem, že ty chceš len moje dobro. Preto sa z celého srdca a z celej duše podrobujem tvojím rozkazom a tvojej vôli;

- tretí, najvyšší stupeň, spočíva v úplnom a dokonalom oddaní sa Božej vôli. Toto dokonalé a neobmedzené oddanie sa môžu vyjadriť tieto slová: Bože, celou dušou uznávam, že ty vieš lepšie ako ja, čo mi osprí v mojom živote a preto sa bezvýhradne a úplne oddávam tebe. Chcem robiť len to, čo je tvoja svätá vôľa, lebo ťa milujem!

- Dakomu by sa na prvý pohľad mohlo zdať, že takýmto činom sa veriaci zbavuje svojej vôle: zrieka sa svojej slobody a znevažuje svoju ľudskú hodnotu. No Boh nechce, aby sme zapreli svoju ľudskú dôstojnosť. V čom teda väzí dôvod úplného podriaďenia sa Božej vôli?

Chcem hneď upozorniť, že úplné odovzdanie sa Božej vôli nie je zrieknutím sa svojej ľudskej dôstojnosti, ako to uvidíme neskôr. Vy ste sa pýtali na dôvod, pre ktorý sa veriaci podriaďuje Božej vôli. Nuž tento dôvod... svätosť a tým aj opodstatnená nádej na večný život, sú výsledkom činnosti samého Boha a slobodnej spolupráce veriaceho človeka.

Keďže sám Boh pracuje na našom zdokonalení a na našej svätosti, jemu treba prenechať vedenie celého plánu spásy. Treba podriaďiť sa Bohu. Teda podriaďiť sa Bohu je v našom záujme. Veď Boh nemôže chcieť nič, čo by sa nezhodovalo s jeho nesmiernou láskou voči ľuďom a s jeho rozhodnou vôľou urobiť ju šťastným. Preto tým čo milujú Boha a toto svoje milovanie prakticky preukazujú podriaďením sa Božej vôli, všetko - aj tá najmenšia vec - slúži k dobrému.

Treba však hneď podotknúť - a tým odpovedám aj na vašu námietku, čo ste pred chvíľou naznačili - že ľudské podriadenie sa Božej vôli neznamená oddať sa akejsi svetuškárskej nečinnosti, mysliac si, že Boh urobí všetko sám a bude sa len tešiť, keď nestrkáme nos do jeho práce. Takéto počínanie by bolo zrieknutím sa ľudskej dôstojnosti! Veriaci človek je povinný - podčiarkujem: je povinný - snažiť sa p o z n a ť B o ž i u v ô ľ u a túto Božiu vôľu zjavenú alebo len tušenú do dôsledku vykonávať!

- Čo sa chce naznačiť výrazmi tušenú a zjavenú vôľu?

Nesmieme si myslieť, že Božia vôľa je čosi neznáme, tajomné, mystické. Nie! Božia vôľa alebo istá časť Božej vôle je pre každého jednotlivca známa - veľmi známa. Sú to Božie príkazy, obsiahnuté v zjavení, v Písme svätom a vôbec všetko, čo nám Ježiš Kristus zjavil. Nikto nemôže povedať: ja nepoznám Božiu vôľu! Túto Božiu vôľu musíme absolútne poslúchať.

Je pravda, že v určitých konkrétnych a osobných situáciách, v určitých rozhodnutiach, napríklad rozhodnúť sa o svojom povolání, Božia vôľa nemusí byť niekedy veľmi jasná. My Božiu vôľu len ako si tušíme.

- Čo robiť v takýchto prípadoch?

V takýchto prípadoch treba v prvom rade prosiť Boha o to, aby nám dal lepšie poznať svoju vôľu. A vtedy sa treba započúvať do hlasu svojho svedomia - v prvom rade. Treba si pýtať radu od skúsených duchovných osôb. Treba byť veľmi úprimnými voči sebe samým - a naraz sa nám všetko vyjasní a skúsime, že Božia vôľa, ktorú sme predtým len tušili, stáva sa nám jasnou.

V určitých prípadoch sa však takéto výsledok nedosiahne pre komplikované psychologické danosti tej-ktorej osoby. V takýchto prípadoch skúsení duchovní vodcovia vedia, aby sa osoba nechala viesť druhými.... rozhodnutie cirkevnej alebo duchovnej autority ... Kto vás počúva, mňa počúva, kto vami pohŕda, mnou pohŕda.

- Nie my vyhadávame Božiu vôľu, ale Božia vôľa vyhadáva nás. A to aj v situáciách, ktoré sa nám nepáčia?

Dakedy je to Božia vôľa, ktorá hľadá nás. Ako sa správať v týchto situáciách, ktoré sú zavinené hlavne ľuďmi alebo o ktorých sa hovorí, že ich dopustil Boh? Dakedy sú takéto situácie... v rodine, inokedy je to neúspech, dakedy choroba, inokedy prenasledovanie. Veľmi často sú to situácie, ktorým sa nemožno vyhnúť. Čo vtedy? Vzpierat' sa týmto situáciám, zlorečiť im, odvrhnúť ich alebo ich pokorne prijať a priznať, že aj oni môžu pochádzať z Božej vôle? V takýchto situáciách treba často pokorne skloniť hlavu a povedať: Pane Bože, je to ťažké, ale chcem to prijať ako prejav Tvojej vôle! Viem, že Ty dopúšťaš, ale neodpúšťaš. Viem, že aj z tejto ťažkej situácie Ty budeš vedieť nájsť východisko! A viem aj to, že aj z týchto ťažkostí zdanlivého zla budeš vedieť vyťažiť pre mňa duchovné dobro! Veď Ty vieš rovno písať aj na kri- vých čiarach!

V takýchto chvíľach si treba uvedomiť, že Boh posielala na nás túto ťažkú vôľu Božiu, lebo nás c h c e s k ú ť a ť. A Boh má právo vyskúšať občas našu vieru, našu nádej a našu lásku. Niektorí si mýlne myslia, že Božia vôľa by sa mala voči nim prejavovať len vecami príjemnými, sladkými, ľahkými. Ako veľmi sa mýlia takéto ľudia!

Veď nebeský Otec neušetril od skúšky ani svojho milovaného Syna. A ten Ježiš, ktorý prišiel na svet, aby splnil vôľu svojho milovaného Otca, zakúsil kalich utrpenia a zakúsil aj smrť. Aj jemu bolo ťažko prijať takúto vôľu a preto v Getsemanskej záhrade sa

modlil, aby ho minulo utrpenie a smrť. Ale potom víťazne dodal: Nie však moja, ale Tvoja vôľa nech sa stane! A tým nám ukázal aj najistejšiu cestu k svätosti. Podriadením sa našej vôli vôli Božej, veľmi účinne odstraňujeme v nás všetky eventuálne prekážky na prijatie Božích milostí. Podriadením sa vôli Otca uvoľňujeme v nás obrovskú silu, ktorá nás pobáda umŕtvovať naše egoistické "ja". Takto očistení od nášho najväčšieho nepriateľa, stávame sa schopnými vykonávať vo zvýšenej miere skutky lásky, obetovať sa za druhých a dať v našej duši absolútne prvenstvo Bohu. To je v r c h o l s v ä t o s t i . Potom vlastne nežijem ja, ale žije vo mne Boh. Nepracujem ja, ale pracuje vo mne Boh a takto sa pripodobňujem Bohu.

VR, 20.7.84-sl.

- o -

Lurdy: Tlačová služba mariánskeho pútnického mesta Lurdy v jednom dokumente uvádza, že počet samostatne prichádzajúcich pútnikov do Lurdy stále stúpa. V roku 1983 prišlo do Lurdy 3.107.000 pútnikov, z ktorých asi 60 % prišlo ako samostatní pútníci, teda nie v spoločnom pútnickom zájazde a zdržali sa v Lurdách 1-2 dni.

Kanada: V očakávaní pastoračnej návštevy Jána Pavla II. v Kanade, ktorá sa uskutoční od 9. do 20. septembra 1984, vydali tu knihu s názvom "Pápež o nás". Jej autorom je kanadský novinár. Kniha na 160 stranách prináša sériu kratších článkov, ktoré umožňujú lepšie spoznať terajšieho pápeža ako pastiera a človeka.

VR, 20.7.84-sl.

- o -

Zasväcujúca modlitba k Bolestnej Panne Márii, patrónke Slovenska.

Najsvätejšia Panna Mária, Kráľovna mučeníkov, prijmi odo mňa úprimný pozdrav a hold detinskej oddanosti. Zasväcujem sa tvojmu uctyhodnému srdcu, preniknutému tolkými mečmi bolesti.

Prijmi ma za spolutrpiteľa tvojich bolestí a nedovoľ mi vzdialiť sa od kríža, na ktorom sa tvoj jednorodený Syn obetoval za mňa. S tebou, Mária, chcem znášať všetky úzkosti, kríže a trápenia, ktorými ma Božia prozreteľnosť navštívi. Všetko ti chcem obetovať na pamiatku tých bolestí, ktoré si za mňa vytrpela v tuženskom živote.

Bolestná Matka Mária, pros za mňa svojho Syna, aby som sa poľepšil a nikdy už nezarmucoval svojho Spasiteľa novými hriechami.

Vypros mi milosť vytrvať v dobrom až do konca. A keď sa priblíži koniec môjho života, stoj pri mne vo chvíli smrteľného zápasu, ako si stála pri svojom Synovi, umierajúcom na kríži, aby som pre zásluhy jeho umučenia a pre tvoju materinskú lásku a mocnú prímluvu dosiahol večný život. Amen.

Matka lásky, bolesti a milosrdenstva, oroduj za nás!

Oroduj za nás, Matka Sedem bolestná, aby sme sa stali hodní prislúbení Kristových.

Prosíme ťa, Pane Ježišu Kriste, nech za nás oroduje u teba prebłahoslavená Panna Mária, tvoja matka a naša patronka, ktorej presvätu dušu pri tvojom umučení prenikol meč bolesti. Lebo ty žiješ a kraľuješ s Bohom Otcom v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov. Amen.

Z diela O. Silvestra Jankolu OFM: Hodina s trpiacim Kristom. Vydali Slovenské sestry sv. Cyrila a Metoda v Danville, Pa., 1978. S cirkevným schválením.

- o -

Úvaha o kresťanskej viere .

Neraz sa nám vynorí otázka: Čo je kresťanská viera?

Určite to nie je nejaké citové dojatie, čisto rozumové presvedčenie, prímknutie sa k nejakému pravidlu mravného a náboženského života. Nie je to ani presvedčenie o Bohu-Stvoriteľovi. Viera, to je predovšetkým z milosti Otcovej stretnutie sa s Bohom - Láskou, ktorý sa prišiel stretnúť s človekom vo svojom Synovi Ježišovi Kristovi. Je to ďalej dôvera voči Nemu, živej osobe, voči niekomu, o kom máme istotu, že svedectvo jeho slova a života je pravdivé. Je to napokon a nagažovanosť v Cirkvi, v Božom ľude, ktorý žije v čase Kristovo tajomstva. Je to vedomá a dobrovoľná účasť, podnecovaná láskou a poslaním, ktoré Ježiš Kristus prišiel splniť na tomto svete, uskutočnenie Otcovho plánu: Kto chce byť mojím učeníkom, t.j. kresťanom, nech ma nasleduje.

Teda dospelým kresťanom je ten, kto stretol Ježiša Krista, historickú osobnosť, kto ho uznal za Syna Božieho, kto v neho vložil svoju dôveru a nadviazal s ním vzťahy osobného priateľstva, ktoré sa postupne vyvíjajú až k hlbokému zjednoteniu a stotožneniu.

Preto je ním zároveň aj ten, kto sa spája s Ježišom Kristom v jeho mystickej dimenzii, v jeho celkovom tajomstve, aby ho žil s ním a v ňom. Toto tajomstvo kresťan žije v ľude, v Cirkvi, v určitom čase, ktoré zahŕňa celý jeho život, všetky chvíle a udalosti jeho existencie. Žije ho na určitom mieste, v zemepisnom a sociologickom prostredí, kde sa rozvíja jeho život. Žije ho so svojimi bratmi, teda vo všetkých prirodzených spoločenstvách, do ktorých je včlenený.

VR, 21.9.84-sl.

- o -

Malajzia : V minulých dňoch dve lode zachránili 230 vietnamských utečencov, nesených prúdmi Juhočínskeho mora. Správa prišla z komisariátu Spojených národov pre utečencov zo Singapúru.

Jedna z lodí, zvaná Castor, plávajúca pod zástavou Libérie, doviezla do Singapúru 148 vietnamských utečencov. Pozbierala ich týždeň plavky pred týmto prístavom. Iná loď s nórskou zástavou mala doviesť 83 utečencov.

Spravodajca Spojených národov poukázal na to, že v posledných časoch lode, čo plávali cez Juhočínske more, často odmietli vziať ľudí z člnov a že počet utečencov sa dramaticky znížil. Roku 1980 lode priviezli do Singapúru vyše 9 000 utečencov, kým tohto roku priviezli len 400.

Filipíny : Filipínsky kardinál James Sin, arcibiskup z Manily, uskutoční v oktobri 1984 návštevu do ľudovej Číny. Oznam uverejnený v Manile a oznámený agentúrou AP upresňuje, že kardinálova návšteva bude trvať 11 dní. Americká agentúra Associated Press okrem toho z Pekingu oznamuje, že filipínsky kardinál navštívi Čínu na pozvanie ľudového čínskeho združenia pre priateľstvo z cudzími krajinami, a že návšteva bude mať súkromný charakter. Čínske združenie privítalo túžbu kard. Sina, že chce navštíviť príbuzných a priateľov. V tomto spojení sa pripomína, že otec kard. Sina sa narodil v meste Xiamen na pobreží pevniny, oproti ostrovu Tajvanu. Okrem toho mesta navštívi kardinál aj Peking, Šanghai, Nanking a veriacich v niektorých dedinách. V roku 1980 Čínu navštívil francúzsky kardinál Etchegaray a rakúsky kardinál König.

VR, 21.9.84-sl.

Vo vysielaní "Náboženstvo a dnešok" otec Karel nás oboznámil s hlavnými bodmi dokumentu vatikánskej Kongregácie pre vieru

Inštrukcia o niektorých aspektoch teológie oslobodenia.

3. septembra 1984 predstavil prezident Vatikánskej Kongregácie pre vieru kard. Jozef Ratzinger svetovej verejnosti dokument, nazvaný "Inštrukcia Kongregácie viery o niektorých aspektoch teológie oslobodenia". Akou horúcou témou sa táto inštrukcia zaoberá, bolo vidieť z množstva TV, rozhlasových a novinových komentárov, z ktorých niektoré vytýkali Cirkvi, že je jej ľahostajná bieda juhoamerického ľudu a že zamietá a odsudzuje celú teológiu oslobodenia, ktorá sa snaží odpovedať na otázku, ako môže kresťanstvo oslobodiť človeka od pozemskej biedy?

Tieto výčitky sú ovšem neoprávnené a nespravodlivé. Vedenie Cirkvi a taktiež táto inštrukcia nezatvárajú oči pred biedou na svete a snažia sa chudobným pomôcť. Odmietajú však celkom podľa zmyslu evanjelia násiľne ako jedinou cestu k odstráneniu biedy na svete a odsudzujú pritom akúkoľvek spoluprácu so sovietskym marxizmom, ktorý hlása ideológiu triednej nenávisti a historickú potrebu krvavého triedneho boja...

Komentátori, ktorí nestoja na strane marxistickej ľavice si dobre všimli, že hlavne v posledných časoch je v politike Vatikánu vidieť rozhodné a odmietavé stanovisko voči sovietskemu imperializmu. Ako dosvedčenie toho sú uvádzané tri udalosti z nedávnych čias:

- pápežova neobvykle energická sťažnosť, že mu sovietske úrady nedovolili cestu do Vilna na oslavy 500- výročia smrti sv. Kazimíra, hoci, ako pápež vyslovene povedal, sú to z Ríma iba 2 hodiny letu.
- Ďalším charakteristickým javom je nekompromisné stanovisko Vatikánu voči štyrom kňazom nikaragujskej ľavicovej fašistickej sandinistickej vlády, vyjadrenej požiadavkou: kňazský úrad alebo politická funkcia.
- tretím momentom je práve táto Inštrukcia teológie oslobodenia.

Zatiaľčo po II. vatikánskom koncile Cirkev dúfala v akýsi dialóg s marxizmom, že vďaka tomuto dialógu sa podarí marxistickú ideológiu ako si zhumanizovať, dnes je jasné, že tieto očakávania sa doposiaľ nesplnili. Namiesto dôverčivého optimizmu nastúpil znova realistický skepticizmus, ktorého nositeľom je v prvom rade samotný Svätý Otec, ktorý mal príležitosť výdobytky sovietskeho totalitného režimu dokonale poznať - a to z prvej ruky. Preto Rím zaujal jasné stanovisko i k teológii oslobodenia, k teológii, ktorá je niekedy v pokušení používať ako východisko marxistickú analýzu a usilovať sa o marxistický spôsob riešenia.

Kongregácii viery na čele s kard. Ratzingerom neide o paušálne odsúdenie tejto teológie a teológov, ktorí ju rozpracovávajú. Inštrukcia skúma, či a ako niektorí teológovia, hlásajúci túto teológiu, prijímajú teóriu triedneho boja, keď evanjelium dáva na túto otázku jasné zamietavé stanovisko.

V procese hodnotenia teológie oslobodenia neide teda o slobodu teologického bádania, ale o prítomnosť marxizmu v nej. A táto je neprijateľná. O tom nenecháva 30 stranový text Inštrukcie žiadne pochybnosti. Vypočujme si teraz niekoľko úryvkov z tohto dokumentu.

Predložená Inštrukcia má veľmi presný a ohraničený cieľ: chce sústrediť pozornosť pastierov, teológov a všetkých veriacich na nebezpečia, ktoré ničia vieru a kresťanský život, ako je tomu s niektorými formami teológie oslobodenia, ktoré nekritickým spôsobom hľadajú útočisko v konceptoch, pochádzajúcich z rôznych marxistických smeroch.

Toto varovanie nesmie byť vysvetľované ako odsúdenie tých, ktorí sa v autentickom duchu evanjelia rozhodli pre službu chudobným. Toto va-

rovania je ale nesené istotou, že oné hlboké teologické očchyly, na ktoré poukazuje, veci chudobných neslúži, ale ich zrádza! Viac ako kedy inokedy je potrebné, aby sa kresťania z lásky ku svojim utláčateľným bratom angažovali v boji za spravodlivosť, slobodu a ľudskú dôstojnosť. Viac ako kedykoľvek inokedy odsudzuje Cirkev všetkú nespravodlivosť, neslobodu a bojuje proti nim sebe primeranými prostriedkami.

Inštrukcia potom poukazuje na to, že túžba po odstránení týchto nespravodlivosťí vedie často k hľadaniu riešenia v násilí. Tak je často túžba po spráodlivosti zneužitá ideologiami, ktoré jej zmysel zatemňujú tým, že bojom národov za oslobodenie dávajú ciele, ktoré sú v p r o t i k l a d e k pravému cieľu ľudského života a hlásajú akcie, ktoré v sebe zahrňujú násilie a stoja proti etike, ktorá si ctí ľudskú osobnosť.

Taktiež nie je možné hľadať zlo iba v ekonomických, sociálnych a politických štruktúrach, ako keby všetko zlé pochádzalo iba z nich, takže vytvárajú nového človeka iba tým, že sa vytvárajú nové štruktúry. Isteže, existujú nesprávne štruktúry, ktoré treba zmeniť. Ale tieto štruktúry sú skôr n á s l e d k o m ako príčinou. K o r e n e z l a sú v slobodnej a zodpovednej osobe človeka, ktorá má byť obrátená skrze Ježiša Krista, aby žila a konala ako nové stvorenie v l á s - k e k b l i ť n e m u, v usilovaní sa o s p r a v o f l i v o s ť, v sebaovládaní.

Mnohí zástancovia teológie oslobodenia sa obhajujú tým, že od marxizmu preberajú iba analýzu situácie. Inštrukcia na to odpovedá: v logike marxistického zmysľovania nemožno analýzu oddeliť od praxe. Analýza je nástrojom kritiky a tá je zase iba jedným momentom revolučného boja. Tento boj je bojom proletariátu, ktorému je zverené historické poslanie. Preto môže iba ten, kto sa tohto boja zúčastní, urobiť korektnú analýzu. Správne vedomie je pritom triedne vedomie.

Vidíme, že tu je v hre pojem pravdy, ktorý je celkom obrátený: pravda existuje iba v straníckej praxi. Prax a pravda ktorá z nej vyplýva, sú stranícka prax a stranícka pravda, pretože základom dejín je triedny boj. Z toho vyplýva potreba tohto triedneho boja sa zúčastniť, lebo je dialektickým protikladom vykorisťovateľských vzťahov, ktoré sú pranierované. Pravda je triedna pravda, pravda existuje iba v boji revolučnej triedy.

Inštrukcia potom poukazuje na to kde vedie teológia, ktorá akceptuje túto ideológiu, lebo tzv. cirkev chudobných sa potom stáva cirkvou triednou, ktorá si je vedomá potreby revolučného boja. Dokument odpovedá na tieto omyly: triedny boj ako cesta k beztriednej spoločnosti je mýtus, ktorý zabraňuje reformám a z h r o r š u j e biedu a nespravodlivosť! Tí, ktorí sú týmto mýtom fascinovaní, si musia spomenúť na horké historické skúsenosti, ku ktorým takýto boj vedie. Mali by pochopiť, že tu neide o to zrieknuť sa pôsobivej zbrane v prospech chudobných, naopak v skutočnosti ide o to zbaviť sa zaslepenosti, aby bolo možné skutočne sa odvolávať na evanjelium a na jeho oslobodzujúcu silu.

Z uvedených citátov je teda jasné, že Inštrukcia hovorí jasné áno k skutočnému oslobodeniu, ale i jasné nie k marxistickému pseudoslobodzovaniu!

SE, 2. a 5. 10.84.

- o -

Vatikan : V sústrastnom telegramе nad násilnou smrťou pani Indiry Gandhiovej, Svätý Otec Ján Pavol II. vyslovil indickému prezidentovi a indickému ľudu solidárnosť v hlbokom smutku a sľúbil modlitby k všemohúcemu Bohu, aby dal ľudstvu múdrosť a odvahu odstrániť nenávisť, ktorá vedie k násilným skutkom, aby ľudská rodina mohla kráčať napred na ceste k oprávdivému mieru. VR, 31.10.84-sI.

7. septembra 1984 stanovil Vatikán začiatok debaty, týkajúcej sa tzv. "teológie oslobodenia". V nedeľu prišiel do Ríma Leonardo Bof, františkánsky páter z Brazílie na diskusie o teológii oslobodenia, ktorú Vatikán zavrhol ako myšlnu náuku. Toto je témou dnešného slova do týždňa od otca Antona.

"Všetko čo Vatikán rozhodne bude prijaté!"

Namiesto toho, aby som sa podujal na dajakú vlasnú teologickú cestu, dávam prednosť tomu, aby som pokračoval na svojej doterajšej ceste ruka v ruke s Cirkvou!"

Toto prehlásenie, publikované v španielskom časopise "Ja" 19.8. 1984 dáva tušiť, že napätie medzi františkánskym pátrom z Brazílie Bofom a vatikánskou Kongregáciou pre vieru nie je také veľké a že jeho predvolanie do Ríma na rozhovory s kard. Ratzingerom nemajú absolútne nič spoločné s inkvizíciou. To je rozmar novinárov, ktorým ide o senzáciu alebo kritikov Cirkvi, ktorí hľadajú vlas i vo vajci.

Skutočnosť, že Leonardo Bof vyvesil bielu zástavu prv, než mu prišlo k meraniu síl medzi ním a obávaným protivníkom, nemeckým kard. Jozefom Ratzingerom, dáva za pravdu tým, ktorí chcú vedieť, že sa Bof v značnej miere sklamal v teológii oslobodenia - a to najmä zásluhou politikárenia zo strany knazov Nicaraguy.

Iba mimochodom, Ratzinger je obávaný nie snáď preto, že by išlo o dajakého tvrdého útočníka alebo povýšeneckého vedca, prípadne agresívneho diskutéra, ale jednoducho preto, že ide o človeka mimoriadných intelektuálnych schopností, duchaplného vyjadrovania sa a obdivuhodnej pohotovosti v argumentovaní. A keď sa ešte vezme do úvahy jeho zriedkavé vzdelanie teologické, filozofické a historické, možno pochopiť, prečo sa niektorí pochybní teológovia - azda i Kung sám - obávajú prijať pozvanie do Ríma. Istotne nemajú strach z osobnosti Ratzingera, ktorý napokon pôsobí ako stelesnená pokojnosť a zhovievavosť, ale z jeho argumentácie, z toho, že budú musieť ťahať za kratší koniec.

Vráťme sa však k Bofovi. Nikdy sa netajil, že bol i za politický boj: "Rozhodnutie uprednostňovať chudobných, ľud, znamená účasť Cirkvi na politickom boji. Parlamentárny systém je nevyhnutným medzipristátim na ceste k ľudovej demokracii, k systému aktívnej účasti ľudu na vláde. Dlhodobým cieľom je socialistická spoločnosť."

Na inom mieste píše Bof: "Teológii oslobodenia išlo vždy o používanie marxizmu ako sprostredkovateľa intelektuálneho nástroja, ako metódy k analýze spoločnosti. V tom spočíva gnozeologická hodnota marxizmu v rámci teológie oslobodenia."

Má však v teológii kresťanstva miesto také niečo, ako marxistická analýza spoločnosti?

Veď predsa dialektický spôsob vysvetľovania historického diania korení - a to nie náhodne - v hrubozrnom materializme a v agresívnom ateizme. Kto do filozofie alebo do teológie dejín vnáša pojem stvoriteľského ducha ako nutnú premisu všetkého, kladie pod marxizmus nálož, ktorá ho rozhodí! Alebo naopak: kto vychádza z materialistickej tézy večnosti hmoty a teda z antiboža a či negácie Boha, ten a priori vylučuje základný princíp teológie.

Každý, čo i len priemerne vzdelaný kresťan - a tým neporovnateľnejšie viac pápež z Poľska alebo vedec Ratzinger-vie, že nie je možné svojvoľne filtrovať marxizmus a vytvoriť z tohto filtrátu tehly na výstavbu teológie oslobodenia. Ak kresťanstvo stratí transcendentnosť o Bohu a transcendentnú orientáciu histórie, nutne sa premení

na spoločenskú teóriu, ktorá bude nápadne pripomínať ideológiu reálne existujúceho socializmu v Európe.

Aby teoretici teológie oslobodenia mohli prísť tak ďaleko vo svojom usudzovaní, t.j. aby si uvedomili kam speje ich teória reductio absurdum, museli by tu byť silné filozofické individuality alebo mať za sebou väčšie skusenosti v krajinách reálne existujúceho socializmu. Každý, na koho sa vzťahujú spomenuté požiadavky, dá za pravdu Jánovi Pavlovi II., ak má svoje silné výhrady voči tomuto druhu teológie.

Spomenme iba jeden príklad:

V posolstve juhoafrickým biskupom, zhromaždeným v Harare, napísal medziiným toto: "Teológiu oslobodenia sa solidarizuje s chudobnými. To sa však nesmie stotožňovať so zásadami triedneho boja. Netreba vôbec zdôrazňovať, že sa Cirkev stavia na stranu chudobných a obetí nespravodlivých zákonov. Treba však zdôrazniť, že Cirkev nechce mať nič spoločné s triednym bojom! Katolícka Cirkev chce byť blízka trpiacim a utláčaným. Jej úloha však spočíva v tom, aby ľudia z m i e r o v a l a a n e š t v a l a p r o t i s e b e !

Tým sa - prirodzene - pápež frontálne stavia i proti Bofovi, ktorý sa síce vo svojej teológii oslobodenia nedáva determinovať marxizmom, ale ho vidí ako užitočný a nápomocný, lebo sa pozerá na spoločnosť z hľadiska - vraj - chudobných.

Aká to neodpustiteľná naivnosť - povie istotne každý, kto má dajakú skusenosť s reálne existujúcim socializmom!

21. augusta 1984 sa objavil v bonnskom časopise Die Neue Altmung po prvýkrát v nemčine článok kará. Ratzingera o teológii oslobodenia. Prirodzene, že Ratzinger sa v nom neodvoláva na teóriu praxe z komunistických štátov, ktoru mal ako profesor v Regensburgu a mníchovský arcibiskup možnosť pozorovať z blízka. Jeho argumentácia sa zakladá na už spomenutej vecnej konfrontácii kresťanskej filozofie a teológie s historickým a dialektickým materializmom marxizmu. Prirodzene, že tento článok nemá povahu oficiálneho vyhlásenia Ratzingera ako šéfa Kongregácie pre vieru, ale je -takpovediac- plodom jeho súkromného štúdia a myslenia. Ale je pochopiteľné, že toto štúdium a myslenie je a bude vyživovať jeho argumentáciu ako prefekta Kongregácie. K myšlienkovým pochodom Ratzingera sa ešte vrátíme v druhej polovine septembra 1984 - teda po návšteve Bofa v Ríme. Nateraz iba niekoľko výnatkov z Ratzingerovho článku, ktoré sprostredkujú dosť jasný pojem o jeho spôsobe argumentovania - i keď ide iba o zdrapy myšlienkových pochodov:

"Táto nová teológia nezapadá do nijakej herezy, známej z histórie. Situácia ekonomických zázrakov v Európe a v Amerike a chronická bieda v iných svetadieloch predstavuje pre teológov a filozofov výzvu hľadať nové odpovede, ktoré sa nenachádzajú v doterajšej tradícii." Ratzinger ďalej v spomenutom článku zaujíma negatívne stanovisko k niektorým dôsledkom teológie oslobodenia, ako napr. vidieť ľud v protive k hierarchii a všetkým inštitúciám, pokladaným za prostriedok na utláčanie alebo pokladať dejiny za zjavenie, prípadne za prostriedok vysvetľovania Biblie alebo dokonca pliesť si vieru s vernosťou k dejinám v nádeji z dôvodov v budúcnosť - pozemskou, prirodzene- lásku s obciou chudobných, vykúpenie so sociálnym oslobodením atp. Článok končí vetou, ktorá je súčasne zdôvodnením pozvania Bofa a v nom prakticky všetkých teoretikov teórie oslobodenia do Ríma na rozhovor:

"Ak sa vezme do úvahy, k akému radikálnemu pretlmočeniu kresťanstva prišlo v teológii oslobodenia, stane sa o to nájstojčivejšou otázkou aký obsah musí mať na túto výzvu". SE, 3.9.84.

S l o v á n a z a m y s l e n i e .

Dnes je na svete veľa kresťanov, ktorí sa tak dobre zariadili, že sú so životom celkom spokojní. Nič im nechýba. Sú celkom pohodlní. Podľa ich mienky - aj bez Pána Boha. O inom nebi ani nespívajú. Žijú tak, ako iní v ich okolí. Nezáleží na tom, či patria do kapitalistickej, či do socialistickej spoločnosti. Ich prvý záujem je vlastné dobro, postavenie a výhody, ktoré to postavenie prináša, peniaze a čo sa za ne dá kúpiť...

Vedia byť aj ponížení, poslušní, podlízачní alebo aj zákerní - podľa toho, aké výhody budú z toho mať!

Boh a jeho príkazy? S tým sa už vyrovnali! Vyriešili to pre nich tí, čo v dávnej alebo nedávnej minulosti snívajú o tom, že vykorenia Boha z ľudských myslí - a tým mu odoberú aj moc nad ľudstvom. Mysleli si, že im každý uverí, že Boha naozaj niet.

Pozrite: napíšu Jeho meno malým písmenom - a nič sa im nestane! Nemodlia sa, nezachovávajú Jeho príkazy - a sú bezpeční! Kým zachovávajú prikázania Strany a Vrchnosti, ktoré vedľa naozaj tvrdo trestať, všetko je v poriadku.

Niektorí ukradomky veria v Boha a modlia sa. Aj sa dajú cirkevne zosobašiť. Aj deti dajú pokrstiť. Ale to tiež preto, aby mali výhody, ktoré takýto spôsob života donáša: treba sa zaistiť! A čo keby tak Boh jestvoval? Veď Pán Boh iste uzná, že všetci nemôžu byť mučeníkmi za vieru alebo žiť v biede?!

Ale v mori nevery a ľahostajnosti, ako i prenasledovania za vieru, je čím ďalej tým jasnejšie, že všetci proroci čo slúbili že zničia Boha, zlyhali na celej čiare! Aj mládež, ktorá bola od narodenia v ateistickej spoločnosti krmená protináboženskou propagandou, hľadá a nachodí Boha!

Vedúci ateistickej ideológie zúria, že sa mladé páry dajú cirkevne zosobašiť, že intelektuáli a členovia elity v ich spoločnosti idú na náboženské pohreby. Svet sa dozvedá, že stovky týchto "hriešnikov", povedali by sme proti predpísanej línii, strácajú pozíciu, ba aj členstvo klubov, akademických, vojenských, politických, policajných a iných odborových organizáciách alebo aj v strane.

Teda viera v Boha zapustila korene a j v t e j . k a m e n i t e j . p ô d e !

V dnešných časoch jestvuje ozajstné nebezpečenstvo, že všetok život na zemi bude zničený v atomovej kataklizme. S týmto súhlasia učenci všetkých náboženských, politických i ateistických kréd. Nebezpečenstvo zničenia sveta je v myšliach starých i mladých. Nik by sa nechcel dožiť takého konca.

Siahnime po B I B L I I a čítajme v e v a n j e l i á c h pasáže o konci sveta. Možno sa nás tieto slová dotknú! Lebo je možné, že sa ani nenazdáme - a Syn človeka príde vo svojej sláve súdiť svet!

- o -

VR, 17.10.84-sl.

Japonsko : Za dlhé roky Japonsko stále potrebovalo nových misionárov. Aj dnes je ich tam stále veľký počet, ale v posledných rokoch začala cirkev z Japonska posielat misionárov aj do iných krajín. Najnovšie štatistiky vykazujú, že 263 japonských misionárov pracuje v 42 krajinách sveta. Najviac z nich je činných v Strednej a Južnej Amerike.

Malajzia : 50 vietnamských utečencov pristálo v severomalajzijskom prístave Miri. Ich lodku priviedla nákladná loď spoločnosti Shell Saravack. Podľa úradnej spravodajskej služby BERNAMA, medzi utečencami bolo aj 7 detí. Z Vietnamu utiekli na 9 m šalupe a boli na mori 10 dní. Tých čo zomierali od vyčerpania, vzali do nemocnice, ostatných do tábora pre utečencov.

VR, 17.10.84-sl.

Wektoré myšlienky z

Manifestu na právo na život, proti kultúrne smrti

ktorú v týchto dňoch vydali účastníci stretnutia, organizovaného časopisom Prospetive nel Mondo.

Jedna z najbolestnejších rán ľudstva našej doby je nepochybne nedostatok úcty voči ľudskému životu. A predsa život patrí medzi najvyššie ľudské hodnoty!

- Svätý Otec Ján Pavol II. to vyjadril inými slovami: hlavným prameňom svetových problémov našich čias je skutočnosť, že sa stráca vedomie základného bratstva ľudí.

Ak sa ľudia necítia bratmi a sestrami, musia sa cítiť ako protivníci a nepriatelia, ktorí sa riadia zákonom: tvoja smrť je mojím životom. Preto je v dnešnom svete tolko strachu, nedôvery, násillia a teroru, takže tento náš svet sa završuje podobá viac džungli ako vyspelej civilizácii.

ediným liekom na rany moderného sveta je návrat ku kresťanskej morálke, ktorá vždy volala po úcte k ľudskému životu ako najväčšiemu Božiemu daru ľudstvu. Hoci svätosť ľudského života, požadovaná piatym Božím príkázaním je jasná každému človekovi, predsa sa po nej šliape v modernej spoločnosti, presiaknutej hmotárskym duchom a riadiacej sa zákonom pragmatizmu a utilitarizmu. Dôkazom toho sú potraty, eutanázia, samovraždy a vojny takmer na dennom poriadku. Tieto neporiadky stále viac vzrastajú a ohrozujú zdravie, ba i sám život ľudskej spoločnosti.

V posledných rokoch sa takmer vo všetkých krajinách začala nebezpečne šíriť eutanázia, čiže bezbolestné zabíjanie ľudí, ktorí sú veľmi starí alebo nevyliciteľne chorí - a preto sa pokladajú za ťarchu spoločnosti. Širitelmi tohto hnutia v západnom svete sú tzv. humanisti. V Manifeste o eutanázii, ktorý nedávno vydali sa hovorí, že postihnutým nevyliciteľnou chorobou treba dopriať sladko a ľahko umrieť.

Takéto zmýšľanie predpokladá, že ľudské utrpenie je celkom neužitočné a preto ho treba radikálne odstrániť. Eutanázia je podľa katolíckej morálky v r a ž d a ! Zabi-tie človeka! Nikto si nemôže nárokovať právo rozhodovať o začiatku a konci ľudského života. Tí, čo to robia, vyhlasujú sa za akýchsi nadľudí, ako to robili podporovatelia nadvlády ariánskej rasy, čím zapríčinili vraždy miliónov ľudí v koncentračných táboroch!

V manifeste sa ďalej hovorí, že eutanázia pretvára lekárov z nositeľov nádeje na rozsievateľov smrti. Vedenie Katolíckej akcie vydalo výzvu na katolíkov po celom svete, aby a k t í v n e b r a l i ú č á s ť na debatách na rozličných etických a vedeckých úrovniach a bez demagogie sa zasadili za budúcnosť ľudstva, ktorá môže byť len budúcnosťou života!

VR, 19.11.84-sl.

- o -

"Materializmus nemôže uspokojiť žiadosti a túžby ľudského srdca a preto svet potrebuje pomoc kresťanov, kdekolvek jestvujú znaky novej civilizácie pravdy a lásky!". To sú slová, ktoré Svätý otec osobitne zdôraznil v tejto pondelok dopoludnia v preslove členom pápežskej Rady pre laikov, ktorí majú v týchto dňoch v Ríme svoje generálne zasadanie.

Ján Pavol II. vyjadril tiež radosť nad budúcim Medzinárodným stretnutím mladých, ktoré sa bude konať v Ríme na podnet pápežskej Rady pre laikov a to v nedeľu 25. apríla a na Kvetnú nedeľu 1985....

VR, 19.11.84-sl.

Naša nádej.

Našou nádejou je Ježiš Kristus : ukrižovaný a zmŕtvychvstalý.

Našou nádejou je neporušiteľná dôstojnosť človeka:
dôstojnosť ženy, dôstojnosť muža, dôstojnosť dieťaťa,
dôstojnosť všetkých, ktorým sa vysmievať, ktorými pohrdajú,
ktorých prenasledujú a ktorí sú bez mena.

Našou nádejou sú deti, ktoré od nás chcú, aby už začala budúcnosť.

Našou nádejou sú mladí ľudia, ktorí sú nespokojní s tým čo je
a ktorí snívajú o svete, kde sa ruky spoja a slová sa stanú pravdou.

Našou nádejou sú rodiny, ktoré nebudú utláčané a zrádzané,
ale kde sa bude rozprávať rečou ľudí.

Našou nádejou je, že sa deťom starostlivo ukáže cesta:
cesta ľudí, cesta k Bohu.

Našou nádejou je, že ľudia nebudú svoje spory riešiť násilím.

Našou nádejou je, že nepriatelia zložia svoje zbrane
a pokúsia sa vzájomne dohodnúť.

Našou nádejou je, že mier sa zachová, keď sa zmieri :
človek so sebou samým,
muž so ženou,
nepriateľ s nepriateľom,
človek s Bohom.

Našou nádejou je, že človek sa opäť stane dobrým záhradníkom
pre túto zem,
strážcom života,
tým, ktorý seje a spojený so všetkým, necháva všetkému rásť.

Našou nádejou sú umelci, ktorí varujú,
umelci, ktorí sa pýtajú,
umelci, ktorí tušia, kde je pôvod a budúcnosť.

Našou nádejou je, že pochopíme ich slová a znaky.

Našou nádejou je Cirkev, ktorá už nie je rozštiepená a rozpoltená.

Našou nádejou je jednota cirkví.

Našou nádejou je Cirkev - ako miesto zaslúbenia,
ako miesto, kde človek s človekom hovorí ako s človekom,
ako miesto, kde človek s Bohom hovorí ako s priateľom.

Našou nádejou je, že pôjdeme cestou, ktorou šla Mária,
aby tí, čo sa postavili pod kríž, boli tiež tými,
čo s učeníkmi čakali na zoslanie Ducha svätého.

Našou nádejou je Ježiš Kristus : ukrižovaný, ale ktorý tiež
vstal z mŕtvych!

"Posolstvo nádeje" katolíckeho zjazdu 1983 v Rakúsku.

/Prevzaté z St. Hedwigsblatt, 30. ročník, č. 38/19.9.1983/.

- o -

STAŇ SA ANGAŽOVANÝM KREŠŤANSKÝM LAIKOM , BUDOVATEĽOM NOVÉHO
SVĚTA , KTORÝ REŠPEKTUJE "DOSTOJNOSŤ ĽUDSKEJ OSOBY"!

PO ZOSÚLADEŇÍ SVOJHO ŽIVOTA S BOHOM A CIRKVOU -
POSVÄČOVANÍM ŽIVOTA A ŠTÚDIOM SMERUJ K STÁLEMU DIAKONÁTU !

Dňa 20. novembra 1984 boli v Liberci obvinení a porušovania par. 178 tr. zákona a vzatí do vyšetrovacej väzby pre údajné členstvo v ráde sv. Františka :

Ján Záh, nar. 1954,
Ján Burián, nar. 1947,
Jitka Danhelová, nar. 1951.

Súčasne boli v uvedenej veci obvinení a vypočúvaní na slobode :

MUDr. Ľadislav Troján, nar. 1912,
Antonín Dabrowski, nar. 1955,
Ctírad Pospíšil, nar. 1958,
Alena Jánošíková, nar. 1945.

Vyšetrovanie prevádza SMB Liberec a Ústí n/L., por. Král, major Sýkora a ďalší.

-x-x-x-x-x-x-x-x-x-

SMB - oddělní vyšetřování VB
460 74 okres Liberec

ČVS: WV-143/83

V Liberci, dne 20.11.1984.

U s n e s e n í

Podľa § 163 odst. 1 tr. rádu jako obviněného pro trestný čin - marení dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi podle § 178 tr. zákona, neboť na podkladě zjištěných skutečností je dostatečně odůvodněn závěr, že nejméně od r. 1979 do současné doby v Liberci popřípadě na jiných místech, se jako člen v ČSSR nepovoleného rádu františkánů konventu Liberec aktivně podílel na jeho činnosti a hospodářském zabezpečení, opatrování a rozšiřování nelegálně vydávané náboženské a jiné závadové literatury studijního a informačního charakteru a dále se účastnil církevních obrádů uskutečňovaných bez udělení příslušného souhlasu ve smyslu z.č. 218/49 Sb. a tajného studia, čímž úmyslně maril a stěžoval výkon státního dozoru nad církví, nebo náboženskou společností porušováním ustanovení zákona o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností.

O d ů v o d n ě n í

Dne 27.3.1983 pod ČVS: WV-143/83 bylo vyšetřovatelem odd. vyšetřování VB Liberec podle § 160/1 tr. rádu zahájeno tr. stíhání ve věci marení dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi podle § 178 tr. zákona a to v souvislosti se zjištěnou činností nepovoleného rádu františkánů v Libereckém konventu. Z výsledku provedených domovních prohlídek a z výsledků svedků, zejména Dabrowského, Buriána, MUDr. Trojana, Pospíšila, Záh, Iliase, Kubíčka, Štastného, Jánošíkové, Sedlařikové, Danhelové a z výsledku dalšího šetření orgánu VB zjišťují, že shora uvedený se dopustil výše uvedeného jednání a proto jsem rozhodl o vydání tohoto usnesení, které je tímto dostatečně odůvodněné.

Poučení: Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, kterou je možno podat u vyšetřovatele do tří dnů od doručení nebo vyhlášení usnesení, stěžnost nemá odkladný účinek.

L.S. Okresní správa SMB Liberec
- oddělení vyšetřování VB

Vyšetřovatel :
por. Král

- o -

Blíží sa druhé výročie smrti P. Jána Bártu /+ 9.12.1982/, ktorý pre snahu o obnovu činnosti františkánskeho rádu obetoval svoj život! Členovia františkánskej rehole a ich priatelia boli už terčom rozsiahlej zatýkacej akcie na Kvetnú nedeľu v roku 1983, a to v Čechách, na Morave a na Slovensku. Z asi 250 zadržaných a vypočúvaných boli v júli 1983 odsúdení iba dvaja františkáni k podmieneným trestom. Výbor na obranu nespravodlivo stíhaných v oznámení č. 387 z 1.9.84 uviedol, že trestné stíhanie členov rehole bolo v júni zastavené. Nové zatýkanie a pokračujúce stíhanie svedčí o trvalej diskriminácii!

Apoštolský list svätého Otca Jána Pavla II.
~~biskupom, knazom, reholníkum, a veriaciim katolíckej Cirkvi~~

S A L V I F I C I D O L O R I S,
O kresťanskom zmysle ľudského utrpenia

I. Ú v o d

Ctihodní bratia v biskupstve, milovaní bratia a sestry v Kristu!

1. "Vo svojom tele plním to, čo ešte chýba na Kristovom utrpení pre dobro jeho Tela" - píše sv. Pavol apoštol, odhaľujúc výkupnú hodnotu utrpenia.

Tieto slová akoby boli vpísané do dejín človeka pri konečnom ciele jeho dlhej cesty cez utrpenie osvietené božím slovom. Majú hodnotu akoby definitívneho objavu, ktorý je spojený s radosťou. Preto apoštol píše: "Teraz sa však radujem vo svojich utrpeniach za vás." Radosť pochádza z objavu zmyslu utrpenia a tento objav, hoci je najynútornejším zážitkom autora týchto slov - Pavla z Tarzu - je zároveň dôležitý aj pre iných. Apoštol odovzdáva svoj objav ďalej a teší sa z neho vzhľadom na všetkých, ktorým môže pomôcť - tak ako pomohol jemu samému - preniknúť do vykupiteľského zmyslu utrpenia.

2. Téma "utrpenie" pod zorným uhlom práve tohto vykupiteľského zmyslu sa dobre hodí do kontextu svätého roku vykúpenia ako mimoriadneho jubilea Cirkvi a táto okolnosť sa prihovára, aby sme sa nou zaoberali práve v tomto čase. Ale aj odhliadnúc od toho je to téma všeludská, ktorá sa týka každého človeka na ktorejkoľvek zemepisnej šírke a dĺžke a stále nástojčivo núti zamyslieť sa nad ňou. Autor listu Rimanom priliehavo napísal, že "všetko stvorenie až doteraz spolu s nami vzdychá a bolestne trpí." My ľudia dobre poznáme aj utrpenie jedincov zvieracej ríše, ale to, čo vajadrujeme výrazom "utrpenie", považujeme za čosi, čo má osobitnú koexistenciu s človekom. Utrpenie je také hlboké ako sám človek, svojím spôsobom odkrýva hĺbku vlastnú človeku a dokonca ju prevyšuje. Zdá sa, že utrpenie patrí ku transcencencii človeka: je jedným z tých bodov, v ktorých je človek akosi "odsúdený" na to, aby prerástol seba samého - a je k tomu tajomným spôsobom povoláný.

3. Ak sa utrpenie osobitným spôsobom núka ako téma v kontexte svätého roku, je to predovšetkým preto, že vykúpenie sa uskutočnilo cez Kristov kríž, prostredníctvom jeho utrpenia. Zároveň si v roku Vykúpenia pripomíname pravdu, vyjadrenú v encyklike Redemptor hominis: V Kristovi sa každý človek stáva "cestou Cirkvi." Možno to vyjadriť aj tak, že osobitným spôsobom sa človek stáva cestou Cirkvi vtedy, keď do jeho života vstúpi utrpenie. Stáva sa to, ako je známe, v rôznych životných situáciách a rôznym spôsobom, nadobúda rozmanité formy, ale zdá sa, nech je tak či onak, utrpenie je skutočne nerozlučne späté s pozemskou existenciou človeka. Keď sa teda človek vo svojom pozemskom putovaní stretáva s utrpením, musí Cirkev v každom čase - osobitne však v roku Vykúpenia - sledovať človeka na tejto jeho ceste. Cirkev, ktorá má svoj základ v tajomstve vykúpenia, v Kríži Krista, musí sa zvlášť usilovať o stretávanie s človekom na ceste jeho utrpenia. V takom stretnutí sa stáva človek "cestou Cirkvi" - a je to preňho jedna z najdôležitejších ciest.

4. Tu - v jubilejnom roku Vykúpenia - pramení aj toto svedectvo, svedectvo o utrpení. Ľudské utrpenie vzbudzuje súcit, vzbudzuje aj úctu a svojím spôsobom robí dojem veľkého tajomstva. V jeho veľkosti je osobitné tajomstvo. Treba zdôrazniť špecifickú úctu voči každému ľudskému utrpeniu. Čo tu povieme z najhlbšej potreby srdca a zároveň z hlbokého imperatívu viery, zdá sa, že pri téme

utrpenia sa oba tieto motívy veľmi približujú a spájajú. Potreba srdca nám prikazuje prekonať nesmelosť a imperatív viery - podľa slov sv. Pavla citovaných v úvode - poskytuje opodstatnenie a dôvod, v mene ktorého sa osmelujeme dotknúť sa toho, čo sa zdá byť v každej osobe také nedotknuteľné: človek zostáva vo svojom utrpení nedotknuteľným tajomstvom.

II. O k r u h ľ u d s k é h o u t r p e n i a

5. Hoci sa zdá, že utrpenie vo svojom subjektívnom rozmere ako osobný zážitok, prežívaný konkrétnym a neopakovateľným človekom sa nedá ani vyjadriť ani odovzdávať, predsa však - a možno nič iné ako práve ono - sa nedožaduje vo svojej vlastnej "objektívnej skutočnosti" väčšej analýzy, úvah a sformulovania problému, jasných otázok a hľadania odpovede. Ako vidieť, nejde tu iba o opis utrpenia. Keď sa rozhodujeme vniknúť do sveta ľudského utrpenia, musíme zaviesť také kritériá, ktoré presahujú iba popisový charakter. Možno, že medicína ako veda a zároveň umenie liečiť odhaľuje z veľkej škály ľudského utrpenia najlepšie poznanú oblasť a pomerne najvyrovnannejšími metódami opačného účinku, teda terapiou. Ale napriek tomu, je to iba jedna oblasť. Celé pole ľudského utrpenia je oveľa rozľahlejšie a členitejšie. Človek trpí rôznym spôsobom, nie vždy chytiteľným medicínou. Utrpenie je čosi hlbšie, než choroba. Aký taký názor na túto vec nám poskytuje rozdiel medzi fyzickým a morálnym utrpením. Toto rozdelenie berie za základ dvojaký rozmer ľudskej existencie. Poukazuje na prvok telesný a duchovný ako bližší - alebo bezprostredný - element utrpenia. Pokiaľ možno do istej miery užívať synonymá "utrpenie" a "bolesť", tak za fyzické utrpenie považujeme stav, keď akokoľvek "bolí telo", utrpenie morálne predstavuje "bolesť duše." Ide teda o bolesť duchovnej prirodzenosti a nie iba o "psychický" rozmer bolesti, ktorý sprevádza rovnako morálne i fyzické utrpenia. Rozsah a kvalita morálneho utrpenia nie sú istotne o nič menšie než pri fyzickej bolesti, zdá sa však, že sú menej zdiagnostikované a zvládané terapeuticky.

6. Sväté Písmo je veľkou knihou o utrpení. Uveďme si z kníh Starého zákona iba niektoré príklady situácií, ktoré majú znaky utrpenia, a to predovšetkým morálneho: nebezpečenstvo smrti, smrť vlastných detí, smrť prvorodeného a jediného syna, ale aj bezdetnosť, alebo túžba po vlasti, prenasledovanie a nepriateľské prostredie, výsmech z trpiaceho, samota a opustenosť, alebo výčitky svedomia, či ťažkosť pochopiť prečo sa zlým vodí dobre, kým spravodliví musia skusovať utrpenie, nevernosť a nevďak zo strany priateľov a blízkych a napokon - nešťastie vlastného národa. Starý zákon, ktorý chápal človeka ako "psychofyzickú jednotku", spája často morálne utrpenie s bolesťami istých častí organizmu: kostí, ľadvin, pečene, vnútorností, srdca. Nemožno totiž poprieť, že by morálne utrpenia nemali zároveň aj svoju zložku fyzickú - somatickú a často sa prejavujú na stave celého organizmu.

7. Ako z citovaných príkladov vidno, v Písme svätom nachádzame rozsiahly register situácií rôznym spôsobom pre človeka bolestných. Tento rôznorodý zoznam iste nevyčerpáva všetko, čo o utrpení človeka už povedala a teraz nanovo hovorí kniha dejín človeka / je to kniha skôr "nenapísaná" /, ba čo viac : kniha dejín človeka o každom jednom z nás.

Možno povedať, že človek trpí vtedy, keď pocíti akékoľvek zlo. Vzťah medzi jedným a druhým sa prejavuje vďaka slovníku Starého zákona ako totožnosť. Slovná zásoba Starého zákona nepoznala totiž osobitný výraz na "utrpenie", vďaka čomu všetko, čo bolo utrpením, označovalo sa za "zlo". Iba gréčtina a spolu s nou Nový zákon / a potom aj grécke preklady Starého zákona / použila slo-

veso "pocitujem", vnímam, trpím, vďaka čomu sa utrpenie nestotožňuje bezprostredne s objektívnym zlom, ale vyjadruje takú situáciu, v ktorej človek zakusuje zlo a pocitujúc ho stáva sa subjektom utrpenia. Utrpenie má charakter aktívny i pasívny súčasne / pasívny od "patior"/. Dokonca aj vtedy, keď si človek sám spôsobí utrpenie, vo svojej metafyzickej existencii zostáva toto utrpenie čímsi pasívnym.

To však neznamená, že by v psychologickom význame nebolo utrpenie chápané ako špecifická "aktivita". Je to oná rôzna a subjektom podmienená "aktivita" bolesti, smútku, sklamania, duševnej samotryzne alebo dokonca zúfalstva - v závislosti od intenzity utrpenia, jeho hĺbky, štruktúry trpiaceho a jeho osobnej citlivosti. V centre toho všetkého, čo určuje psychologickú podobu utrpenia, tkvie vždy nejaké prežité zlo, kvôli čomu človek trpí.

Realita utrpenia teda vyvoláva otázku o podstate zla: čo je zlo? Táto otázka sa bude zdať odťažitá od témy "utrpenie". Kresťanská odpoveď na túto otázku sa bude líšiť od tej, ktorú sformulovali niektoré kultúrne a náboženské tradície, že bytie, existencia je zlo, ktorého sa treba zbaviť. Kresťanstvo hlása, že bytie je dobré a že to, čo jestvuje, svedčí o добрôte Stvoriteľa a dobre stvorenstva. Človek trpí pre zlo, ktoré je akýmsi nedostatkom, obmedzením, či pokrivením dobra. Mohlo by sa to povedať aj tak, že človek trpí pre dobro, na ktorom nemá podiel, od ktorého je akosi oddelený alebo ktorého sa sám zbavil. Trpí zvlášť vtedy, keď to dobro za normálnych podmienok "malo byť jeho osudom", ale nie je.

V kresťanskom chápaní sa teda realita utrpenia vysvetľuje zlom, ktoré vždy akýmsi spôsobom má vzťah k dobru.

8. Ľudské utrpenie samo o sebe predstavuje osobitý "svet", ktorý existuje spolu s človekom, zjavuje sa a pomína sa, ale niekedy neprestáva, ale sa akosi stabilizuje, ba prehľbuje. Onen svet utrpenia, zasahujúci veľmi veľa subjektov, existuje akoby rozptýlený. Každý človek cez svoje osobné utrpenie nie je iba čiastkou onoho "sveta", ale zároveň onen "svet" je v ňom ako dokonalá a neopakovateľná vlastnosť. Ruka v ruke s tým ide aj medziľudský a spoločenský rozmer. Svet utrpenia má akúsi vlastnú spojitosť. Trpiaci ľudia sa navzájom podobajú podobnosťou situácie, prežívaním osudu, potrebou pochopenia a starostlivosti, ale vari nado všetko nástrojčivými otázkami o zmysle utrpenia. Totiž, akokoľvek svet utrpenia existuje v rozptyle, zároveň obsahuje akúsi špecifickú výzvu ku spoločensvu a solidarite. O tejto výzve budeme teraz uvažovať.

Pri úvahe o svete utrpenia v jeho osobnom a súčasne početnom význame možno pozorovať, že utrpenie v istých momentoch ľudskej existencie akoby sa osobitne skoncentrovalo. Stáva sa tak napríklad pri prírodných pohromách, epidémiách, kataklizmách, rôznych spoločenských pohromách, napr. neúrode a snou spojeným hladom.

Napokon - vojna. Hovorím o nej osobitným spôsobom. Posledné dve svetové vojny, z ktorých druhá priniesla so sebou omnoho väčšiu žatvu smrti a neporovnateľne väčšiu kumuláciu ľudských utrpení. Súčasne však druhá polovica nášho storočia - akoby zámerne omylom a hriechom súčasnej civilizácie - prináša so sebou takú hrozbu nukleárnou vojnou, že nemôžeme o ňom uvažovať ináč než v kategórii s ničím nezrovnateľnej kumulácie utrpení a potenciálneho samovyhladenia ľudstva. Tento svet utrpenia, ktorý má v podstate svoj podmet prejavu v každom človeku, môže teraz skôr než kedykoľvek inokedy predtým prejsť do rozmeru utrpenia celého sveta, ktorý je síce viac než kedykoľvek doteraz veľmi zmenený technickým pokrokom, ale vďaka omylom a vinám človeka aj sám ako nikdy predtým obnovený.

9. V hĺbke každého človeka, skúšaného osobným utrpením a precitujúceho utrpenia celého sveta sa nevyhnutne vynára otázka: "prečo?" Je to otázka o príčine, zmysle a zároveň o ciele utrpenia - ale v podstate ide vždy o otázku jeho zmyslu. Táto otázka nielenže sprevádza ľudské utrpenie, ale priamo vyjadruje jeho ľudský obsah - to, čím je utrpenie ľudským utrpením. Bolesť, zvlášť fyzická, je hojne rozšírená v ríši zvierat. Avšak iba človek, keď trpí, vie, že trpí a spytuje sa "prečo"? - a špecificky ľudsky trpí, ak nedostáva na túto svoju otázku odpoveď. Ak nenachádza uspokojivú odpoveď. Je to otázka ťažká - tak, ako jej podobná iná otázka - otázka zla. Prečo je zlo? Prečo je zlo vo svete? Keď takto kladíme otázku, vždy sa do istej miery pýtame aj na utrpenie.

Jedna i druhá otázka je ťažká, ak ju kladie človek človekovi, ľudia ľuďom, ale i človek Bohu. Človek sa totiž nepýta sveta, napriek tomu, že utrpenie mnohokrát dolieha na neho práve zo strany sveta, ale kladie otázku Bohu Stvoriteľovi a Pánovi sveta. A je dobre známe, že na základe tejto otázky dochádza nielen ku mnohým konfliktom vo vzťahu človeka k Bohu, ale sa stáva, že dochádza k úplnému popieraniu Boha. Ak totiž existencia sveta otvára pohľad ľudskej duše na existenciu Boha, jeho múdrosť a vznešenosť, tak zlo a utrpenie tento obraz zahmlievajú, často veľmi radikálne, zvlášť, keď je človek postavený zoči-voči denne-dennej dráme toľkých nezavinенých utrpení a na druhej strane mnohých netrestaných vín. Tieto okolnosti poukazujú na to, aká je dôležitá otázka o zmysle utrpenia a s akým citom treba posudzovať jednak samú otázku, ale aj možné odpovede na ňu.

10. Túto otázku môže človek postaviť Bohu so zatrpknutým srdcom, keď je jeho myseľ plná tiesne a nepokoja, Boh však, ako to vidíme zo zjavenia v Starom zákone túto otázku počúva a čaká ju. Najlepšie to vidieť v knihe Job.

Príbeh tohto spravodlivého človeka, ktorý bol skúšaný bez svojej viny všelijakým utrpením, je známy. Stráca majetok, synov, dcéry a napokon je aj sám navštvivený ťažkou chorobou. V tejto strašnej situácii sa objavujú v jeho dome traja starí známi, ktorí - každý inými slovami - sa usilujú presvedčiť ho, že ak ho postihlo také mnohoraké a hrozné nešťastie, iste sa musel dopustiť nejakej veľkej viny. Veď utrpenie - hovoria - prichádza na človeka vždy ako trest za priestupok, posielala ho nanajvýš spravodlivý Boh a má svoje odôvodnenie v poriadku spravodlivosti. Možno povedať, že priatelia Joba nechcú presvedčiť iba jeho o morálnom oprávnení zla, ale snažia sa aj pred sebou samými obrániť morálny zmysel utrpenia. Utrpenie v ich očiach môže mať zmysel iba ako trest za hriech, teda výlučne na základe božej spravodlivosti, ktorá odpláca dobro dobrom a za zlo zlom.

Takéto vysvetľovanie možno chápať v súvislosti s náukou, ktorá sa uvádza v iných knihách Starého zákona, ktoré predstavujú utrpenie ako trest zo strany Boha za ľudské hriechy.

Boh zjavenia je Zákonodarcom i Sudcom v takej miere, v akej ním nemôže byť nijaká iná autorita. Boh zjavenia je totiž predovšetkým Stvoriteľom, od ktorého pochádza spolu s bytím aj dobro. Preto vedomé a dobrovoľné porušovanie tohto dobra zo strany človeka nie je iba porušením zákona, ale aj urážkou Stvoriteľa, ktorý je prvým Zákonodarcom. Takéto prestúpenie má charakter hriechu vo vlastnom - čiže biblickom a teologickom význame tohto slova. Morálnemu zlu - hriechu odpovedá trest, ktorý zabezpečuje morálny poriadok v takom istom transcendentálnom význame, v akom je ten poriadok ustanovený vôľou Stvoriteľa a najvyššieho zákonodarcu. Odtiaľ pramení aj jedna z najzákladnejších pravd náboženskej viery, že Boh je spravodlivý sudca, ktorý za dobro odpláca a zlo tresce:

"Lebo ty, Pane, si spravodlivý vo všetkom, čo si nám učinil a všetky tvoje činy sú plné pravdy, cesty tvoje sú priame a výroky tvoje plné múdrosti. Lebo vyriekol si správne výroky o všetkom, čo si dopustil na nás. Lebo podľa spravodlivého výroku dopustil si to všetko na nás pre naše hriechy."

V názore priateľov Jôba sa odráža presvedčenie, ktoré sa vyskytuje aj v morálnom pociťovaní ľudstva : objektívny morálny poriadok vyžaduje potrestanie priestupku, hriechu, previnenia. Z tohto hľadiska je utrpenie akýmsi "ospravedlňujúcim zlom." Presvedčenie tých, ktorí chápu utrpenie ako trest za hriech, má svoj základ v poriadku spravodlivosti. Zodpovedá to tomu presvedčeniu, aké vyriekol jeden z Jôbových priateľov: "Nakoľko som videl, tí, čo siali nepravosť, museli ju aj žať."

11. Jôb však popiera správnosť zásady, ktorá stotožňuje utrpenie s trestom za hriech a robí to na základe svojej skúsenosti. Je si totiž vedomý, že si nezaslúžil taký trest: samozrejme uvádza dobré skutky, ktoré vykonal vo svojom živote. Nakoniec aj sám Boh napomína priateľov Jôba za ich obžalobu a uznáva, že Jôb si utrpenie nezaslúžil. Jeho utrpenie je utrpením nevinného, treba ho prijať ako tajomstvo, ktoré človek nie je schopný pochopiť svojím rozumom.

Kniha Jôb nenarušuje základy transcendentálneho morálneho poriadku, spojeného so spravodlivosťou, ktorý je obsiahnutý v celom zjavení Starého i Nového zákona. Zároveň však táto kniha s veľkou rozhodnosťou ukazuje, že zásady tohto poriadku nemožno aplikovať jednoznačne a povrchno. Ak je pravda, že utrpenie má zmysel ako trest vtedy, keď je spojené s vinou, potom zas naopak nie je pravda, že každé utrpenie je následok viny a má charakter trestu. Spravodlivý Jôb je toho dobrým dôkazom. Zjavenie - slovo samotného Boha - s plnou otvorenosťou predstavuje prípad nevinného človeka, nezavinene utrpenie. Jôb nebol potrestaný, nebolo dôvodu vymerať mu trest, hoci bol vystavený ťažkej skúške. Z úvodu knihy Jôb vidno, že Boh súhlasil s touto skúškou človeka v súvislosti s provokáciou satana. Satan totiž pred Bohom podrobil kritike Jôbovu spravodlivosť: "Či Jôb je zadarmo bohobožný?... Dielo jeho rúk si požehnal a jeho statok si rozmnožil... Ale vystri len ruku a dotkni sa jeho majetku. Iste ti bude do očí zlorečiť!" Ak Boh súhlasil pokúšať Jôba utrpením, tak preto, aby sa dokázala jeho spravodlivosť. Utrpenie má charakter skúšky.

Kniha Jôb nie je v zjavení posledným slovom na tému utrpenia. Istým spôsobom je predpoveďou múk Kristových. Ale aj sama je dostatočným argumentom na to, aby sme odpovede o zmysle utrpenia nespájali jednoznačne s morálnym poriadkom, založeným iba na spravodlivosti. Taká odpoveď je nielen nedostatočná v takých prípadoch ako utrpenie Jôba, ale navyiac akoby ochudobňovala pojem spravodlivosti, s akým sa stretávame v zjavení.

12. Kniha Jôb veľmi výrazne kladie otázku: "Načo je utrpenie?" a zároveň ukazuje, že sa dotýka nevinného, pričom samotný problém nerieši. V Starom zákone pozorujeme, že prevláda názor, akoby utrpenie malo zmysel trestu patiaľ, pokiaľ sa zdôrazňuje výchovný cieľ trestu-utrpenia: také sú utrpenia, ktoré poslal Boh na svoj ľud. Obsahujú súčasne aj povolanie zo strany božieho milosrdenstva. Boh trestá, aby priviedol k návratu. Prenasledovania neslúžili na to, aby zničili, ale aby vychovali národ.

Takýnto spôsobom sa zreteľne zdôrazňuje osobný charakter trestu. Trest má v tomto chápaní zmysel nie v tom, že slúži "odlúčením" objektívneho zla priestupku iným zlom, ale predovšetkým v tom, že vytvára možnosť konať dobro v trpiacom subjekte.

To je nesmierne vážny aspekt utrpenia. Tento aspekt je hlboko zakorenený v celom zjavení Starého a zvlášť Nového zákona. Utrpenie má slúžiť k návratu, budovaniu dobra v subjekte, ktorý vo výzve

6.
k pokániu môže rozoznať božie milosrdenstvo. Pokánie má za cieľ víťazstvo nad zlom, ktoré drieme v človekovi v rôznej forme, ale zároveň aj upevnenie dobra v ňom samom a vo vzťahu k druhým, zvlášť však vo vzťahu k Bohu.

13. Keď chcem vedieť správnu odpoveď na otázku, prečo existuje utrpenie, musím obrátiť svoj zrak na zjavenie božej lásky, prameň zmyslu všetkého čo jestvuje. Láska je najplnším žriedlom zmyslu utrpenia, ktoré zostane navždy tajomstvom: uvedomujeme si, že všetky naše výklady budú vždy nedostatočné. Kristus nám do tej miery dovoľuje pochopiť toto mystérium a odhaliť, prečo je utrpenie, do akej miery sme schopní pochopiť vznešenosť božej lásky.

Pri hľadaní hlbokého zmyslu utrpenia, sledujúc zjavené Božie Slovo, treba sa široko otvoriť voči ľuďom, svojim bratom. Nadovšetko treba prijať svetlo Zjavenia, nie iba natoľko, že vyjadruje transcendentálny poriadok spravodlivosti, ale niekoľko ten poriadok preniká láskou ako konečným pramenom zmyslu všetkého čo jestvuje. Láska je teda najplnším žriedlom odpovede na otázku o zmysle utrpenia. Túto odpoveď dal Boh každému človekovi v križi Ježiša Krista.

IV. J e ž i š K r i s t u s p r e m o h o l u t r p e n i e l á s k o u

14. "Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby nik, kto v neho uverí, nezahynul, ale mal život večný." Tieto slová Kristove v rozhovore s Nikodémom nás uvádzajú do samého stredu vykupiteľského účinkovania Boha. Vyjadrujú zároveň samú podstatu kresťanskej soteriologickej, čiže teologickej vykúpenia. Vykúpenie znamená vyslobodenie od zla a tým zostáva v úzkom zväzku s problémom utrpenia. Podľa slov, určených Nikodémovi, dáva Boh svojho Syna svetu preto, aby oslobodil človeka od zla, ktoré prináša v sebe smutnú a absolútnu perspektívu utrpenia. Súčasne to sloveso "dal" poukazuje na to, že ono vykúpenie má uskutočniť Syn svojim vlastným utrpením. V tom sa prejavuje zase láska, láska nekonečná - rovnako jednorodného Syna ako i Otca, ktorý svojho Syna "dáva". Je to láska k človeku, k "svetu", láska vykupiteľská.

Dostali sme sa - a to si musíme pri tejto úvahe spoločne uvedomiť - do úplne nového rozmeru našej témy. Je to iný rozmer, ako bol ten, ktorý vyznačoval a trochu obmedzoval hľadanie zmyslu utrpenia podľa spravodlivosti. Toto je rozmer vykúpenia, na ktorý poukazujú slová spravodlivého Jób / aspoň podľa Vulgáty/: "Ale ja viem, že môj Vykupiteľ žije a posledný sa postaví nad zemou. Potom. Vtedy... v tele uvidím svojho Boha." Kým sme doterajšie úvahy skoncentrovali predovšetkým na utrpenie v jeho rôznej dočasnej podobe, tak slová Krista Nikodémovi sa týkajú utrpenia v jeho základnom večnom význame. Boh dáva svojho Syna, aby človek "nezahynul" a význam toho slova doplnuje text: "ale mal život večný."

Človek hynie, keď stráca život večný. Opakom vykúpenia nie je teda iba dočasné utrpenie - akékoľvek - ale utrpenie večné: strata večného života, odvrhnutie od Boha, odsúdenie. Boží Syn prišiel preto, aby ochránil človeka predovšetkým od tohto večného zla a večného utrpenia. Vo svojom vykupiteľskom poslaní sa má dotknúť zla v jeho transcendentných koreňoch, z ktorých ono vyrastá v histórii človeka. Tieto korene tkvejú v hriechu a smrti, sú pri základoch straty večného života. Poslanie Božieho Syna spočíva v premožení hriechu a smrti. Hriech premáha svojou poslušnosťou až na smrť, a smrť premáha zmŕtvychstaním.

15. Keď hovoríme, že Kristus sa svojím poslaním dotýka zla pri jeho koreňoch, máme na mysli nielen zlo a utrpenie večné, ale aj - aspoň nepriamo - zlo a utrpenie v jeho rozmere časnosti, v dejinách.

Aj ono totiž zostáva spojené s hriechom a smrťou. A hoci treba utrpenie hodnotiť veľmi opatrne ako následok konkrétnych hriechov /viď utrpenie Jôba/, predsa ho nemožno oddeliť od prvotného hriechu, ktorý sv. Ján nazýva "hriechom sveta", od hriešneho základu osobných činov a spoločenských procesov v ľudských dejinách. Keď aj nemožno použiť kritérium bezprostrednej závislosti /ako to spravili Jôbovi priatelia/, predsa nemožno opustiť kritérium, že základom ľudských utrpení je pád do hriechu.

Podobne je to aj so smrťou. Často je očakávaná ako vykúpenie od útrap tohto života. Zároveň však nemožno prehliadnúť, že predstavuje akúsi konečnú syntézu ich deštruktívnej činnosti v organizme a psychike. Smrť prináša predovšetkým rozpad celej psychofyzickej osobnosti človeka. Duša sa oddelí od tela a žije mimo neho; telo začne podliehať postupnému rozkladu v súlade s onými slovami Boha, ktorý povedal po hriechu, ktorý človek spáchal na úsvite svojich ľudských dejín: "prach si a do prachu sa navrátiš." Hoci teda smrť nie je utrpením v časnom význame slova; hoci je za hranicou všetkých utrpení - zároveň zlo, aké v nej zakusuje ľudská bytosť, má definitívny, syntetický charakter. Svojím vykupiteľským dielom jednorodný Syn oslobodzuje človeka od hriechu i smrti. Predovšetkým odstraňuje z dejín človeka vládu hriechu, ktorá sa zakorenila pod vplyvom zlého ducha, počínajúc dedičným hriechom a dáva človeku možnosť žiť v milosti posväcujúcej. Po víťazstve nad hriechom odstraňuje vládu smrti, kladie svojím zmŕtvychvstaním začiatok budúceho zmŕtvychvstania tiel. Jedno i druhé je podstatnou podmienkou "života večného", čiže večného šťastia v spojení s Bohom, čo značí pre vykúpených v eschatologickej perspektíve úplné zbavenie utrpenia.

Po vykupiteľskom čine Krista človek žije na zemi s nádejou života a večnej svätosti. A hoci víťazstvo nad hriechom a smrťou, ktoré vy dobyl Kristus svojím krížom a zmŕtvychvstaním sa neodstraňuje z ľudského života dočasné utrpenia, nezbavuje ľudstvo v historickom chápaní utrpenia, predsa na utrpenie celého ľudstva i jednotlivé utrpenie vrhá nové svetlo, ktoré je svetlom vykúpenia. Je to svetlo Evanjelia, čiže dobrej zvesti. V centre tohto svetla je sponínaná pravda, ktorú Ježiš povedal Nikodémovi: "Tak Boh miloval svet..."

Táto pravda od základu mení obraz dejín človeka a jeho pozemskej situácie: napriek hriechu, ktorý sa v jeho dejinách zakorenil aj ako dedičstvo prvotného hriechu, aj ako "hriech sveta", aj ako summa osobných hriechov, Boh Otec si jednorodného Syna zamiloval, čiže miluje ho vytrvale, v čase - z lásky, ktorá prevyšuje všetko, "dáva tohto Syna, aby zasiahol priamo korene ľudského zla a tak sa vykupiteľsky priblížil k tomuto okruhu utrpenia, ktorý je údelom človeka."

16. Vo svojej mesiašskej činnosti medzi Izraelom sa Kristus neustále približoval k svetu ľudského utrpenia. "Chodil... dobre činiac" a jeho činy mali vzťah predovšetkým k trpiacim, a očakávajúcim pomoc. Uzdravoval chorých, tešil utrápených, krmil hladných, zbavoval ľudí hluchoty, slepoty, malomocenstva, posadlosti a rôznych neduhov, trikrát vzkriesil mŕtvych. Bol citlivý na každé ľudské utrpenie, rovnako telesné ako dušené. Zároveň vyučoval a do centra svojej náuky postavil osem blaženstiev, ktoré adresoval trpiacim v časnosti rôznym spôsobom. Sú to chudobní na duchu, ktorí smútia, ktorí túžia po spravodlivosti, ktorých prenasledujú pre spravodlivosť, i tí, ktorých ľudia urážajú, prenasledujú a ohovárajú len pre Krista... A Lukáš ešte navyše od Matúša uvádza tých, ktorí teraz hladujú.

Kristus sa však priblížil k ľudskému utrpeniu najviac tým, že ho sám vzal na seba. Počas svojej verejnej činnosti poznal iba námahu, nemal strechu nad hlavou, skusoval nepochopenie aj zo

strany najbližších. No najviac ho udúšalo nepriateľstvo a čoraz vážnejšie prípravy zničiť ho zo sveta. Kristus si toho bol vedomý a často hovoril učeníkom o utrpení a smrti, ktoré naňho čakali: "Hľa, vystupujeme do Jeruzalema, tam Syna človeka vydajú veľknazom a zákonníkom. Odsúdia ho na smrť a vydajú pohanom. I budú sa mu posmievať, pľuvať naňho, budú ho bičovať a zabijú ho, ale na treťí deň vstane zmŕtvych." Kristus ide na stretnutie so svojím umučením a smrťou v plnom vedomí poslania, ktoré má splniť práve takto. Práve utrpením má zachrániť človeka, "aby nezahynul, ale mal večný život." Práve svojím krížom sa má dotknúť koreňov zla, ktoré tkvie v dejinách človeka a ľudských dušiach. Práve cez kríž má vykonať dielo vykúpenia. Toto dielo má v pláne večnej lásky vykúpiteľský charakter.

Preto Kristus veľmi prísne trestá Petra, keď ho chce odradiť od myšlienky na utrpenie a popravu na kríži. A keď sa ten istý Peter v Getsemanskej záhrade usiluje pri zajatí brániť Majstra mečom, Kristus mu vraví: "vlož meč do pošvy. Či nemám piť kalich, ktorý mi dal Otec?" Táto odpoveď, podobne ako iné na rôznych miestach evanjelia svedčí o tom, ako hlboko bol Kristus preniknutý tou myšlienkou, ktorú predniesol v rozhovore s Nikodémom: "Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby nik, kto v neho uverí, nezahynul, ale mal život večný."

Kristus ide za svojím utrpením, vedomý si jeho spásonosnej moci, ide poslušný Otcovi, ale predovšetkým zjednotený s Otcom v tej láske, ktorou si zaľúbil svet a človeka v nom. A preto sv. Pavol napíše o Kristovi: "Zamiloval si ma a seba samého obetoval za mňa."

17. Písma sa museli splniť. Veľa bolo mesiánskych textov, ktoré upozorňovali na utrpenie budúceho Pomazaného Pánovho. Spomedzi všetkých je osobitne dojímavá tzv. Štvrtá pieseň o služobníkovi Pána z knihy proroka Izaiáša. Prorok, ktorý sa oprávnene nazýva "piatym evanjelistom", rozvádza v tejto piesni obraz utrpenia Služobníka s takým hlbokým realizmom, ako by naňho hľadel vlastnými očami. Kristove muky sú vo veršoch Izaiášových ešte výraznejšie a výrečnejšie, než v opisoch evanjelistov. Stojí v nich pred nami skutočný Muž bolesti:

"Nemá podoby ani krásy, by sme hľadeli na neho,
a nemá výzoru, by sme túžili po nom.
Opovrhnutý a posledný z ľudí,
muž bolesti a útrap znalý,
pred akým si zakrývajú tvár,
opovrhnutý, ani sme si ho nevážili.
Vskutku choroby naše on niesol
a bôľmi našimi on sa obťažil,
no my sme ho považovali za pobitého,
strestaného Bohom a pokoreného.
On však bol prebodnutý pre naše hriechy,
strýznený pre naše nepravosti,
trest k nášmu blahu je na nom
a ranami jeho sme uzdravení.
Všetci sme blúdili ako ovce,
išli sme, každý vlastnou cestou
a Pán na neho uvalil
nepravosť všetkých nás."

Pieseň o trpiacom Služobníkovi obsahuje opis, v ktorom možno vystopovať všetky osobitné momenty Kristovho umučenia: zajatie, poníženie, fackanie, oplvovanie, pošliapanie samej ľudskej dôstojnosti, uväznenie, nespravodlivý súd a potom bičovanie, korunovanie trnami, posmievanie, ukrižovanie a smrť.

Ešte väčší než opis umučenia sa nám prihovára zo slov proroka hĺbka obety Krista. Veď sám nevinný - berie na seba do istej

miery utrpenie všetkých ľudí, lebo berie na seba hriechy všetkých. "Pán na neho uvalil nepravosť všetkých nás" - všetky hriechy človeka v ich šírke a hĺbke sa stanú príčinou utrpenia Spasiteľa. Ak sa utrpenie "meria" zakusovaným zlom, tak prorokove slová nám umožňujú posúdiť mieru toho zla a utrpenia, ktoré na seba vzal Kristus. Dá sa povedať, že je to utrpenie "v zastúpení", ale výsostne vykupujúce. Muž bolísti z tohto proroctva je skutočným "Baránkom božím, ktorý sníma hriechy sveta." V jeho utrpení sa hriechy zmažú preto, lebo iba On jediný ako jednorodený Syn sa mohol podujať vziať na seba, s takou láskou k Otcovi, ktorá prevyšuje zlo všetkých hriechov, zničiť zlo v duchovnom priestore vzťahov medzi Otcom a ľudstvom a vyplniť tento priestor dobrom.

V tomto bode sa dotýkame dvojakej prirodzenosti, dvojitého charakteru jedného a osobného subjektu vykupiteľského utrpenia. Ten, ktorý svojím utrpením a smrťou na kríži koná vykupiteľské dielo, je jednorodeným Synom, ktorého Boh "dal". Zároveň Syn, ktorý je v bytí totožný s Otcom, trpí ako človek. Jeho utrpenie má ľudské vlastnosti a má tiež v dejinách ľudstva jedinečnú hĺbku a intenzitu, ktorá nie je ľudská, môže byť takou neporovnateľne hlbokou a silnou len preto, že človek, ktorý ju podstupoval, bol jednorodeným Synom Božím, Bohom z Boha. Len On sám jediný je schopný zničiť toľké zlo, aké je v hriechu jednotlivého človeka i v kolektívnom hriechu počas historickej existencie ľudstva na zemi.

18. Možno povedať, že predchádzajúce úvahy nás privádzajú priamo do záhrady a na Golgotu, kde sa vyplnila pieseň o trpiacom Služobníkovi z knihy proroka Izaiáša. Kým sa tam vyberieme, prečítajme si ešte ďalšie verše Piesne, ktoré prorocky anticipujú udalosti v Getsemani a na Golgote. Trpiaci Služobník - a to je dôležité na analýzu umučenia Pána - prijíma svoj údel dobrovoľne:

"Obetoval sa, pretože sám chcel,
a ústa si neotvoril,
ako baránka viedli ho na zabitie
a ako ovcu, čo onemie pred svojím strihačom
a ústa si neotvoril.
Z úzkosti a súdu ho vyrvali
a na jeho pokolenie ktože pomyslí?
Veď vyťatý bol zo zeme živých,
pre hriech ľudu svojho dostal úder smrteľný.
So zločincami mu dali hrob,
jednako s boháčmi bol v smrti,
lebo nerobil násilie,
ani podvod v ústach nemal."

Kristus trpí dobrovoľne a nevinne. Berie na seba svojím utrpením tú otázku, ktorá často kladená aj ľuďmi sa tak radikálne nastoľuje v knihe Jób. Kristus nielenže berie túto otázku, a to ešte radikálnejšie - veď nie je iba človekom ako Jób, ale Božím Synom - ale navyše prináša maximum možnej odpovede na túto otázku. Odpoveď je vybudovaná temer z takého istého materiálu ako otázka. Neodpovedá iba svojím učením, evanjeliom, ale predovšetkým vlastným utrpením; obe sú organicky a nerozlučne vzájomne späté. Je to ako posledné slovo tohto učenia, "učenie o kríži", ako to neskôr povie sv. Pavol.

Táto "reč kríža" spĺňa definitívne a pravdivo obrazy starých proroctiev. Veľa miest a výrokov prvého verejného účinkovania Krista svedčí o tom, že od začiatku prijíma utrpenie, ktoré je vôľou Otca ako prostriedok spásy sveta. Definitívnu bodku predstavuje modlitba v Getsemanskej záhrade: "Otče môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich! No nie ako ja chcem, ale ako Ty" - a potom: "Otče môj, ak ma nemôže tento kalich minúť bez toho, že by som z neho pil, nech sa stane Tvoja vôľa!"

Tieto slová sú veľmi výrečné. Svedčia o pravde tej lásky, akú Syn vo svojej poslušnosti "dáva" Otcovi. Súčasne však vydávajú aj pravdu o jeho utrpení. Slová modlitby v Záhrade svedčia o pravde lásky cez pravdu utrpenia. Túto ľudskú, úplne ľudskú pravdu o utrpení potvrdzujú slová Krista: utrpenie sa vždy prežíva ako zlo, pred ktorým človek chce uniknúť. Hovorí "nech ma obide; nech pomíj" - presne ako Kristus v Getsemani. Jeho slová svedčia zároveň o úžasnej a s ničím nezrovnateľnej hĺbke a intenzite bolesti, ktorú mohol zakúsiť jedine človek, ktorý bol zároveň aj Božím Synom; o tej hĺbke a intenzite, ktorú svojím spôsobom pomáhajú pochopiť citované slová. Nie! pochopiť to úplne, na to by bolo potrebné preniknúť božsko-ľudské tajomstvo Subjektu, alebo aspoň trochu pochopiť ten rozdiel /zároveň podobnosť/, aký je medzi každým možným utrpením človeka a Bohočloveka. Getsemanská záhrada je to miesto, kde sa utrpenie, ktoré tak verne vylíčil prorok, prorokujúci zlo odhalilo akoby definitívne pred duchovným zrakom Krista.

V zápätí za slovami Záhrady pripomeňme slová z Golgoty, ktoré svedčia o tej ohromujúcej hĺbke zla, jedinečnej v dejinách sveta. Keď Kristus vzdychá: "Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil"?, nie je to iba prejav jeho opustenosti, aká sa neraz vyskytuje v Starom zákone, zvlášť v žalmoch, menovite v tom, z ktorého tieto slová pochádzajú. /Ž 22/. Dá sa povedať, že tieto slová opustenia sa rodia na pôde nerozlučnej jednoty Syna s Otcom - rodia sa preto, že "Otec na neho uvalil nepravosti všetkých nás" - preto sv. Pavol povie: "Veď toho, ktorý nepoznal hriechu, za nás /Boh/ urobil hriechom, aby sme my v ňom stali sa spravodlivými pred Bohom."

Spolu s tým hrozným bremenom, zmieriť sa so "spoločenským" zlom odvrátenia od Boha, aké predstavuje hriech, Kristus napriek božskej hĺbke synovského spoločenstva s Otcom prežíva ľudsky nevyjadriteľné utrpenie, aké predstavuje odlúčenie od Otca, odtrhnutie od Neho. Ale práve takýmto utrpením sa má dosiahnuť spasenie sveta; po jeho vykonaní sa môže zvolať: "Dokonané je!"

Možno tiež povedať, že sa splnilo Písmo, uskutočnili sa slová Piesne trpiaceho Služobníka: "Pánu sa však zalúbilo zdrviť ho utrpením." V umučení Krista dosiahlo ľudské utrpenie svoj vrchol. Ale zároveň vstúpilo aj do úplne inej roviny a nového poriadku: spojilo sa s láskou - s tou láskou, o akej hovoril Kristus Nikodémovi; ktorá koná dobro, vydolujúc ho aj zo zla. Kristov kríž sa stal prameňom, z ktorého prýšťa prúdy živej vody. V ňom musíme nanovo nastoliť otázku o zmysle utrpenia a dokonca aj vypočít odpoveď.

V. Účastníci na Kristovom utrpení

19. Tá istá Pieseň trpiaceho Služobníka z knihy proroka Izaiáša nás vo svojich ďalších veršoch vedie v smere otázky i odpovede:

"Ak dá život svoj na obeť za hriech,
uvidí potomstvo dlhoveké
a vôľa Pánova skrz neho sa zdarí.
Po útrapách duše jeho nahľadí sa dosýta.
Svojou vedomosťou spravodlivý Služobník môj
ospravedlní mnohých
a ich hriechy on ponesie.
Preto za údel dám mu mnohých
a početných dostane za korisť;
lebo vylial na smrť dušu svoju
a ku hriešnikom ho pripočítali.
On však niesol hriechy mnohých
a za zločincov sa prihováral."

Môžeme tvrdiť, že spolu s umučeníím Krista sa celé utrpenie dostalo do novej situácie. Túto situáciu akoby prežíval Jób, keď povedal: "Ale ja viem; môj Vykupiteľ žije." A akoby k nej nasmeroval svoje vtedajšie utrpenie, ktoré bez vykúpenia nemohlo mať zmysel. V Kristovom kríži sa utrpením nielenže uskutočnilo vykúpenie, ale vykúpilo sa aj samo ľudské utrpenie. Kristus - bez akejkoľvek vlastnej viny - vzal na seba "celé zlo hriechu". Prežitie toho zla spôsobilo mieru utrpenia Krista - toho utrpenia, ktoré sa stalo cenou vykúpenia. Hovorí sa o tom v Piesni o Služobníkovi Pána. Neskôr budú o tom hovoriť svedkovia Novej zmluvy obsiahnutej v Krvi Krista. Tu hľa sú slová sv. Petra z jeho prvého listu: "Veď viete, že ste neboli vykúpení zo svojho márneho chovania podľa zdedenej obyčaje striedrom a zlatom, ale vzácnou Kristovou Krvou, akoby bezúhonného a nepoškvrneného Baránka." Sv. Pavol v liste Galatánom napíše: "...ktorý sa obetoval za naše hriechy, aby nás vytrhol z tohto zlého sveta" a Korintánom pripomenul: "... veď ste boli vykúpení za veľkú cenu! Oslávte teda Boha vo svojom tele!"

Týmito a podobnými slovami líčia novozákonní svedkovia veľkosť vykúpenia, ktoré sa uskutočnilo utrpením Krista. Spasiteľ trpel za človeka - i pre človeka. Každý človek má účasť na vykúpení. Každý je povolaný k účasti na tomto utrpení, cez ktoré sa každé ľudské utrpenie stalo vykúpeným. Kristus, uskutočniac vykúpenie cez utrpenie, povýšil ľudské utrpenie na úroveň vykúpenia. Preto sa svojím ľudským utrpením môže každý človek stať účastným výkupného utrpenia Pána.

20. Texty Nového zákona toto vyjadrujú na mnohých miestach. V druhom liste Korintánom sv. Pavol píše: "Vo všetkom máme trápenie, ale sa nesusťujeme; cítime sa stratení, ale nie bez východiska; prenasledujú nás, ale nie sme opustení; na zem nás hádžu, ale nehyjnieme. Stále nosíme na tele Ježišovo usmrtenie, aby sa aj život Ježišov prejavil na našom tele... lebo vieme, že ten, ktorý vzkriesil Pána Ježiša, s Ježišom vzkriesi aj nás."

Sv. Pavol hovorí o rôznych utrpeniach, osobitne tých, aké postihovali prvých kresťanov "pre Ježiša". Tieto utrpenia umožňujú adresátom tohto listu brať účasť na diele vykúpenia. Reč kríža a smrti sa však doplní rečou zmŕtvychvstania. V nom človek nachádza úplne nové svetlo, ktoré mu umožňuje predierať sa hustým mrakom pokorení, pochybností, rozpakov a prenasledovaní. Preto napíše sv. Pavol v druhom liste Korintánom: "Ako hojne prichádzajú na nás Kristove utrpenia, tak sa skrze Krista hojne rozmnožuje aj naša potecha." A potom na inom mieste sa obracia na svojich adresátov s povzbudením: "Nech vám Pán napraví srdcia na Kristovu lásku a jeho vytrvalosť!" Rimanom napíše: "Vyzývam vás teda, bratia, pre milosrdenstvo božie, aby ste svoje telá preukázali ako živú a svätú obeť, Bohu lúbeznú, ako svoju duchovnú poklonu."

Sama účasť na utrpení Krista má v týchto apoštolských výrokoach akoby dvojaký rozmer. Ak sa človek stane účastným na mukách Krista, tak preto, že On sám sa vo svojom utrpení akosi zúčastňuje na všetkých ľudských utrpeniach. Človek vierou odkrývajúc výkupné utrpenie Krista, odhaľuje spolu v nom svoje vlastné utrpenie, nanovo ho nachádza cez vieru, ale s novým obsahom a významom.

Tento pohľad bol popudom sv. Pavlovi, aby napísal Galatánom tak silné slová: "S Kristom som ukrižovaný a nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus. A ak ešte žijem v tele, žijem z viery v Syna Božieho, ktorý si ma zamiloval a seba samého obetoval za mňa." Viera dovoľuje autorovi týchto slov spoznať tú lásku, ktorá Krista doviedla na kríž. Keď si však zamiloval ľudí trpiac a umierajúc, potom svojím utrpením a smrťou žije v tom, kto je predmetom jeho lásky. A žijúc v nom - v miere, ako si je Pavol toho vedomý skrz vieru a odpovedá láskou na jeho lásku - Kristus sa osobitným spôsobom spája s človekom, s Pavlom, prostredníctvom kríža.

Toto spojenie diktovalo apoštolovi v tom istom liste aj iné, nie menej silné slová: "Nech ma Boh chráni, aby som sa chválil iným ako krížom Pána nášho Ježiša Krista, v ktorom mi je svet ukrižovaný a ja svetu!"

21. Kristov kríž preto vrhá také prenikavé spasiteľné svetlo na život človeka, zvlášť na jeho utrpenie, lebo skrz vieru sa spája so zmŕtvychvstaním: mystérium utrpenia je súčasťou tajomstva vzkriesenia. Svedkovia umučenia Krista sú súčasne aj svedkami zmŕtvychvstania. Pavol o tom píše: "Pre neho som utratil toto všetko... len aby som získal Krista a mohol žiť v ňom, neprivlastnujúc si svoju spravodlivosť podľa Zákona, ale skrze vieru v Krista. Pripodobnujem sa mu v smrti, len aby som dosiahol vzkriesenie zmŕtvych." Veru, apoštol sa predtým presvedčil o "moci Kristovho zmŕtvychvstania" na ceste pred Damaškom a až potom dospel vo veľkonočnom svetle k takej "účasti na jeho utrpeniach", ako ju vylíčil v liste Galatánom. Pavlova cesta je rýdzo veľkonočná: k údely na kríži Kristovom dospel po zážitku so Zmŕtvychvstalým, teda po osobitnom účasťenstve na oslávení. Preto sa v jeho výrokoch pri téme o utrpení tak často objavuje motív chvály, ktorá začína Kristovým krížom.

Svedkovia kríža a oslávenia boli presvedčení, že cez "mnohé súženia treba vojsť do kráľovstva božieho." Pavol zase inokedy napísal: "Chválime sa vami... pre vašu vytrvalosť a vieru, vo všetkých prenasledovaniach a súženiach, ktoré znášate. Ony sú znakom spravodlivého súdu božieho, aby ste sa stali hodnými božieho kráľovstva, keď zaň trpíte." Teda podiel na Kristovom utrpení, ku ktorému vedie Solúnčanov je zároveň zásluhou pre božie kráľovstvo. Pred očami spravodlivého Boha, pred tvárou jeho súdu sa účastníci stávajú hodnými Kráľovstva. Svojím utrpením sa podieľajú na tej nekonečnej cene umučenia a smrti Krista, ktorá sa stala cenou našej spásy: za tú cenu sa kráľovstvo božie nanovo upevnilo v dejinách človečenstva, stanúc sa metou jeho pozemskej existencie. Kristus nás do toho Kráľovstva voviedol svojím umučením. A cez utrpenie tiež dozrievajú preň všetci ľudia, pozvaní do tajomstva Kristovho vykúpenia.

22. S perspektívou božieho kráľovstva sa spája nádej onej slávy, ktorej počiatok je v kríži Kristovom. Zmŕtvychvstanie túto slávu - eschatologickú slávu - objavilo, v kríži bola úplne prežiaraná nezmerným utrpením. Spoluúčastníci Kristových múk sú svojím vlastným utrpením tiež prizývaní k účasti na oslávení. Pavol to zdôrazňuje na viacerých miestach. Rimanom napríklad píše: "Ak s ním trpíme, tak s ním budeme aj oslávení. Súdim totiž, že utrpenia tohto života sa nemôžu porovnať so slávou, ktorá sa na nás ukáže." V druhom liste Korintánom píše: "Terajšie dočasné a ľahké bremeno súženia pôsobí v nás váhu večnej slávy nad všetku mieru. Veď my nehľadíme na to, čo je viditeľné, ale na to, čo je neviditeľné." Apoštol Peter vyjadri túto pravdu takto: "Radujte sa, že máte účasť na Kristových utrpeniach, aby ste sa radovali a plesali, aj keď sa zjaví vo svojej sláve."

Motív utrpenia a oslávenia má svoju presnú evanjeliovú charakteristiku, ktorá sa vyznačuje vzťahom ku krížu a zmŕtvychvstaniu. Zmŕtvychvstanie sa stalo predovšetkým zjavením oslávenia, ktoré odpovedá osláveniu Krista prostredníctvom kríža. Ak totiž v ľudských očiach bol kríž zničením Krista, v očiach Božích bol jeho vyvýšením. Na kríži Kristus dosiahol a ukončil plnosť svojho poslania: splniac vôľu Otca naplnil zároveň aj seba. V slabosti ukázal svoju moc. v ponížení svoju mesiášsku veľkosť. Nie sú vari svedectvom tejto veľkosti všetky slová na Golgote, osobitne tie, ktoré sa vzťahovali na vykonávateľov popravy: "Otče odpusť im, lebo nevedia, čo robia!" K účastníkom Kristových útrap vravia tieto slová silou mohutného príkladu. Utrpenie je zároveň výzvou na prejavenie morálnej veľkosti človeka, jeho duchovnej zrelosti.

Dôkaz toho podali mučeníci a vyznávači v rôznych debatách: "Nebojte sa tých, čo zabíjajú telo, ale dušu zabiť nemôžu." Zmŕtvychvstanie Kristovo odhalilo "slávu budúceho veku" a súčasne potvrdilo "slávu kríža" - onú slávu, ktorá je obsiahnutá v samom utrpení Krista a ktorá sa mnohokrát odzrkadlila a i v súčasnosti odráža v utrpení človeka ako výraz jeho duchovnej veľkosti. Svedectvo tejto slávy majú dať nielen mučeníci za vieru, ale aj iní ľudia, ktorí - neraz bez viery v Krista - trpia a obetujú život za pravdu a dobrú vec. V týchto všetkých utrpeniach sa osobitným spôsobom potvrdzuje veľká hodnota človeka.

23. Utrpenie je vždy skúška, často nevysloviteľná, akej sa musí ľudstvo podrobiť. Z úryvkov z listov sv. Pavla často k nám dolieha ten evanjeliový paradox slabosti a sily, ktorý prežil osobitným spôsobom sám apoštol a ktorý spolu s ním zakusujú všetci účastníci Kristových útrap. V druhom liste Korintčanom napísal: "Preto sa najradšej budem chváliť svojimi slabosťami, aby na mňa zostúpila Kristova moc." V druhom liste Timotejovi zase čítame: "Pre tento dôvod takto trpím, ale necítim sa sklamaným, lebo viem, komu som uveril." V liste Filipianom hovorí priamo: "Všetko zmôžem v tom, ktorý ma posilňuje."

Účastníci Kristových múk majú pred očami veľkonočné mystérium kríža a zmŕtvychvstania. Tu Kristus akoby zostupoval na dno slabosti a bezmocnosti človeka - ale koná pribytý na kríž. Ak sa súčasne s jeho slabosťami deje aj jeho pozdvihnutie, ktoré sa prejaví jeho zmŕtvychvstaním, znamená to, že slabosť všetkých utrpení človeka zmôže tá istá božia moc, ktorá účinkovala pri Kristovom kríži. V tomto chápaní trpieť značí stávať sa mimoriadne otvoreným voči vykupiteľskej sile Boha, ponúkanej ľuďom v Kristovi. V ňom Boh potvrdil, že chce účinkovať prostredníctvom utrpenia, ktoré je slabosťou a ponížením človeka - a práve v oboch týchto stavoch chce ukázať svoju moc. Takto sa môže vysvetliť výzva z Petrovho listu: "Ak niekto trpí ako kresťan, nech sa nehanbí, ale nech chváli Boha v tomto mene!"

V liste Rimanom apoštol Pavol sa vyjadruje ešte širšie o onom "zdokonaľovaní sa sily v slabosti" a duchovnom utužovaní človeka ústrkami a útlakom, ktoré je osobitným povolaním účastníkov Kristových útrap: "Chválime sa i v trápeniach, lebo vieme, že trápenie rodí trpezlivosť, trpezlivosť zasa vyskúšanú čnosť a vyskúšaná čnosť nádej. A nádej naša neklame; lebo láska Božia sa rozlieva v našich srdciach tým, že nám Boh dal Ducha Svätého." Utrpenie akoby osobitne vyzývalo k čnosti, ktorú človek musí sám vypracovať. Je to čnosť vytrvalosti znášať to, čo na človeka dolahlo a čo bolí. Keď to človek dokáže, buduje nádej, že utrpenie ho nepremôže, nepozbaví ľudskej dôstojnosti a zmyslu života. A tento zmysel sa zjavuje spolu s účinkovaním milosti božej, ktorá je najväčším darom Ducha Svätého. Do akej miery sa človek zúčastňuje na tejto milosti, v takej miere v utrpení nachádza sám seba, nachádza "dušu", ktorú - tak sa mu zdalo - v utrpení stratil."

24. Ale skúsenosti apoštola, účastníka Kristových utrpení, idú ešte ďalej. V liste Kolosanom čítame slová, ktoré predstavujú akúsi poslednú etapu duchovného sprievodcu v súvislosti s utrpením. Píše: "Teraz sa však radujem vo svojich utrpeniach za vás a vo svojom tele plním to, čo /ešte/ chýba na Kristovom utrpení pre dobro jeho Tela, to jest Cirkvi." To napísal Pavol, ktorý sa v inom liste pýta: "Neviete, že vaše telá sú údmi Kristovými?"

Vo veľkonočnom tajomstve položil Kristus základy spojenia s človekom v Cirkvi. Tajomstvo Cirkvi sa prejavuje v tom, že už vo sv. krste, ktorý začleňuje do Krista a neskôr v Kristovej obeti - sviatostne v Eucharistii - sa Cirkev neustále buduje ako Telo Kristovo.

V tomto tele chce byť Kristus spojený so všetkými ľuďmi, osobitne však s tými, ktorí trpia. Citované slová z listu Kolosanom svedčia o výnimočnom charaktere tohto spojenia. A tak teda každý, kto trpí v spojení s Kristom - ako v spojení s Kristom trpel apoštol Pavol - ten nielenže z Krista čerpá onú silu o ktorej sme hovorili, ale aj "doplnuje" svojim utrpením "čo ešte chýba na Kristovom utrpení." V tomto evanjeliom obraze sa zvlášť zvyrazňuje pravda o tvorivom charaktere utrpenia. Utrpenie Kristovo vykúpilo svet. Toto dobro je samo o sebe nevyčerpatelné a nekonečné. Žiaden človek nemôže k nemu nič pridať. Avšak zároveň v tajomstve Cirkvi ako svojho Tela Kristus akosi rozšíril svoje spasiteľné utrpenie na každú ľudskú bolesť. Ak sa človek zúčastní na utrpení Krista - kdekolvek a kedykolvek na svete - svojím spôsobom doplnuje to utrpenie, ktorým Kristus vykúpil svet. Znamená to vari, že vykúpenie, ako ho vykonal Kristus je neúplné? "Nie." To znamená iba toľko, že vykúpenie získané zadosťčiniacou láskou je stále otvorené pre každú lásku, ktorá sa prejavuje ľudským utrpením. V tejto rovine - rovine lásky - sa vykúpenie, ktoré sa uskutočnilo úplne a do konca sa koná permanentne a od začiatku, Kristus svet vykúpil definitívne, ale ho neuzatvoril: vo vykupujúcom utrpení, ktorým sa uskutočnilo vykúpenie sveta, Kristus sa otvoril od počiatku a stále sa otvára pre každé ľudské utrpenie. Ždá sa, že patrí k samej podstate výkupného utrpenia Krista, aby sa stále dopĺňovalo.

Takýmto spôsobom a pochopením pre každú ľudskú bolesť Kristus uskutočnil vykúpenie sveta svojim utrpením. Toto vykúpenie, hoci bolo v plnosti Kristovým utrpením, žije a rozvíja sa ako Telo Kristovo - Cirkve - v tejto miere každé ľudské utrpenie silou spojenia v láske s Kristom doplnuje Kristovo utrpenie. Doplnuje ho tak ako Cirkve doplnuje ukrižované a oslávené Telo Kristovo - poukazujúc súčasne na onen priestor, v ktorom ľudské bolesti dopĺňajú utrpenie Krista. Iba v tomto zmysle možno uvažovať o "doplnení múk Krista." Apoštol to napokon vysvetľuje, že plní to, čo chýba na Kristovom utrpení pre dobro jeho Tela, to jest Cirkvi.

Miesto, kde sa vykupiteľské utrpenie Kristovo stále môže dopĺňovať utrpením človeka pre Cirkve, ktorá neustále čerpá z nekonečných zásob spásy, privádzajú túto spásu do života ľudí. V tomto sa prejavuje aj božsko-ľudská prirodzenosť Cirkvi. Ukazuje sa, že utrpenie sa osobitným spôsobom zúčastňuje na vlastnostiach tejto prirodzenosti. Preto aj utrpenie má pred tvárou Cirkvi osobitnú hodnotu. Predstavuje také dobro, pred ktorým sa Cirkve skláňa s úctou v plnej hĺbke svojej viery vo vykúpenie. Skláňa sa zároveň celou hĺbkou tej viery, akú zahrnuje v sebe samej nevysloviteľné tajomstvo Kristovho Tela.

VI. E v a n j e l i u m u t r p e n i a

25. Svedkovia ukrižovania a zmŕtvychvstania Krista zanechali Cirkvi a ľudstvu osobitné evanjelium. Napísal ho najprv sám Spasiteľ svojím vlastným utrpením, na ktoré sa podujal, aby "človek nezahynul, ale mal večný život." Toto utrpenie súčasne so živým slovom učenia sa stalo bohatým pramenom pre účastníkov Kristových múk v prvých i všetkých nasledujúcich pokoleniach jeho učeníkov a vyznávačov. Posilu dodáva evanjeliová a historická pravda, že po bohu Krista zaujíma prvé a privilegované miesto jeho najsvätejšia Matka, ktorá celým životom vydala nasledovaniahodné svedectvo v tomto evanjeliu utrpenia. Všetky bolesti, ktoré sa v nej akoby boli spojili do jedného neporušeného sledu, svedčia nielen o neotrasiteľnej viere Márie, ale predstavujú jej príspevok do diela všeobecnej spásy. Už od chvíle zvestovania postrehla vo svojom materskom povolaní "predurčenie", že má jedinečným a neopakovateľným spôsobom participovať na poslaní svojho Syna.

Ihneď sa to potvrdzuje udalosťami pri narodení v Betleheme i slávnostných slovách Simeona, že jej dušu prenikne meč. Ďalším potvrdením boli bolestné zážitky pri náhlom úteku do Egypta a Herodesov rozkaz o vyvraždení malých chlapcov.

A napokon po všetkých ťažkostiach skrytého i verejného účinkovania Syna, ktoré prežívala s celou citlivosťou svojho srdca - vrchol utrpenia, ktorý prekonal všetko, čo si ľudská obrazotvornosť dokáže predstaviť, to bolo utrpenie Matky po boku trpiaceho Syna; ono však bolo tajomným a n' d'prírodným spôsobom veľmi prospešné pre ľudstvo. Cesta na Kalváriu a čakanie pod krížom spolu s milovaným apoštolom svedčia o osobitnej účasti Márie na spásonosnej smrti Syna. A slová, ktoré počula z jeho úst boli slávnostným potvrdením tohto osobitného evanjelia, ktoré malo byť zvestované celému spoločenstvu veriacich. Mária ako svedok umučenia Syna svojou prítomnosťou a spoluutrpením predstavuje do evanjelia utrpenia vklad, jediný svojho druhu; prežila už predtým to, čo sv. Pavol spomína v uvedenom texte. Práve ona má aj osobitné právo povedať, že dopĺňa na svojom tele i duši to, čo ešte chýba na Kristovom utrpení.

-V živote Mária sa osobitne odzrkadlil nenapodobiteľný vzor - jej Syn. Evanjelium utrpenia, prežité nou a živé zážitkami i slovami apoštolov, sa stalo nevyčerpatelným zdrojom sily pre všetky generácie v dejinách Cirkvi. Evanjelium utrpenia nesvedčí iba o prítomnosti utrpení v evanjeliu ako jednej z tém Dobrej zvesti; poukazuje zároveň na vykupiteľskú moc a zmysel utrpenia v mesiášskom poslaní Krista a v súčasnosti v poslaní a úlohe Cirkvi.

Kristus nezakrýval pred svojimi poslucháčmi potrebu utrpenia. Často výslovne hovoril o tom, že kto chce ísť za ním, musí vziať svoj každodenný kríž a svojim učeníkom ukladal príkazy morálnej pravdy, splnenie ktorých je možné iba, ak človek "zaprie sám seba." Cesta, ktorá vedie do Kráľovstva, je "úzka a strmá" a Kristus ju dáva do protikladu s "pohodlnou a širokou", ktorá však vedie do záhuby. Často hovoril aj o tom, že jeho učeníkov a vyznavačov postihnú všelijaké prenasledovania, čo sa ako vieme, nestávalo iba v prvých storočiach kresťanstva počas existencie rímskeho cisárstva, ale v rôznych dejinných epochách a na rôznych miestach zeme-gule, ale aj za našich čias.

Uvedme niektoré Kristove výroky na túto tému: "Ale prv ako sa to všetko stane, položia na vás ruky a budú vás prenasledovať; vydajú vás do synagogy a do väzenia; predvedú vás pred kráľov a vláďarov pre moje meno. To sa vám stane, aby ste vydali svedectvo. Zaujmiete si, že sa nebudete vopred starať, ako sa brániť! Lebo ja vám dám výrečnosť, ktorej nik z vašich protivníkov nebude môcť ani odolať ani protirečiť. Aj rodičia, bratia, príbuzní a priatelia vás zradia a niektorých z vás usmrtia; i budú vás nenávidieť pre moje meno. Ale ani vlas na hlave vám nezahynie. Svojou vytrvalosťou spasíte si duše."

Evanjelium utrpenia hovorí na mnohých miestach najprv o utrpení "pre Krista" a "k-vôli Kristovi". Hovorí o tom slovaní samého Krista ako i ústami apoštolov. Majster netají pred apoštolmi a učeníkmi perspektívy takéhoto utrpenia, ale hovorí s celou úprimnosťou, poukazujúc zároveň na nadprirodzené prostriedky, ktoré im budú na pomoci pri prenasledovaniach a utrpeniach "pre jeho meno". Tieto utrpenia budú akosi previerkou podobnosti do Ježiša a jednoty s ním: "Ak vás svet nenávidí, vedzte, že mňa nenávidel prv ako vás... ale že ste nie zo sveta, lež ja som si vás vyvolil zo sveta, preto vás svet nenávidí... Sluha nie je väčší, než jeho pán! Keď mňa prenasledovali, aj vás budú prenasledovať. A to všetko vám budú robiť pre moje meno, lebo nepoznajú toho, ktorý ma poslal." "To to som vám povedal, aby ste vo mne dosiahli pokoja. Vo svete budete mať súženie, ale dôverujte, ja som zvíťazil nad svetom."

Táto prvá časť evanjelia utrpenia, ktorá hovorí o prenasledovániach, čiže utrpeniach pre Krista, obsahuje aj apel k odvahe a zmužilosti, podpretej faktorom zmŕtvychvstania. Kristus premohol svet svojím zmŕtvychvstaním - ale spojením zmŕtvychvstania s umučením a smrťou - zvíťazil nad svetom zároveň aj svojím utrpením. Samozrejme, utrpenie sa osobitne pripojilo k onomu víťazstvu nad smrťou; aké sa prejavilo v zmŕtvychvstaní. Kristus si ponecháva na svojom oslávenom tele stopy po ranách na rukách, na nohách i boku. Zmŕtvychvstaním poukazuje na víťaznú moc utrpenia a dôkazy o tej moci sa usiluje vtlačiť do srdca tých, ktorých si vybral za apoštolov, i tým, ktorých si neustále vyberá a posiela. Sv. Pavol povie: "Všetci, ktorí chcú nábožne žiť v Kristovi Ježišovi, budú prenasledovaní." Ak prvú veľkú kapitolu evanjelia utrpenia píšú cez celé pokolenie tí, ktorí prežívajú utrpenia pre Krista, tak súbežne s nimi sa píše iná kapitola toho istého evanjelia. Píšú ju tí, čo trpia spolu s Kristom, spájajúc svoje ľudské bóle s jeho výkupnými mukami. Spĺňa sa na nich všetko čo povedali a napísali prví svedkovia umučenia, vzkriesenia a účasti na Kristovom utrpení. Spĺňa sa teda na nich evanjelium utrpenia, ale zároveň každý píše svoje pokračovanie: píše a ohlasuje svetu, hovorí svojmu okoliu a súčasníkom.

Veky a pokolenia potvrdzujú, že v utrpení sa ukrýva mimoriadna sila, ktorá priťahuje človeka ku Kristovi - akýsi osobitný druh lásky. Tejto láske vďačia za svoj návrat mnohí svätci, napr. sv. František z Assisi, sv. Ignác z Loyoly a veľa iných.

Ovocím tekéhoto návratu nie je iba to, že človek objavuje spásonosný zmysel utrpenia, ale predovšetkým to, že v utrpení sa stáva úplne novým človekom. Akoby našiel nejaké nové meradlo celého svojho života a povolania. Tento objav je zvláštnym potvrdením duchovnej veľkosti, ktoré v človeku úplne neprimerane prevyšuje telo; vtedy, keď je to telo veľmi choré, úplne rozladené a človek sta neschopný života a nejakej činnosti, táto vnútorná zrelosť a duchovná veľkosť sa ešte zosilňuje, čím dáva prekvapujúcu lekciu zdravým a normálnym ľuďom.

Táto vnútorná zrelosť a duchovná veľkosť v utrpení je iste plodom osobitného obrátenia a spolupráce s milosťou ukrižovaného Spasiteľa. To on sám účinkuje v ľudských utrpeniach cez svojho Ducha Pravdy a Potešiteľa. To on pretvára samú podstatu duchovného života, ukazujúc trpiacim miesto vedľa seba. To on - Majster a Učiteľ - pripravuje svojho trpiaceho brata či sestru na tú obdivuhodnú premenu, ktorá tkvie v samom srdci tajomstva vykúpenia: utrpenie samo o sebe je stretnutie so zlom, Kristus však z neho spravil najmocnejší základ najvyššieho dobra, dobra večnej spásy. Svojím utrpením na kríži zasiahol samé korene zla: hriech a smrť. Premohol pôvodcu zla, ktorým je satan a jeho permanentná vzbura proti Stvoriteľovi. Svojmu trpiacemu bratovi alebo sestre Kristus postupne ukazuje horizonty božieho kráľovstva: svet prinavrátený Stvoriteľovi, zbavený hriechu, budovaný na vykupiteľskej sile lásky. A do takéhoto kráľovstva Kristus pomaly, ale isto privádza trpiacich akoby srdcom jeho utrpenia. Utrpenie sa totiž nedá pretvoriť a premeniť láskou zvonka, ale zvnútra. Kristus pre svoje vlastné vykupiteľské utrpenie je úplne vo vnútri každého ľudského utrpenia a môže v nom účinkovať mocou svojho Ducha Pravdy, Ducha - Potešiteľa.

A ešte navyiac, božský Vykupiteľ sa usiluje preniknúť do srdca každého trpiaceho cez srdce svojej Najsvätejšej Matky, prvej a najdokonalejšej zo všetkých vykúpených. Kristus ako by sa snažil predĺžiť jej materstvo, ktoré mu účinkovaním Ducha Svätého dalo ľudský život, keď pred svojou smrťou poveruje Máriu vždy Pannu novým druhom materstva - duchovného a všeobecného - pre všetkých ľudí, aby každý na svojej púti viery mohol spolu s Máriou byť v úzkom zväzku s Ním až po kríž, že by sa každé utrpenie, obrodené

silou kríža, stalo v slabosti človeka opravdivou božou silou.

Tento vnútorný proces neprebíha vždy rovnako. Často sa s ťažkosťou začína i pokračuje. Už sám východiskový bod býva rôzny: ľudia sa líšia už pred utrpením svojím usposobením. Ale možno predsa len pripustiť, že skoro každý začína svoje utrpenie typickým ľudským odporom a otázkou: prečo? Splytuje sa na zmysel svojho utrpenia a hľadá odpoveď na svojej ľudskej úrovni. Neraz iste stavia túto otázku aj Bohu - aj Kristovi. Nemôže pritom nepostrehnúť, že ten, ktorému ju kladie, tiež sám trpí a teda, že mu chce odpovedať z kríža, nástroj svojho vlastného utrpenia. Niekedy treba hodne času, aby odpoveď bolo vo vnútri počuť.

Kristus totiž neodpovedá priamo a nie abstraktne. Človek začuje jeho spasiteľnú odpoveď v takej miere, v akej sa stal účastným jeho bolesti.

Odpoveď, ktorá príde skrz takúto účasť na ceste vnútorného stretnutia s Majstrom, je súčasne oveľa viac, než iba všeobecná odpoveď na zmysel utrpenia. Je totiž pozvaním, povolaním: Kristus nevysvetľuje separátne dôvod, prečo treba trpieť, ale predovšetkým vyzýva "poď za mnou!" Poď a vezmi svojím utrpením na seba podiel na spáse sveta, ktorú ja vykonávam svojím utrpením. Mojím životom. V tej miere, akou berie človek svoj kríž, spájajúc sa v duchu s krížom Kristovým, odhaľuje sa pred ním spasný zmysel utrpenia. Človek tento zmysel nikdy nenájde na svojej ľudskej úrovni, ale na výške Kristovho utrpenia. Zároveň však z tejto úrovne onen vykupiteľský zmysel utrpenia zostupuje na hladinu človeka a stáva sa akoby vyjadrením jeho vlastnej odpovede. Vtedy nájde človek vo svojom utrpení vnútorný pokoj, ba dokonca duševnú radosť.

27. O tejto radosi hovorí sv. Pavol v liste Kolosanom: "Radujem sa vo svojich utrpeniach za vás." Prameňom radosi sa stáva víťazstvo nad pocitom, že utrpenie je nepotrebné - pocit, ktorý býva hlboko zakorenený v ľudskej bolesti: utrpenie nielenže ničí človeka samotného, ale robí ho príťažou pre iných. Človek je odkázaný na ich pomoc a starostlivosť a súčasne sám seba považuje za zbytočného. Objavenie vykupiteľského zmyslu utrpenia v spojení s Kristom mení tento ubíjajúci pocit. Viera v účasť na utrpení Krista prináša vnútornú istotu, že trpiaci "dopĺňa, čo chýba na Kristovom utrpení", že v duchovnom zmysle utrpenie slúži, podobne ako Kristus, spáse svojich bratov a sestier. Teda, nielenže je užitočný pre druhých, ale aj plní ničím nezastupiteľnú úlohu. V Kristovom Tele, ktoré permanentne vyrastá z kríža, je práve utrpenie preniknuté duchom Kristovej obety, je nenahraditeľným prostredníkom a správcom dobier, nevyhnutných pre spásu sveta. Ono viac, než čokoľvek iné, kľesne cestu láske, ktorá pretvára ľudskú dušu. Ono najviac sprítomňuje pôsobenie vykúpenia v dejinách ľudstva. V onom "kozmickej" stretnutí duchovných síl dobra a zla, o akom sa vracia v liste Efezanom, ľudské utrpenie v spojení s Kristom predstavuje mimoriadnu podporu pre sily dobra, pripravujúc cestu pre víťazstvo týchto vykupiteľských síl.

Preto Cirkev vidí vo všetkých trpiacich bratoch a sestrách Krista. Akýsi rozmanitý subjekt svojej nadprirodzenej sily. Ako len často sa práve na nich odvolávajú pastieri Cirkvi a u nich hľadajú pomoc a podporu! Evanjelium utrpenia sa píše stále - a neprestajne oslovuje slovom toho udivujúceho paradoxu: žriedla božej sily pramenia z ľudskej slabosti. Účastníci na Kristovom utrpení prechovávajú vo svojich vlastných bolestiach najmimoriadnejšiu čiastku nekonečného pokladu spasenia sveta a môžu sa s týmto pokladom deliť s inými. Čím väčší je človek ohrozený hriechom, čím ťažšie štruktúry hriechu v sebe súčasný svet dvíha, tým väčšiu výrečnosť má ľudské utrpenie. A tým viac pocituje Cirkev potrebu odvolávať sa na ľudské utrpenie pre záchranu sveta.

VII. M i l o s r d n ý S a m a r i t á n

28. Do evanjelia utrpenia patrí aj - a to organicky - príbeh o milosrdnom Samaritánovi. Ním chce Kristus odpovedať na otázku: "Kto je môj blížny?" Spomedzi troch okoloidúcich na ceste z Jeruzalema do Jericha, na ktorej ležal ozbíjaný a zranený človek, sa práve Samaritán prejavil ako opravydivý "blížny" onoho nešťastníka. "Blížnym" - to znamená zároveň tým, kto splnil prikázanie lásky k blížnemu. Tou istou cestou šli aj iní dvaja, kňaz a levita, ale každý z nich sa len pozrel a šiel ďalej. Samaritán, keď na neho natrafil, sa ho ujal. "Prišlo mu ho ľúto." "I pristúpil k nemu, obviazal mu rany a nalial na ne oleja a vína. Potom... ho dovedol do hospody a postaral sa oňho." Keď odchádzal, prenechal ošetrovanie raneného hostinskému, pričom uhradil náklady, s tým spojené.

Toto podobenstvo patrí do evanjelia utrpenia, lebo ukazuje, aký má byť vzťah každého z nás voči trpiacim. Nesmieme "obchádzať obďaleč" s nezáujmom, ale sme povinní "pristúpiť k nim". Milosrdným Samaritánom je každý, kto sa zastaví pri utrpení iného, nech je akékoľvek. Toto zastavenie nesmie byť zvedavosťou, ale ochotou pomôcť. Je to otvorenie akejsi vnútornej dispozície srdca, ktorá sa takto prejaví. Milosrdný Samaritán je každý, kto je citlivý na cudzie utrpenie, koho vzrušuje a zaujíma cudzie nešťastie. Keď Kristus, znalec ľudského vnútra, zdôrazňuje práve tento vzťah, znamená to, že je rovnako dôležitý aj pre náš postoj voči cudziemu utrpeniu. Preto je treba, aby sme pestovali onen cit srdca, ktorý svedčí o spolucítení s trpiacimi. Po čase sa tento spolucit stane jediným alebo hlavným výrazom našej lásky a solidarity s trpiacim blížnym.

Milosrdný Samaritán v Kristovom príbehu však nezostane pri vzrušení a pociťte spolupatričnosti. Udalosť je preňho popudom k činom, ktoré majú za cieľ pomôcť zranenému. Milosrdný Samaritán je teda napokon ten, kto poskytne pomoc v utrpení, nech je akékoľvek povahy. Pomoc podľa možnosti účinná. Vkladá do nej svoje srdce a neľutuje materiálnych prostriedkov. Môžeme povedať, že dáva seba, svoje "ja", otvárajúc ho druhému. V tomto bode sa dotýkame jedného z kľúčových bodov celej kresťanskej antropológie.

"Človek...nemôže nájsť v plnej miere sám seba, iba ak v nezištnej samožertve." Milosrdný Samaritán - to je človek, ktorý je schopný takejto obety.

29. Keď rozmyšľame nad evanjeliovým príbehom, môžeme povedať, že utrpenie, ktoré je prítomné v našom ľudskom svete vo forme rôznych podôb je tu aj preto, aby v človeku vzbudzovalo lásku - ono nezištné darovanie vlastného "ja" v prospech iných, trpiacich. Svet utrpenia prizýva sústavne iný svet - svet ľudskej lásky. A za ňu, za tú nezištnú lásku, ktorá sa vzbudzuje v srdciach, človek vďačí utrpeniu. Človek a ľudia nemôžu okolo neho prejsť bez záujmu ani v mene najväčšej ľudskej solidarity, tým viac v mene lásky k blížnemu. Treba sa zastaviť, vzrušiť a pokračovať ako Samaritán. Príbeh sám v sebe hlboko vyjadruje kresťanskú pravdu, ale súčasne aj pravdu všeľudskú. Nie bezdôvodne sa aj v hovorovom jazyku nazýva akákoľvek činnosť pre dobro trpiacich - samaritánskou.

Táto činnosť dostala behom historického vývoja stáročí organizované formy, ustanovizne a prejavuje sa v rôznych odboroch. Aké vysoko samaritánske je zamestnanie lekára, zdravotnej sestry a im podobných. S ohľadom na evanjeliový obsah treba viac hovoriť o povolani než iba o zamestnaní. A inštitúcie, ktoré sa počas niekoľkých generácií venovali samaritánskej službe, sa v našich časoch ešte viac zdokonalili a špecializovali.

To svedčí nepochybne o tom, že súčasný človek sa so stále väčšou pozornosťou zaujíma o bolesti druhých, stále viac sa usiluje pochopiť ich a predchádzať im. Pri pohľade na to všetko možno povedať, že podobenstvo o Samaritánovi sa stalo jedným zo základných kamenov všeľudskej kultúry, morálky a civilizácie. Mysliac na všetkých tých ľuďoch, ktorí dali svoje vedomosti a schopnosti do služieb trpiacich, nemôžeme ináč, než vysloviť im svoje uznanie a vďačnosť.

Túto adresu rozširujem na všetkých, ktorí svoju službu pre blížneho vykonávajú bezplatne, dobrovoľne sa angažujú do samaritánskej pomoci a venujú jej všetok svoj čas a sily, ktoré im zostávajú mimo zamestnania. Takúto dobrovoľnú samaritánsku alebo charitatívnu činnosť možno označiť za činnosť sociálnu alebo aj za apoštolát, ak sa vykonáva z evanjeliových dôvodov, zvlášť v súčinnosti s Cirkvou alebo iným kresťanským spoločenstvom. Dobrovoľná samaritánska služba sa vykonáva v odpovedajúcich strediskách, alebo za tým účelom konštituovaných organizáciách. Činnosť v tejto forme má značný význam, zvlášť ak sa organizujú väčšie akcie, vyžadujúce spoluprácu a technické pomôcky. Nie menej je hodnotná aj činnosť individuálna, zvlášť zo strany osôb, ktoré sú pre nu disponované. Je významná najmä vtedy, ak sa trpiacim nedá ináč pomôcť než individuálne a osobne. Rodinná pomoc znamená prejavy lásky k blížnemu buď vlastným rodinným príslušníkom, alebo vzájomná pomoc medzi rodinami.

Tažko tu vymenovať všetky druhy a oblasti samaritánskej činnosti, ktoré existujú v Cirkvi a spoločnosti. Stačí hádam povedať, že ich je mnoho. A treba vyjadriť radosť, že vďaka nim základné morálne hodnoty - hodnota ľudskej solidarity, kresťanskej lásky k blížnemu - formujú spoločenský život a medziľudské vzťahy a potláčajú rôzne prejavy nenávisť, násillia, surovosti ako aj obyčajný nezaujem o človeka a jeho bolesť.

Veľký význam má v tejto oblasti výchova. Rodina, škola a iné výchovné inštitúcie musia už zo samotných humanitných motívov vytrvale pracovať na vzbudení a prehĺbovaní citu voči blížnemu a jeho utrpeniu podľa vzoru milosrdného Samaritána. Cirkvev musí samozrejme robiť to isté, ešte hlbšie pokiaľ má možnosti - vžívajúc sa do pohnútok, aké Kristus vložil do tohto príbehu a zároveň celého evanjelia. Zmyslom podobenstva a evanjelia je najmä to, že človek sa musí cítiť povolaný ako osoba, ako "ja" vydávať svedectvo lásky. Ustanovizne sú veľmi dôležité a nenahraditeľné, ale ani jedna z nich nenahradí ľudské srdce, účasťenstvo, lásku a iniciatívu, ak ide o to - výjsť v ústrety utrpeniu druhého. Vzťahuje sa to nielen na telesné bolesti, ale ešte viacej na rozmanité trápenie, kedy trpí predovšetkým duša.

Rozprávanie o milosrdnom samaritánovi bezpochyby patrí do evanjelia utrpenia a spolu s ním prechádza dejinami Cirkvi, kresťanstva, človeka a ľudskosti. Svedčí o tom, že objavenie vykupiteľského zmyslu utrpenia skrze Krista sa vôbec nezrovnáva s postojom pasivity. Práve naopak. Evanjelium je poprením trpného stanoviska voči utrpeniu. Kristus sám je v tejto oblasti mimoriadne činný. Takto realizuje svoj spasiteľský program podľa slov proroka: "Duch Pánov je nado mnou, preto ma pomazal, poslal ma zvestovať chudobným dobrú novinu, hlásať zajatým oslobodenie, slepým udelenie zraku, prepustiť utláčaných na slobodu, hlásať milostivý rok Pánov." Kristus spĺňa tento mesiášsky program vrchovato. Prechádza "dobro činiac" - aj dobro jeho učeníkov sa prejavovalo predovšetkým vo vzťahu k ľudskému utrpeniu. Podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi je v najväčšej harmónii s postupom samého Krista.

Podobenstvo na konci ústi do tých otriasajúcich slov o poslednom súde, ktoré uvádza vo svojom texte sv. Matúš: "Poďte, požehnaní od môjho Otca, majte účasť na Kráľovstve, ktoré vám je pripravené od ustanovenia sveta! Lebo, hladný som bol a dali ste mi jesť; smädný som bol a dali ste mi piť; bol som počestný a pritúlili

ste ma; nahý som bol a priodeli ste ma; chorý som bol a dozerali ste na mňa; v žalári som bol a navštívili ste ma."

Spravodlivým odpovie na otázku, kedy mu to vlastne spravili, takto: "Veru, hovorím vám, čo ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili." Opačný výrok patrí tým, ktorí postupovali ináč: "Čokoľvek ste neurobili jednému z týchto najmenších, ani mne ste to neurobili."

Bolo by možné uviesť dlhý zoznam utrpení, ktoré sa stretli s ľudským citom, spoluúčasťou - alebo sa s nimi nestretli vôbec. Obe časti Kristovho výroku o poslednom súde poukazujú jednoznačne na to, aké je z aspektu večného života každého človeka nesmierne dôležité, aby - podobne ako milosrdný Samaritán - "sa zastavil" pri utrpení blížneho, aby ho to dojalo a aby napokon pomohol. V spasiteľskom programe Krista, ktorý je tiež programom božieho Kráľovstva, je utrpenie vo svete na to, aby vyvolávalo lásku, aby rodilo účinky lásky k blížnemu, že by celú ľudskú civilizáciu premenilo na "civilizáciu lásky". V tej láske spásonosný zmysel utrpenia sa spína do konca a dosahuje svoj konečný rozmer. Slová Krista o poslednom súde to umožňujú pochopiť v celej evanjeliovej prostote. Tie slová o láske, účinkoch lásky, spojených s ľudskými bolesťami nám dovoľujú ešte raz odkryť samé vykupiteľské utrpenie Krista pri základe všetkých ľudských utrpení. Kristus hovorí: "Mne ste urobili..." To znamená, že on sám je prítomný v trpiacom, lebo jeho výkupné utrpenie raz navždy zostalo otvorené pre všetko ľudské utrpenie. A všetci trpiaci boli pozvaní tiež raz navždy, aby sa stali účastníkmi na Kristových utrpeniach." Rovnako všetci boli pozvaní, aby "doplnili" svojimi bolesťami, čo chýba na Kristovom utrpení. Kristus naučil človeka preukazovať dobro utrpením a zároveň preukazovať dobro trpiacim. V tomto dvojakom aspekte odhalil zmysel utrpenia do samého konca.

VIII. Z á v e r

31. Zmysel utrpenia je zároveň nadprirodzený i celkom ľudský. Je naprirodzený, lebo má korene v božskom tajomstve vykúpenia sveta. A je súčasne hlboko ľudský, lebo človek v nom nachádza seba samého, svoje človečenstvo, svoju hodnotu, svoje poslanie. Utrpenie nepochybne patrí k tajomstvu človeka. Možno nie je natoľko zahalený tajomstvom človeka, ako utrpenie samo. Druhý Vatikánsky snem vyjadril túto pravdu takto: "Tajomstvo človeka sa vyjasňuje jedině v tajomstve vteleného Slova. Lebo... Kristus, nový Adam, práve tým, že zjavuje tajomstvo Otca a jeho lásky, v plnej miere odhaľuje človeka človeku a dáva mu najavo vznešenosť jeho povolania. Ak sa tie slová vzťahujú na všetko, čo sa týka tajomstva človeka, tak sa osobitne dotýkajú najmä ľudského utrpenia. Práve v tom bode je ono odhalenie človeka človeku a poukaz na jeho vznešené povolanie. A vieme, že býva mimoriadne dramatické. Ale, keď sa splní do konca a stane sa svetlom ľudského života, je tiež mimoriadne blažené "skrže Krista... sa objasňuje záhada utrpenia a smrti."

Konáme tieto úvahy o utrpení v roku, v ktorom Cirkev prežíva jubilejný svätý rok vykúpenia.

Tajomstvo vykúpenia je prekrásne zakončené v utrpení a naopak - utrpenie má v nom najvyšší a najsilnejší záchytný bod. Túžime prežiť tento svätý rok v osobitnom spojení so všetkými, čo trpia. Preto je potrebné, aby pod kríž na Kalvárii prišli všetci; ktorí veria v Krista, zvlášť však tí, čo trpia pre svoju vieru v neho, ukrižovaného a zmŕtvychvstalého, aby obeta ich utrpenia urýchlila splnenie modlitby samého Spasiteľa za jednotu všetkých.

Nech tam prídu aj ľudia dobrej vôle, aby v láske mohli nájsť správny cieľ vlastných bolestí a správnu odpoveď na všetky svoje otázky. Veď na kríži visí Vykupiteľ sveta, Človek bolestí, ktorý na seba vzal fyzické i duševné útrapy ľudí všetkých čias.

Spolu s Máriou, Matkou Ježišovou, stojacou pod krížom, zastavujeme sa pri všetkých krížoch súčasného človeka.

Vzývame všetkých svätých, ktorí v priebehu rokov boli osobitnými účastníkmi na utrpení Krista. Prosíme, aby nám pomáhali.

A prosíme všetkých vás, ktorí trpíte, aby ste nám boli na pomoci. Práve vás slabých prosíme, aby ste sa stávali žriedlom sily pre Cirkev i ľudstvo. V strašnom zápase síl dobra a zla, dejiskom ktorého je náš súčasný svet, nech zaváži vaše utrpenie v jednote s Krížom Kristovým.

Všetkým milovaným bratom a sestram udeľujem apoštolské požehnanie.

V Ríme, pri sv. Petrovi, 11. II. 1984, na liturgický deň
Lurdskej Panny Márie, v šiestom roku pontifikátu.

Ján Pavol II., pápež

-X-X-X-X-X-X-X-X-